

UNIVERZITA KARLOVA

PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA OBCHODNÍHO PRÁVA

RIGORÓZNÍ PRÁCE

PŘEDSTAVENSTVO JAKO STATUTÁRNÍ ORGÁN BANKY

MGR. ALENA RUMLOVÁ

TEMATICKÝ OKRUH:

DATUM VYPRACOVÁNÍ PRÁCE (UZAVŘENÍ RUKOPISU):

OBCHODNÍ PRÁVO

31. 5. 2022

*Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci na téma **Představenstvo jako statutární orgán banky** vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 325 795 znaků včetně mezer.*

V Praze dne 31. 5. 2022

Mgr. Alena Rumlová
rigorozantka

Děkuji doc. JUDr. Petru Liškovi, Ph.D., LL.M. za cenné připomínky při tvorbě této práce.

OBSAH

Úvod	1
1 PRÁVNÍ ÚPRAVA	4
1.1 Vnitrostátní prameny	4
1.1.1 Zákony	4
1.1.2 Vyhlášky ČNB	6
1.1.3 Úřední sdělení ČNB	7
1.2 Unijní prameny	9
1.2.1 Právní předpisy EU	9
1.2.2 Obecné pokyny a doporučení evropských orgánů dohledu	11
2 ORGANIZACE BANKY A SOUVISEJÍCÍ ZVLÁŠTNÍ ZÁKONNÉ POŽADAVKY	16
2.1 Právní forma a systém vnitřní struktury banky	16
2.2 Stanovy banky	22
2.3 Bankovní licence	23
2.4 Řídicí a kontrolní systém	26
2.5 Dohled ČNB	27
3 PŘEDSTAVENSTVO JAKO STATUTÁRNÍ ORGÁN BANKY	31
3.1 Vztah mezi bankou a členem představenstva	31
3.2 Působnost	32
3.3 Počet členů	37
3.4 Zastoupení zaměstnanců	41
3.5 Funkční období	43
3.6 Rozhodování	44
4 VOLBA ČLENŮ PŘEDSTAVENSTVA BANKY	48
4.1 Valná hromada a dozorčí rada	48
4.2 Výbor pro jmenování	49
4.3 Akcie s vysílacím právem	51
4.4 Jmenování soudem	52
4.5 Kooptace	53
4.6 Určení volby náhradníků	55

5	PŘEDPOKLADY PRO VZNIK FUNKCE ČLENA PŘEDSTAVENSTVA BANKY	58
5.1	Fyzická osoba	58
5.2	Svéprávnost	60
5.3	Bezúhonnost a trestní minulost	61
5.4	Absence překážky provozování živnosti	64
5.5	Informační povinnosti	65
5.5.1	Insolvenční řízení	65
5.5.2	Diskvalifikační rozhodnutí	66
5.5.3	Překážka výkonu funkce	67
5.6	Důvěryhodnost, odborná způsobilost, zkušenost	68
5.6.1	Důvěryhodnost	70
5.6.2	Odborná způsobilost a zkušenost	74
6	ROZMANITOST ČLENŮ PŘEDSTAVENSTVA BANKY	82
6.1	Obecně k požadavku rozmanitosti	82
6.2	Pohlaví	85
6.3	Věk	90
6.4	Vzdělání	92
6.5	Profesní zkušenosti	93
6.6	Zeměpisný původ	93
7	VÝKON FUNKCE ČLENA PŘEDSTAVENSTVA BANKY	97
7.1	Osobní výkon funkce a zastoupení	97
7.2	Péče řádného hospodáře	101
7.3	Průběžné vzdělávání	103
7.4	Řádné, čestné a nezávislé plnění povinností	106
7.5	Dostatečná časová kapacita	108
7.6	Střet zájmů	112
7.7	Zákaz konkurence	114
7.8	Mlčenlivost	116
7.9	Odpovědnost za škodu	119

8	DALŠÍ ZVLÁŠTNÍ POŽADAVKY VE VZTAHU K ČLENŮM PŘEDSTAVENSTVA BANKY	124
8.1	Odměňování	124
8.2	Obchody s osobami se zvláštním vztahem k bance	128
8.3	Evidence údajů o úvěrových obchodech	131
9	ZÁNİK FUNKCE ČLENA PŘEDSTAVENSTVA BANKY	134
9.1	Způsoby zániku funkce	134
	Závěr	139
	Seznam použitých zkratk	143
	Seznam použitých zdrojů	144
	Odborné publikace	144
	Odborné články	146
	Právní předpisy	149
	Důvodové zprávy a odůvodnění	153
	Soudní rozhodnutí	153
	Ostatní zdroje	155
	Představenstvo jako statutární orgán banky: Abstrakt a klíčová slova	162
	Board of Directors as the Statutory Body of a Bank: Abstract and key words	164

ÚVOD

Tato rigorózní práce se zaměřuje na představenstvo jako statutární orgán banky – akciové společnosti s dualistickým systémem vnitřní struktury. Banky jako celospolečensky významné, „*tajemné a všemocné instituce*“¹ podléhají nad rámec obecnější právní úpravy i rozsáhlé bankovní regulaci, jež je v mnoha ohledech ve vztahu k bankám přísnější než právní úprava jiných právnických osob, a i na představenstvo banky jsou tak kladeny přísnější požadavky, orientace v nichž však vzhledem k rozsahu a celkové nepřehlednosti bankovní regulace může být obtížná. Cílem této práce je proto poskytnout ucelený pohled na představenstvo jako statutární orgán banky a zejména objasnit, ve kterých aspektech a do jaké míry je úprava představenstva banky a požadavků kladených na jeho členy odlišná od úpravy představenstva „běžných“ akciových společností, tedy akciových společností nepodléhajících bankovní regulaci a dohledu České národní banky. Mou snahou je vytvoření uceleného odborného textu pojednávajícího o představenstvu jako statutárním orgánu banky, a to zejména z důvodu nepopíratelné zajímavosti této problematiky a zároveň dosud neexistence žádné obdobné rozsáhlejší publikace v českém právním prostředí, pomínu-li odborné komentáře k zákonu č. 21/1992 Sb., o bankách, jež se však aspektům zkoumaným v této práci většinou nevěnují do hloubky a požadavky na představenstvo zpravidla zmiňují pouze v rámci výkladu příslušných zákonných ustanovení. Vzhledem k relativně časté novelizaci tohoto zákona jsou zároveň nejnovější dostupné odborné komentáře z roku 2016 a 2019 v některých částech již neaktuální.

Při psaní této práce jsem vycházela z odborných českých i zahraničních publikací, zejména z odborných komentářů k zákonu č. 21/1992 Sb., o bankách a k zákonu č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, dále z českých i zahraničních odborných článků, právních předpisů a souvisejících důvodových zpráv, judikatury, materiálů publikovaných orgány Evropské unie a dalších zdrojů. Informace a názory přebírané z cizojazyčných zdrojů přitom v práci cituji a volně překládám do češtiny. Vzhledem k nedostatku judikatury českých soudů ve vztahu

---

¹ VENCOVSKÝ, F., JINDRA, Z., NOVOTNÝ, J., PŮLPÁN, K., DVOŘÁK, P. a kol. *Dějiny bankovníctví v českých zemích*. Praha: Bankovní institut a.s., 1999, s. 5.

ke zvláštním požadavkům na představenstvo banky čerpám v této práci převážně z judikatury zabývající se příslušnými relevantními ustanoveními zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, a z vybrané judikatury Soudního dvora Evropské unie. V některých částech této práce vycházím i z informací o představenstvech českých bank dostupných z jejich stanov a obchodního rejstříku.

Z hlediska metodologie využívám zejména metodu deskripce, komparace, analýzy a syntézy. Za pomoci metody deskripce v práci průběžně přibližuji aktuální právní úpravu a prostřednictvím metody komparace srovnávám zákonné požadavky na členy představenstva banky s požadavky kladenými na členy představenstva běžných akciových společností. V některých částech této práce používám metodu komparace například při srovnávání aktuální právní úpravy s právní úpravou dřívější, srovnávání odlišných názorů některých odborníků, a dále při srovnávání vybraných aspektů právní úpravy představenstva banky dle českých, francouzských, německých, anglických a slovenských právních předpisů. Pomocí metody analytické postupně prozkoumávám relevantní oblasti právní úpravy a dalších zdrojů ve vztahu k představenstvu českých bank. Poznatky získané při zpracovávání této práce pak za použití metody syntézy průběžně formuluji do hodnotících závěrů, s navrhovanými úpravami těch oblastí české bankovní regulace a praxe českých bank, jež shledávám nikoliv zcela optimálními, ne-li problematickými.

Práce pozůstává celkem z devíti kapitol, které se mohou z obsahového hlediska navzájem částečně prolínat. Snažila jsem se je však uspořádat tak, aby byla zkoumaná problematika v práci plynule rozvinuta od obecnějších úvodních kapitol až ke kapitolám zabývajícím se konkrétními zvláštními požadavky ve vztahu k představenstvu banky a jeho členům. Mým záměrem bylo vytvoření uceleného odborného textu s logickou strukturou za účelem co nejvhodnějšího a nejpréhlednějšího přiblížení zkoumané problematiky čtenáři.

V první kapitole poskytuji přehled a stručnou analýzu pramenů, jež jsou dle mého názoru ve vztahu k představenstvu českých bank relevantní a na nichž je tato práce z velké části postavena. Druhá kapitola přibližuje některá specifika týkající se vnitřní organizace bank jako subjektů podléhajících rozsáhlé bankovní regulaci, jakož i související zvláštní zákonné požadavky, s důrazem na aspekty vztahující se k představenstvu banky. Třetí kapitola se zaměřuje na představenstvo jako statutární orgán banky a jeho obecnější charakteristiku. Ve čtvrté kapitole zkoumám

různé způsoby vzniku funkce člena představenstva banky a v páté kapitole se zaměřuji na zákonné předpoklady pro vznik této funkce. Šestá kapitola pojednává o zajímavém požadavku rozmanitosti a jeho různých aspektech ve vztahu k členům představenstva banky. V sedmé kapitole přibližuji obecné i zvláštní povinnosti člena představenstva banky při výkonu této funkce, a v kapitole osmé se věnuji dalším speciálním požadavkům, jež na členy představenstva banky klade bankovní regulace. Poslední, devátá kapitola, je pak věnována různým způsobům zániku funkce člena představenstva banky.

Práce pokrývá dle mého názoru nejdůležitější otázky týkající se představenstva banky – v zájmu zachování přiměřeného rozsahu této práce však samozřejmě není reálně detailně pokrýt veškeré aspekty této problematiky. Ze stejného důvodu se v této práci zaměřuji pouze na obecné požadavky kladené na představenstvo banky jako úvěrové instituce, a nezohledňuji zde případné rozdílné požadavky v případě, kdy je banka například i obchodníkem s cennými papíry.

Tato práce byla vypracovaná dle právního stavu účinného ke dni 28. 5. 2022. Při provádění analýzy údajů o představenstvech českých bank dostupných z obchodního rejstříku a ze stanov jednotlivých bank jsem vycházela z údajů a znění stanov platných ke dni 1. 4. 2022.

1 PRÁVNÍ ÚPRAVA

V úvodu této práce považuji za důležité vymezit, které právní předpisy a další prameny upravují činnost českých bank² a zejména oblasti související s jejich organizačním uspořádáním, s důrazem na regulatorní úpravu představenstva jako statutárního orgánu banky a souvisejících zvláštních požadavků.

Bankovní regulace je skutečně rozsáhlá a dle mého názoru zároveň značně nepřehledná. Úprava jednotlivých oblastí týkajících se bankovníctví a činnosti bank je roztržena do mnoha vnitrostátních i unijních pramenů, jež jsou často novelizovány a měněny v návaznosti na požadavky praxe a aktuální změny v bankovním sektoru a souvisejících oblastech. České banky tak musí dbát nejen na to, aby dodržovaly veškeré povinnosti dle vnitrostátních právních předpisů, ale i dle předpisů unijních, a to zejména unijních nařízení, jež jsou pro povinné subjekty závazná bez nutnosti jejich transpozice do vnitrostátního právního řádu.³

Pro zpřehlednění proto v této kapitole stručně načrtám relevantní úpravu dle jednotlivých pramenů, a konkrétním regulatorním požadavkům ve vztahu k představenstvu banky se věnuji detailněji v kapitolách následujících.

1.1 Vnitrostátní prameny

1.1.1 Zákony

V rámci vnitrostátní právní úpravy podléhají banky obecné úpravě právnických osob a korporací dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „ObčZ“). Banka jako

---

² Českou bankou se pro účely této práce rozumí banka se sídlem v České republice, tj. ke dni 1. 4. 2022 následujících 22 bank: Air Bank a.s., Banka CREDITAS a.s., Česká exportní banka, a.s., Česká spořitelna, a.s., Československá obchodní banka, a.s., ČSOB Stavební spořitelna, a.s., Expobank CZ a.s., Fio banka, a.s., Hypoteční banka, a.s., J&T BANKA, a.s., Komerční banka, a.s., Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s., MONETA Money Bank, a.s., MONETA Stavební Spořitelna, a.s., Národní rozvojová banka, a.s., PPF banka a.s., Raiffeisen stavební spořitelna a.s., Raiffeisenbank a.s., Sberbank CZ, a.s. (pozn. v době uzavření rukopisu této práce je Sberbank CZ, a.s. v likvidaci a bankovní licence jí byla odebrána, nicméně pro účely této práce ji považuji za jednu z českých bank vzhledem k tomu, že analýzu údajů o představenstvech českých bank dostupných z obchodního rejstříku a stanov jednotlivých bank jsem prováděla dle stavu platného ke dni 1. 4. 2022), Stavební spořitelna České spořitelny, a.s., TRINITY BANK a.s., UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. (pozn. pobočkami zahraničních bank se v této práci nezabývám vzhledem k tomu, že pobočky zahraničních bank působících na území České republiky mají právní formu odštěpného závodu zahraniční právnické osoby a jejich zřizovatelé podléhají zahraniční právní úpravě).

³ TOMÁŠEK, M., TÝČ, V., PETRLÍK, D. a kol. *Právo Evropské unie*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021, s 104.

právní osoba i její statutární orgán tedy musí zpravidla splňovat relevantní požadavky stanovené ObčZ, nejsou-li konkrétní povinnosti upraveny jinak ve speciální právní úpravě. Na banku se budou vztahovat mj. povinnost zápisu údajů o členech statutárního orgánu a způsobu zastupování banky do obchodního rejstříku, obecná ustanovení o usnášedšichopnosti a způsobu rozhodování kolektivních orgánů právnické osoby, základní požadavky na členy volených orgánů právnické osoby a další obecné povinnosti dle ObčZ, jimž se postupně věnuji v následujících kapitolách této práce.

Tuto úpravu dále ve vztahu k bankám jako obchodním korporacím, potažmo akciovým společnostem rozvíjí speciálnější úprava zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen „ZOK“). ZOK stanovuje mj. podmínky založení obchodní korporace, upravuje blíže organizační strukturu obchodních korporací včetně působnosti a způsobu rozhodování jejich orgánů a další požadavky na členy volených orgánů obchodních korporací, včetně úpravy představenstva akciových společností. Na banky jako obchodní korporace a akciové společnosti se tak vztahují i požadavky a povinnosti stanovené ZOK, nestanoví-li speciálnější právní předpisy jinak.

Zvláštní požadavky ve vztahu k bankám pak zakotvuje zejména zákon č. 21/1992 Sb., o bankách (dále jen „ZOB“), v němž nalezneme i samotné vymezení pojmu „banka“. Ust. § 1 odst. 1 ZOB definuje banku jako **akciovou společnost se sídlem v České republice, která přijímá vklady od veřejnosti a poskytuje úvěry, a která má k výkonu těchto činností bankovní licenci**. Byť může mít banka v souladu s aktuální právní úpravou⁴ kromě formy akciové společnosti i formu evropské společnosti (*Societas Europaea* – dále též „SE“), v současnosti tuto formu žádná z českých bank nevyužívá a pro účely této práce se proto zaměřuji na banky ve formě akciové společnosti.

ZOB byl dosud průběžně novelizován, ve značném rozsahu zejména z důvodu vstupu České republiky (dále též „ČR“) do Evropské unie (dále jen „EU“) v roce 2004 a následně v návaznosti na nově přijímanou unijní regulaci, a je tedy nyní převážně

---

⁴ Článek 10 nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE) stanoví, že s výhradou tohoto nařízení se k evropské společnosti v každém členském státě přistupuje tak, jako kdyby se jednalo o akciovou společnost založenou podle práva členského státu, ve kterém má sídlo.

předpisem transpozičním. Ust. § 1 odst. 1 ZOB obsahuje odkaz na sedm příslušných směrnic EU, jež tento zákon provádí, přičemž v ZOB byla zohledněna i některá ustanovení relevantních nařízení EU, zejména nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky.

V rámci ZOB je představenstvo jako statutární orgán banky blíže upraveno zejména v části třetí, jež obsahuje pravidla týkající se organizace banky. Zákonodárce zde stanovuje přísnější požadavky na členy představenstva banky a výkon jejich funkce, odpovědnost členů představenstva banky za škodu, odměňování a požadavky na řídicí a kontrolní systém bank. ZOB dále v souvislosti s představenstvem jako statutárním orgánem banky upravuje konkrétnější podmínky pro vznik a zánik banky, proces rozhodování České národní banky (dále též „ČNB“) o vydání bankovní licence a podmínky pro její udělení, a pravidla upravující dohled ČNB.

Dalším speciálním zákonem významným pro téma této práce je zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance (dále jen „zákon o ČNB“), jež v této souvislosti upravuje zejména pravomoci ČNB při výkonu dohledu nad činností bank (rozhodování o žádostech o udělení licencí, kontrolu dodržování podmínek stanovených udělenými licencemi, kontrolu dodržování zákonů, ukládání opatření k nápravě a řízení o přestupcích).⁵

Dále je ve vztahu k představenstvu banky relevantní například právní úprava dle zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen „AML zákon“), jež upravuje některé zvláštní povinnosti banky a členů jejího představenstva, například povinnost banky pověřit člena představenstva zajišťováním povinností vyplývajících z AML zákona⁶ nebo zvláštní povinnost mlčenlivosti o vybraných skutečnostech.⁷

1.1.2 Vyhlášky ČNB

Z vnitrostátních podzákoných právních předpisů upravují činnost bank i vyhlášky vydávané Českou národní bankou, přičemž ve vztahu k představenstvu banky je významná zejména vyhláška č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních

---

⁵ § 44 odst. 2 zákona o ČNB.

⁶ § 22a odst. 1 AML zákona.

⁷ § 38 AML zákona.

a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry (dále jen „vyhláška č. 163/2014“). Touto vyhláškou ČNB v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, a v návaznosti na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky upravuje mj. požadavky na řídicí a kontrolní systém, zprávy o ověření řídicího a kontrolního systému, pravidla pro krytí a omezení rizik, uveřejňování informací, a některé informace a podklady předkládané ČNB.⁸

Úprava dle vyhlášky č. 163/2014 používá termíny „řídicí orgán“ a „kontrolní orgán“, kdy v případě banky jako akciové společnosti s dualistickým systémem vnitřní struktury je představenstvo řídicím orgánem⁹ a dozorčí rada orgánem kontrolním.¹⁰ Pro řídicí a kontrolní orgány pak tato vyhláška používá společný výraz „vedoucí orgán“.¹¹ Ve vztahu k představenstvu banky vyhláška a její přílohy stanoví pravomoci a povinnosti představenstva jako řídicího orgánu banky (zejména vytváření a udržování řídicího a kontrolního systému, stanovení zásad řízení lidských zdrojů a požadavků na členy orgánů a výborů banky, schvalování a vyhodnocování strategií a organizačního uspořádání banky) a zároveň i požadavky na jednotlivé členy představenstva banky a představenstvo jako celek.

Dále je v této souvislosti relevantní vyhláška č. 355/2020 Sb., o žádostech a některých informacích podle zákona o bankách a zákona o spořitelních a úvěrních družstvech (dále jen „vyhláška č. 355/2020“), jež zejména ve svém ust. § 13 upravuje některé náležitosti žádosti o bankovní licenci týkající se členů představenstva banky.

1.1.3 Úřední sdělení ČNB

Česká národní banka v souladu s ust. § 49a odst. 3 zákona o ČNB vydává úřední sdělení, kterými informuje mj. o svých výkladových stanoviscích a o skutečnostech důležitých pro osoby, které působí na finančním trhu (například jak bude ČNB při výkonu bankovního dohledu přistupovat k aplikaci určitých regulatorních pravidel

---

⁸ § 1 vyhlášky č. 163/2014.

⁹ § 7 odst. 3 písm. j) vyhlášky č. 163/2014.

¹⁰ § 7 odst. 1 písm. m) vyhlášky č. 163/2014.

¹¹ § 7 odst. 4 písm. k) vyhlášky č. 163/2014.

v praxi).¹² Tyto akty jsou vydávány primárně za účelem předejití nedorozuměním v důsledku odlišného postoje regulátora a regulovaných subjektů kurčitému ustanovení příslušného právního předpisu. Povaha úředních sdělení ČNB je však poněkud kontroverzní vzhledem k tomu, že dle formulace výše uvedeného ustanovení zákona o ČNB by se mělo jednat pouze o informativní, nikoliv normativní akty. Nejedná se tedy o právní předpisy ani rozhodnutí, avšak z judikatury¹³ lze dovodit, že pokud z obsahu úředního sdělení plynou závazné povinnosti, mohlo by se navzdory formálním znakům takového aktu jednat o opatření obecné povahy¹⁴ dle ust. § 171 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.¹⁵ V této souvislosti se přikláním k názoru Vojtěcha, který považuje úřední sdělení ČNB za jakési „kvazinormativní“ akty vzhledem k tomu, že z formálního hlediska mají mít opravdu pouze informační povahu, nicméně adresátům zakládají „kvazipovinnosti“, jejichž dodržování je předmětem dohledové činnosti ČNB.¹⁶ Bankám tak nelze než důrazně doporučit, aby se při své činnosti úředními sděleními ČNB řídily.

V kontextu této práce jsou pro banky významná zejména úřední sdělení informující banky o výkladových stanoviscích ČNB, například úřední sdělení ČNB ze dne 5. srpna 2020 k výkladu pojmů důvěryhodnost a odborná způsobilost,¹⁷ jež stanovuje pravidla a podmínky pro počáteční a průběžné posuzování důvěryhodnosti a odborné způsobilosti členů představenstva banky, úřední sdělení ČNB ze dne 18. září 2014 k výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry – odměňování,¹⁸ poskytující výklady a další informace

---

¹² RÝDL, T., BARÁK, J., SAŇA, L., VÝBORNÝ, P. *Zákon o České národní bance. Komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 197.

¹³ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2006, č.j. 2 Ao 1/2006-47.

¹⁴ Například Hubková je toho názoru, že opatřením obecné povahy jsou sdělení ČNB, kterými ČNB informuje o tom, že hodlá od finančních institucí vymáhat konkrétní obecné pokyny evropských orgánů dohledu, a to vzhledem k tomu, že ČNB tak dává finančním institucím na vědomí, že od nich očekává plnění určitých pravidel stanovených obecnými pokyny, a nepřímou tak stanoví finančním institucím nové povinnosti. Viz HUBKOVÁ, P. *Soft law evropských orgánů dohledu: nezávazné unijní akty se závaznými vnitrostátními účinky*. Právní rozhledy [online]. 2021, č. 17, s. 573 [cit. 31. 5. 2022].

¹⁵ Viz i HEJČ, D. § 171. In: POTĚŠIL, L., HEJČ, D., RIGEL, F., MAREK, D. *Správní řád. Komentář* [online]. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 815–826 [cit. 31. 5. 2022].

¹⁶ VOJTĚCH, J. *Několik poznámek k doporučením ČNB úvěrovým institucím v oblasti hypotečního trhu a jejich právní povaze*. Obchodněprávní revue [online]. 2017, č. 4, s. 104 [cit. 31. 5. 2022].

¹⁷ ČNB: *Úřední sdělení České národní banky ze dne 5. srpna 2020 k výkladu pojmů důvěryhodnost a odborná způsobilost* [online]. 2020 [cit. 31. 5. 2022].

¹⁸ ČNB: *Úřední sdělení České národní banky ze dne 18. září 2014 k výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry – odměňování* [online]. 2014 [cit. 31. 5. 2022].

k podrobnějšímu vymezení některých požadavků na odměňování členů představenstva banky, nebo úřední sdělení ČNB ze dne 10. prosince 2010 k výkonu činnosti na finančním trhu,¹⁹ jež obsahuje základní informace ve vztahu ke kvalitativním požadavkům souvisejícím s výkonem činnosti na finančním trhu a upravuje rovněž řídicí a kontrolní systém. Ve vztahu k členům představenstva banky je relevantní i dohledové sdělení č. 1/2021 ze dne 9. 4. 2021 k zajišťování vhodnosti osob v sektorech úvěrových institucí, pojišťoven, zajišťoven a penzijních společností,²⁰ jímž ČNB informuje o svých očekáváních a přístupu při výkonu dohledu nad řídicím a kontrolním systémem bank, pokud jde o zajišťování vhodnosti příslušných osob (včetně členů představenstva jako řídicího orgánu). Pro banky jsou důležitá i sdělení ČNB, jimiž ČNB informuje, že se při výkonu dohledu hodlá řídit jednotlivými obecnými pokyny evropských orgánů dohledu – k tomu blíže v následující podkapitole této práce.

1.2 Unijní prameny

1.2.1 Právní předpisy EU

V souladu s článkem 288 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) jsou na úrovni EU ve vztahu k bankám významná zejména nařízení, jež jsou závazná *erga omnes* v celém rozsahu, aplikují se v členských státech automaticky ode dne jejich vstupu v platnost a mají zpravidla jak horizontální, tak vertikální přímý účinek,²¹ a směrnice, jež musí členské státy v určené lhůtě řádně transponovat do svého právního řádu a následně implementovat v praxi.²²

Unijním právním předpisem významným pro představenstvo jako statutární orgán banky je zejména směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí²³ a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice

---

¹⁹ ČNB: *Úřední sdělení České národní banky ze dne 10. prosince 2010 k výkonu činnosti na finančním trhu* [online]. 2010 [cit. 31. 5. 2022].

²⁰ ČNB: *Dohledové sdělení č. 1/2021 ze dne 9. 4. 2021. Zajišťování vhodnosti osob v sektorech úvěrových institucí, pojišťoven, zajišťoven a penzijních společností* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022].

²¹ TOMÁŠEK a kol., op. cit. pozn. 3, s. 104.

²² *ibid.*, s. 105.

²³ Banky jsou úvěrovými institucemi ve smyslu čl. 4 odst. 1 bodu 1 písm. a) nařízení (EU) č. 575/2013, tj. úvěrovými institucemi, jejichž činnost spočívá v přijímání vkladů nebo jiných splatných peněžních prostředků od veřejnosti a poskytování úvěrů na vlastní účet.

2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES (dále jen „směrnice CRD“²⁴), jež v této souvislosti upravuje požadavky na členy vedoucích orgánů banky a další požadavky v oblasti řídicího a kontrolního systému, a do českého právního řádu byla transponována zejména ZOB a vyhláškou č. 163/2014. Tato směrnice primárně počítá s jedním vedoucím orgánem banky²⁵ (*management body*), v rámci něhož jsou rozlišovány dvě různé funkce – řídicí (*managerial*) a kontrolní²⁶ (*supervisory*).²⁷ Představenstvo jako statutární orgán banky – akciové společnosti s dualistickým systémem vnitřní struktury je tak ve smyslu směrnice CRD vedoucím orgánem vykonávajícím řídicí funkci, a dozorčí rada je vedoucím orgánem vykonávajícím funkci kontrolní. Stanoví-li tedy směrnice CRD jakékoliv požadavky na vedoucí orgán bez specifikace, zda se jedná o požadavky kladené na vedoucí orgán v rámci plnění kontrolní nebo řídicí funkce, uplatní se takové požadavky jak na představenstva, tak i na dozorčí rady českých bank.

Se směrnicí CRD souvisí nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012 (dále jen „nařízení CRR“), jež upravuje obezřetnostní požadavky a obsahuje mj. rozsáhlé definiční ustanovení, z něhož vychází i směrnice CRD a související unijní prameny. Nařízení CRR a směrnice CRD (označovány společně též jako CRD/CRR), dle odborné literatury „*leviathan programu pokrizové reformy EU*“²⁸, jsou součástí právního rámce pro

---

²⁴ Standardně označována i jako CRD IV.

²⁵ Vedoucím orgánem je dle článku 3 odst. 1 bod 7 směrnice CRD orgán nebo orgány instituce, jmenované podle vnitrostátních právních předpisů, které jsou oprávněny stanovovat strategii, cíle a celkové směřování instituce a které kontrolují a sledují rozhodování osob ve vedení, přičemž jejich členy jsou osoby, které skutečně řídí činnost instituce. Dle recitálu 56 směrnice CRD by za vedoucí orgán měl být považován orgán, který má výkonnou a dohlížecí funkci, přičemž v případě dualistické struktury vykonává výkonnou funkci samostatná „správní rada“ (*management board*, tedy v českém kontextu ekvivalent představenstva) a dohlížecí funkci vykonává samostatná dozorčí rada (*supervisory board*).

²⁶ Kontrolní funkcí vedoucího orgánu je dle článku 3 odst. 1 bod 8 směrnice CRD funkce vedoucího orgánu spočívající v kontrole a sledování rozhodování osob ve vedení (*overseeing and monitoring management decision-making*), tj. v kontextu této práce sledování rozhodování představenstva.

²⁷ Článek 3 odst. 2 směrnice CRD stanoví, že pokud tato směrnice odkazuje na vedoucí orgán a jsou-li podle vnitrostátního práva řídicí a kontrolní funkce vedoucího orgánu přiděleny různým orgánům, má členský stát určit odpovědné orgány nebo členy vedoucího orgánu v souladu se svým vnitrostátním právem, není-li v této směrnici stanoveno jinak.

²⁸ MOLONEY, N. *EU Securities and Financial Markets Regulation*. Third Edition. Oxford: Oxford University Press, 2016, s. 381.

kapitálové požadavky a vycházejí z mezinárodního konceptu obezřetnostní bankovní regulace, tzv. Basel III²⁹ vytvořeného Basilejským výborem pro bankovní dohled, což je spíše neformální uskupení zástupců několika ekonomicky rozvinutých zemí, které však má velkou odbornou autoritu a zásadní vliv na celosvětovou regulaci v oblasti bankovníctví.³⁰

1.2.2 Obecné pokyny a doporučení evropských orgánů dohledu

V roce 2010 byl pro účely konzistentního a koherentního finančního dohledu v EU vytvořen Evropský systém dohledu nad finančním trhem (*European System of Financial Supervision* - dále jen „ESFS“), a to v reakci na finanční krizi roku 2008. Cílem ESFS je zajištění řádného provádění pravidel pro finanční odvětví ve všech členských státech EU a jeho součástí jsou kromě Evropské rady pro systémová rizika (*European Systemic Risk Board* – dále jen „ESRB“) a orgánů dohledu jednotlivých členských států i tři nezávislé evropské orgány dohledu: **Evropský orgán pro bankovníctví**³¹ (dále jen „EBA“), **Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění**³² (dále jen „EIOPA“) a **Evropský orgán pro cenné papíry a trhy**³³ (dále jen „ESMA“; EBA, EIOPA a ESMA dále jednotlivě nebo společně též jako „evropské orgány dohledu“ nebo „ESA“ – *European Supervisory Authorities*).³⁴

Obsah tří nařízení zřizujících jednotlivé evropské orgány dohledu je podobný, stejně jako pravomoci těchto orgánů. Články 16 všech tří nařízení o zřízení evropských orgánů dohledu je zmocňují k vydávání obecných pokynů určených všem

---

²⁹ Bank for International Settlements: *The Basel Framework* [online]. [cit. 31. 5. 2022].

³⁰ KARFÍKOVÁ, M. a kol. *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 233.

³¹ Viz nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/78/ES.

³² Viz nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1094/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/79/ES.

³³ Viz nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1095/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/77/ES.

³⁴ Evropský parlament: *Evropský systém dohledu nad finančním trhem (ESFS)* [online]. [cit. 31. 5. 2022].

příslušným orgánům³⁵ nebo všem finančním institucím,³⁶ a doporučení jednomu či více příslušným orgánům nebo jedné či více finančním institucím, přičemž příslušné orgány a finanční instituce mají vynaložit veškeré úsilí, aby se těmito obecnými pokyny a doporučeními řídily.

Dle čl. 16 odst. 3 nařízení o zřízení evropských orgánů dohledu musí každý příslušný orgán (tj. v případě České republiky ČNB) do dvou měsíců od vydání obecných pokynů nebo doporučení potvrdit, zda se těmito obecnými pokyny nebo doporučeními řídí nebo hodlá řídit (tzv. *opt-in*), přičemž pokud se obecnými pokyny nebo doporučeními neřídí nebo řídit nehodlá (tzv. *opt-out*), musí o tom informovat evropský orgán dohledu, jenž příslušné obecné pokyny nebo doporučení vydal, a uvést své důvody (tzv. princip *comply or explain*³⁷). ČNB se však zpravidla při výkonu dohledu obecnými pokyny ESA řídí v plném rozsahu.³⁸ Zároveň dle stejného ustanovení nařízení o zřízení evropských orgánů dohledu může být přímo v obecných pokynech či doporučeních stanovena povinnost finančních institucí jasným a podrobným způsobem podávat zprávu o tom, zda se předmětnými obecnými pokyny nebo doporučeními řídí.

Z výše uvedeného vyplývá, že i když nařízení o zřízení evropských orgánů dohledu kladou na adresáty obecných pokynů a doporučení určité požadavky, zejména povinnost vynaložit veškeré úsilí, aby se jimi řídily, nejsou takové obecné pokyny a doporučení právně závazné, a to jak ve vztahu k ČNB jako příslušnému orgánu dohledu, tak i ve vztahu k bankám jako jedné ze skupin adresátů těchto aktů. Vyplývá to tak ostatně i z článku 288 SFEU, jenž stanoví, že doporučení a stanoviska orgánů EU nejsou závazná.

---

³⁵ Dle čl. 4 odst. 1 bod 40 nařízení CRR se „příslušným orgánem“ rozumí veřejný orgán nebo subjekt oficiálně uznaný vnitrostátními právními předpisy, který je podle vnitrostátního práva oprávněn vykonávat dohled nad institucemi jako součást systému dohledu fungujícího v daném členském státě. K tomu viz i ust. § 3a ZOB: „Česká národní banka vykonává funkci příslušného orgánu a je zároveň určeným orgánem podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího obezřetnostní požadavky.“

³⁶ Finanční institucí je dle článku 4 odst. 1 nařízení o zřízení evropských orgánů dohledu jakýkoli podnik podléhající regulaci a dohledu podle jakéhokoli z legislativních aktů uvedených v článku 1 odst. 2 těchto nařízení, tj. finančními institucemi ve smyslu těchto nařízení jsou i banky.

³⁷ EBA: *Compliance with EBA regulatory products. EBA Guidelines and Recommendations* [online]. [cit. 31. 5. 2022].

³⁸ Viz ČNB: *Obecné pokyny evropských orgánů dohledu* [online]. [cit. 31. 5. 2022] a tzv. *Guidelines compliance tables* k jednotlivým obecným pokynům dostupné na stránkách příslušných ESA.

Obecné pokyny a doporučení evropských orgánů dohledu tedy jako tzv. *soft law* nejsou z unijního pohledu po právní stránce závazné, přesto však mohou vyvolávat praktické i právní účinky – v kontextu české právní úpravy a vzhledem k jejich důslednému vynucování ze strany ČNB tyto akty pro české banky prakticky závazné jsou.³⁹ Pokud totiž ČNB rozhodne, že se obecnými pokyny bude při výkonu dohledu řídit, stávají se obecné pokyny derivovaně závaznými i pro české banky.⁴⁰

V této souvislosti například vyhláška č. 163/2014 ve svém ust. § 10 odst. 3 písm. a) bod 2. stanoví bankám jako povinným osobám mj. povinnost pro účely plnění předpokladu řádné správy a řízení vždy nejen dodržovat při své činnosti obecné pokyny evropských orgánů dohledu, Společného výboru evropských orgánů dohledu a ESRB, ale i zpracovat je do svých vnitřních předpisů (ledaže by konkrétní ustanovení takových obecných pokynů bylo v rozporu s požadavky právních předpisů nebo umožňovalo obcházení jejich účelu).

Dále i ust. § 25 odst. 5 ZOB stanoví, že ČNB při výkonu své působnosti podle ZOB a podle nařízení CRR přihlíží ke sblížování nástrojů a postupů dohledu využívaných v členských státech, přičemž má vycházet z pokynů, doporučení, standardů a jiných opatření přijatých EBA, ledaže uvede důvody, pro které tak nečiní. ČNB má tedy při výkonu působnosti dle ZOB přihlížet k jednotlivým opatřením EBA, nebo vysvětlit, proč tak nečiní – princip *comply or explain* se tedy ve vztahu k ČNB uplatní kromě obecných pokynů a doporučení i na další opatření EBA.

Pro účely této práce považuji za relevantní zejména obecné pokyny k posuzování vhodnosti členů vedoucího orgánu a osob v klíčových funkcích,⁴¹ jež vydaly společně evropské orgány dohledu EBA a ESMA dne 2. 7. 2021 v souladu s článkem 91 odst. 12 směrnice CRD (dále též „obecné pokyny ESA k posuzování vhodnosti“). Tyto obecné pokyny jsou určeny mj. bankám jako finančním institucím ve smyslu článku 4 odst. 1 nařízení o zřízení evropských orgánů dohledu, které jsou institucemi pro účely uplatňování směrnice CRD. Upřesňují zejména požadavky na vhodnost členů vedoucích orgánů a osob v klíčových funkcích, přičemž dle bodu

---

³⁹ HUBKOVÁ, op. cit. pozn. 14, s. 573.

⁴⁰ BORSÍK, D. *Jak revidované pokyny EBA/ESMA k vnitřní správě, odměňování a posuzování vhodnosti mění správu a řízení bank a obchodníků s cennými papíry?* Obchodněprávní revue [online]. 2022, č. 1, s. 45 [cit. 31. 5. 2022].

⁴¹ EBA, ESMA: *Obecné pokyny k posuzování vhodnosti členů vedoucího orgánu a osob v klíčových funkcích* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022].

16 těchto obecných pokynů je vedoucím orgánem vedoucí orgán ve smyslu směrnice CRD, a osobami v klíčových funkcích jsou osoby, které mají významný vliv na řízení instituce, ale nejsou členy vedoucího orgánu. Požadavky kladené těmito obecnými pokyny na osoby v klíčových funkcích se tak na členy představenstva banky nepoužijí. Ve vztahu k členům představenstva banky jako členům vedoucího orgánu tyto obecné pokyny blíže specifikují požadavky dostatečných znalostí, dovedností a zkušeností, dobré pověsti, čestnosti a bezúhonnosti, věnování dostatečného času výkonu funkce, dostatečné rozmanitosti a další požadavky dle směrnice CRD. ČNB v prosinci 2021 potvrdila, tak jako i u předchozích verzí těchto obecných pokynů, že při výkonu dohledu bude postupovat v souladu s nimi.⁴² Podrobnější informace k této problematice poskytuje závěrečná zpráva EBA a ESMA k těmto obecným pokynům, která obsahuje odůvodnění včetně právního základu a účelu obecných pokynů.⁴³

Dále v této práci čerpám z obecných pokynů k vnitřnímu systému správy a řízení⁴⁴ (což je český ekvivalent anglického pojmu *internal governance*), jež vydal orgán EBA dne 2. 7. 2021 (dále též „obecné pokyny EBA k internal governance“) a jež upřesňují systém, procesy a mechanismy vnitřní správy a řízení (tedy řídicí a kontrolní systém),⁴⁵ které by banky jako instituce podléhající směrnici CRD měly uplatňovat s cílem zajistit účinné a obezřetné řízení. Tyto obecné pokyny, stejně jako pokyny ESA k posuzování vhodnosti, mají za cíl napravit nedostatky zjištěné ve fungování a složení vedoucích orgánů institucí během finanční krize roku 2008.⁴⁶ ČNB potvrdila, že se těmito obecnými pokyny bude při výkonu dohledu řídit,⁴⁷ a podrobnější informace k těmto obecným pokynům opět obsahuje závěrečná zpráva EBA.⁴⁸

---

⁴² ČNB: *Sdělení ČNB o obecných pokynech EBA a ESMA k posuzování vhodnosti členů vedoucího orgánu a osob v klíčových funkcích* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022].

⁴³ EBA, ESMA: *Final report on joint ESMA and EBA Guidelines on the assessment of the suitability of members of the management body and key function holders under Directive 2013/36/EU and Directive 2014/65/EU* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022].

⁴⁴ EBA: *Obecné pokyny k vnitřnímu systému správy a řízení* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022].

⁴⁵ ELEK, Š. § 8b. In: LIŠKA, P., DŘEVÍNEK, K., ELEK, Š., KOTÁB, P., RÝDL, T. *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 134.

⁴⁶ NCTM STUDIO LEGALE. *Fit and Proper Management of Banks and Other Institutions regulated under the Directives 2013/36/EU and 2014/65/EU* [online]. 2018 [cit. 31. 5. 2022].

⁴⁷ ČNB: *Sdělení ČNB o obecných pokynech EBA k vnitřnímu systému správy a řízení* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022].

⁴⁸ EBA: *Final Report on Guidelines on internal governance under Directive 2013/36/EU* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022].

Problematiku odměňování členů představenstva a dalších pracovníků bank pak upravují obecné pokyny k řádným zásadám odměňování podle směrnice 2013/36/EU⁴⁹ vydané orgánem EBA dne 2. 7. 2021 (dále též „obecné pokyny EBA k odměňování“). Těmito obecnými pokyny se ČNB rovněž řídí⁵⁰ a podrobnější údaje lze nalézt v závěrečné zprávě EBA.⁵¹

Shrnutí

Jak je patrné z výše uvedeného, orientace v bankovní regulaci upravující požadavky na představenstvo banky a otázky s tím související může být obtížná. Na banky se ve vztahu k členům jejich představenstva a k představenstvu jako celku vztahují jak požadavky relevantních vnitrostátních právních předpisů, tedy zejména **zákonů** (ZOB, ZOK, ObčZ) a **vyhlášek ČNB** (především vyhlášky č. 163/2014), tak i požadavky vyplývající z **úředních sdělení ČNB** (například sdělení ČNB k důvěryhodnosti a odborné způsobilosti). Nadto musí banky ve vztahu k představenstvu dodržovat i požadavky **unijních směrnic a nařízení** (především směrnice CRD a nařízení CRR) a **obecných pokynů a doporučení evropských orgánů dohledu** (například obecné pokyny ESA k posuzování vhodnosti nebo obecné pokyny EBA k internal governance). Příslušným ustanovením výše uvedených a dalších pramenů se blíže věnuji v následujících kapitolách této práce.

---

⁴⁹ EBA: *Obecné pokyny k řádným zásadám odměňování podle směrnice 2013/36/EU* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022].

⁵⁰ ČNB: *Sdělení ČNB o obecných pokynech EBA k řádným zásadám odměňování* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022].

⁵¹ EBA: *Final report on Guidelines on sound remuneration policies under Directive 2013/36/EU* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022].

2 ORGANIZACE BANKY A SOUVISEJÍCÍ ZVLÁŠTNÍ ZÁKONNÉ POŽADAVKY

Banky jako tzv. zvláštní korporace⁵² podléhají na rozdíl od jiných právnických osob značně přísnější a rozsáhlejší regulaci. Na banku jsou již u založení kladeny přísnější požadavky než na běžné akciové společnosti,⁵³ a to zejména s ohledem na obsah stanov, složení orgánů banky a požadavek na splnění podmínek pro udělení bankovní licence Českou národní bankou. Přesto se však na ně v oblastech blíže neupravených zvláštními právními předpisy aplikují požadavky obecnější právní úpravy.

V této kapitole rozebírám základní charakteristiky bank jako akciových společností a srovnávám je s běžnými akciovými společnostmi, a to s důrazem na oblasti týkající se organizační struktury banky a představenstva jako jejího statutárního orgánu.

2.1 Právní forma a systém vnitřní struktury banky

Již z definice banky dle ust. § 1 odst. 1 ZOB vyplývá, že musí mít formu akciové společnosti,⁵⁴ přičemž na rozdíl od jiných akciových společností musí banky tento zákonný požadavek splňovat po celou dobu své existence. V případě bank tedy nepřichází v úvahu změna právní formy ve smyslu ust. § 360 a násl. zákona č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, resp. v případě takové změny by došlo k odnětí bankovní licence Českou národní bankou.⁵⁵

Banka, tak jako i jiné akciové společnosti, může být akciovou společností s monistickým nebo dualistickým systémem vnitřní struktury, přičemž v případě monistického systému vnitřní struktury (*1-tier system*) je statutárním i kontrolním orgánem banky správní rada⁵⁶ a v případě dualistického systému vnitřní struktury (*2-tier system*) je statutárním orgánem představenstvo a kontrolním orgánem dozorčí

---

⁵² ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 538.

⁵³ Za „běžné akciové společnosti“ pro účely této práce považuji akciové společnosti nepodléhající bankovní regulaci a dohledu ČNB.

⁵⁴ Případně formu SE, viz pozn. 4.

⁵⁵ Jedinou přípustnou změnou právní formy by zřejmě byla změna právní formy banky z a.s. na SE nebo naopak.

⁵⁶ Jako zvláštní vnímám skutečnost, že byt' institut statutárního ředitele jako statutárního orgánu akciové společnosti s monistickým systémem vnitřní struktury od 1. 1. 2021 v důsledku novely ZOK zanikl, zákonodárce tuto změnu v žádné z novel ZOB zatím nezohlednil a ZOB tak v ust. § 8 odst. 1 a odst. 2 stále odkazuje na statutárního ředitele banky.

rada.⁵⁷ V obou případech je nejvyšším orgánem společnosti valná hromada, na níž akcionáři vykonávají své právo podílet se na řízení banky,⁵⁸ resp. v jednočlenné společnosti vykonává působnost valné hromady jediný akcionář.⁵⁹ Banky jako subjekty veřejného zájmu jsou zároveň zpravidla povinny zřizovat i výbor pro audit.⁶⁰

ZOB nestanoví, který ze dvou možných systémů vnitřní struktury mají banky zvolit a tato volba je tedy ponechána na svobodném rozhodnutí konkrétní banky.⁶¹ V současné době⁶² má však všech 22 českých bank dualistický systém vnitřní struktury s představenstvem jako statutárním orgánem a dozorčí radou jako orgánem kontrolním.⁶³ Zároveň zatím žádná banka s monistickým systémem vnitřní struktury v České republice ani nevznikla.⁶⁴

V zahraničí je ovšem běžné, že banky mají monistický systém vnitřní struktury, a není ani nutné, aby měly formu akciové společnosti, resp. jejího ekvivalentu dle právního řádu příslušného státu. Požadavek formy akciové společnosti uvedený v definici pojmu „banka“ v ust. § 1 odst. 1 ZOB je totiž dodatečným požadavkem českého zákonodárce nad rámec požadavků unijní úpravy, která definici pojmu „úvěrová instituce“ dle článku 4 odst. 1 nařízení CRR omezuje pouze na stanovení okruhu činností vykonávaných daným subjektem. Úvěrovou institucí ve smyslu unijní právní úpravy tak mohou být zejména subjekty (podniky) přijímající vklady nebo jiné splatné peněžní prostředky od veřejnosti a poskytující úvěry na vlastní účet, to však bez ohledu na konkrétní právní formu nebo systém vnitřní struktury takové osoby.⁶⁵

---

⁵⁷ § 396 ZOK.

⁵⁸ § 44 odst. 1 ZOK a § 398 odst. 1 ZOK.

⁵⁹ § 12 odst. 1 ZOK.

⁶⁰ § 44 odst. 1 zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech, ve spojení s § 1a písm. b) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Výjimky z této povinnosti stanoví ve vztahu k bankám § 44b odst. 1 zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech.

⁶¹ Rozhodnutí o volbě jednoho ze systémů však není povinné - § 396 odst. 3 ZOK obsahuje nevyvratitelnou domněnku, že v případě pochybností výkladu stanov nebo v případě mlčení si zakladatel akciové společnosti zvolili systém dualistický.

⁶² K 1. 4. 2022.

⁶³ Vzhledem k zaměření této práce v případě, kdy ustanovení právních předpisů a jiné zdroje odkazují na statutární, řídicí nebo vedoucí orgán banky, zabývám se jimi zpravidla pouze ve vztahu k představenstvu banky.

⁶⁴ SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 8. In: SMUTNÝ, A., PIHERA, V., SÝKORA, P., CUNÍK, T. *Zákon o bankách. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 255.

⁶⁵ Zajímavý, byť z mého pohledu nesprávný, je názor Smutného a kol. (SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 1. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 34), dle kterého článek 13 odst. 2 směrnice CRD hypoteticky připouští možnost banky působit v jiné formě než jako právnická osoba. Písm. a) tohoto článku uvádí, že úvěrová instituce, která je právnickou osobou a která má podle vnitrostátního práva, kterým se řídí,

Například ve Francii zákonodárce nestanoví povinnou právní formu bank, nicméně banka musí být právnickou osobou⁶⁶ (*personne morale*) a podmínkou pro udělení bankovní licence je přiměřenost právní formy banky činností, jež plánuje vykonávat.⁶⁷ Francouzské banky mají nejčastěji formu *société anonyme*⁶⁸ (například BNP Paribas S.A., Société Générale S.A., Crédit Agricole S.A.), což je ekvivalent české akciové společnosti, s monistickým systémem vnitřní struktury, tedy se správní radou (*conseil d'administration*) jako řídicím i kontrolním orgánem.⁶⁹ Francouzské banky ve formě *société anonyme* nicméně mohou zvolit i dualistický systém vnitřní struktury⁷⁰ s řídicím orgánem (*directoire*), tedy ekvivalentem českého představenstva, a dozorčí radou (*conseil de surveillance*).⁷¹ Tento model je však francouzskými společnostmi obecně využíván výrazně méně než model monistický.⁷²

---

sídlo, má mít skutečné správní ústředí v členském státě, kde má své sídlo. Na to navazuje písm. b) daného ustanovení, dle kterého jiná úvěrová instituce než úvěrové instituce uvedené v písmenu a) má mít skutečné sídlo v členském státě, který jí vydal povolení a ve kterém skutečně vykonává svou činnost. Není mi jasné, proč české znění směrnice CRD není v překladu pojmu „*head office*“ jednotné a v písm. a) jej překládá jako „skutečné správní ústředí“ a v písm. b) jako „skutečné sídlo“, každopádně však dle mého názoru písm. b) tohoto ustanovení v případě „jiných úvěrových institucí než úvěrových institucí uvedených v písmenu a)“ odkazuje na úvěrové instituce, které jsou právnickými osobami, ale nemají sídlo podle vnitrostátního práva, nikoli na instituce v jiné formě než právnické osoby. Domnívám se, že jiná než právnická osoba by ostatně ani nemohla splnit řadu požadavků, jež na úvěrové instituce a jejich orgány klade unijní regulace, a jež rozebírám dále v této práci.

⁶⁶ DEKEUWER-DÉFOSSEZ, F. *Droit bancaire. 7e édition*. Paris: ÉDITIONS DALLOZ, 2001, s. 10.

⁶⁷ Autorité de contrôle prudentiel et de résolution: *Établissement de crédit. Critères de délivrance* [online]. [cit. 31. 5. 2022].

⁶⁸ COATALEM, C., CHAINE, C. *Banking Regulation in France: Overview*. Thomson Reuters Practical Law [online]. 2022 [cit. 31. 5. 2022].

⁶⁹ *Code de commerce, Article L225-17* [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „*La société anonyme est administrée par un conseil d'administration [...]*.“

⁷⁰ *Code de commerce, Article L225-57* [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „*Il peut être stipulé par les statuts de toute société anonyme que celle-ci est régie par les dispositions de la présente sous-section. Dans ce cas, la société reste soumise à l'ensemble des règles applicables aux sociétés anonymes, à l'exclusion de celles prévues aux articles L. 225-17 à L. 225-56.*“

⁷¹ *Code de commerce, Article L225-58* [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „*La société anonyme est dirigée par un directoire [...]. Le directoire exerce ses fonctions sous le contrôle d'un conseil de surveillance.*“

⁷² BARMAYER, C. *Gouvernance d'entreprise et diversité culturelle. Comparaison des organes de direction et de contrôle des grandes sociétés anonymes en Allemagne et en France*. Revue d'Allemagne [online]. 2008, s. 503 [cit. 31. 5. 2022].

Také anglická právní úprava⁷³ pouze stanoví, že banka musí být právnickou osobou (*body corporate* nebo *partnership*).⁷⁴ Jednou z nejčastějších forem anglických bank je *public limited company*,⁷⁵ tedy obdoba české akciové společnosti – tuto formu mají i čtyři největší anglické banky, tzv. *Big Four* (HSBC Bank plc, Barclays Bank plc, Lloyds Bank plc, National Westminster Bank plc).⁷⁶ Dle anglické právní úpravy musí mít *public limited companies* alespoň dvě vedoucí osoby (*directors*),⁷⁷ přičemž není výslovně rozlišováno mezi jejich řídicí a kontrolní funkcí.⁷⁸ Lze tedy dovodit, že anglické *public limited companies*, a tedy i banky v této formě, mají monistický systém vnitřní struktury.

V Německu rovněž není pro banky zákonem stanovena konkrétní právní forma – jedinou podmínkou je, že banka musí být podnikem (*Unternehmen*)⁷⁹ a nesmí být podnikající fyzickou osobou (*Einzelkaufmann*).⁸⁰ Jednou z nejčastějších forem zejména větších německých bank je *Aktiengesellschaft*⁸¹ (například Deutsche Bank AG, Commerzbank AG, DZ Bank AG), opět ekvivalent české akciové společnosti, s povinně dualistickým systémem vnitřní struktury, tedy s představenstvem (*Vorstand*) jako statutárním orgánem⁸² a dozorčí radou (*Aufsichtsrat*).⁸³ Dualistický model je ostatně označován i jako tzv. německý model vzhledem k tradičnímu využívání tohoto systému vnitřní struktury akciové společnosti v Německu.⁸⁴

---

⁷³ V tomto kontextu se v této práci pojmem „anglický“ rozumí vztahující se ke Spojenému království Velké Británie a Severního Irska.

⁷⁴ *Banking Act 2009, Section 2(1)* [online]. [cit. 31. 5. 2022] ve spojení s *Financial Services and Markets Act 2000, Section 55A(1)* [online]. [cit. 31. 5. 2022]. K tomu viz i PROCTOR, C. *The Law and Practice of International Banking*. Oxford: Oxford University Press, 2010, s. 13.

⁷⁵ PENN, B., DUMITRU, R., HADFIELD, M. *Banking Regulation in the United Kingdom: Overview*. Thomson Reuters Practical Law [online]. 2022 [cit. 31. 5. 2022].

⁷⁶ MEGAW, N. *Pandemic seals dominance of UK's biggest banks*. Financial Times. [online]. 2020 [cit. 31. 5. 2022].

⁷⁷ *Companies Act 2006, Section 154(2)* [online]. [cit. 31. 5. 2022].

⁷⁸ GIBBON, N., GARSTON, C., SALAMAN, B. *Corporate governance and directors' duties in the UK (England and Wales): overview*. Thomson Reuters Practical Law [online]. 2019 [cit. 31. 5. 2022].

⁷⁹ *Gesetz über das Kreditwesen, § 1(1)* [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „Kreditinstitute sind Unternehmen [...]“

⁸⁰ *Gesetz über das Kreditwesen, § 2b(1)* [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „Kreditinstitute [...] dürfen nicht in der Rechtsform des Einzelkaufmanns betrieben werden.“

⁸¹ HAAG, H., STEFFEN, J. L. *Banking regulation in Germany: overview*. Thomson Reuters Practical Law [online]. 2020 [cit. 31. 5. 2022].

⁸² *Aktiengesetz, § 76* a násl. [online]. [cit. 31. 5. 2022].

⁸³ *Aktiengesetz, § 95* a násl. [online]. [cit. 31. 5. 2022].

⁸⁴ ČERNÁ a kol., op. cit. pozn. 52, s. 460.

Dle slovenské právní úpravy stejně jako v případě českých bank platí, že banka musí mít právní formu akciové společnosti⁸⁵ (poněkud nadbytečně a dle mého názoru i nesprávně je ve slovenském zákoně o bankách uvedeno, že jiná právní forma banky než akciová společnost se zakazuje, nicméně jak bylo uvedeno v této práci výše, banky podléhající unijní právní úpravě mohou mít i právní formu SE). Ve slovenské právní úpravě je však systém vnitřní struktury bank upraven rozdílně, když zákon z organizačního hlediska umožňuje pouze dualistické uspořádání s představenstvem jako statutárním orgánem a dozorčí radou jako orgánem kontrolním.⁸⁶ Slovenské banky tak na rozdíl od českých bank mohou zvolit monistický systém vnitřní struktury pouze v případě, že mají formu evropské společnosti.

Slovenská právní úprava tedy stále do velké míry odpovídá někdejší české úpravě – donedávna ostatně i dle českého právního řádu⁸⁷ mohly banky zvolit monistický systém vnitřní struktury pouze v případě, kdy měly formu evropské společnosti. Důvodem bylo omezení stanovené českým zákonodárcem, když tehdejší právní úprava připouštěla pouze dualistický systém vnitřní struktury akciových společností a možnost volby monistického systému vnitřní struktury přinesla českým akciovým společnostem, a tedy i českým bankám ve formě akciové společnosti, až rekonstrukce soukromého práva v roce 2014.

Vzhledem k charakteru podnikatelské činnosti bank a jejich celospolečenskému významu nepovažuji za vhodné, aby měla banka monistický systém vnitřní struktury, tedy aby jak obchodní vedení (řídící funkce), tak i dohled nad činností banky (kontrolní funkce) příslušely jednomu jejímu orgánu. I dle odborné literatury je hlavní problém monistického modelu spatřován v tom, že jeden a tentýž orgán zajišťuje řízení a obchodní vedení akciové společnosti a zároveň má povinnost dohlížet na provádění těchto činností.⁸⁸ Domnívám se, že v případě

---

⁸⁵ Zákon č. 483/2001 Z. z., o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 2 odst. 1 [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „Banka je právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky založená ako akciová spoločnosť [...]. Iná právna forma banky sa zakazuje.“

⁸⁶ Zákon č. 483/2001 Z. z., o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 24 odst. 1 [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „Banka má štatutárny orgán a dozornú radu. Štatutárnym orgánom je predstavenstvo.“

⁸⁷ Viz ust. § 191 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013, ve spojení s ust. § 8 odst. 1 ZOB, ve znění účinném do 31. 12. 2013.

⁸⁸ ŘEHÁČEK, O. *Představenstvo akciové společnosti a postavení jeho členů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 10.

bank je důležité, aby byly řídicí a kontrolní funkce v rámci banky rozděleny mezi dva různé orgány, a to především v zájmu zachování vzájemné nezávislosti těchto orgánů.

V tomto ohledu je zajímavé, že do 31. 12. 2020, tj. do účinnosti poslední novely ZOK provedené zákonem č. 33/2020 Sb., bylo dle české právní úpravy dokonce možné, aby obchodní vedení banky jako akciové společnosti příslušelo v případě monistického systému vnitřní struktury pouze jednomu člověku jako statutárnímu řediteli. Osobně však považuji za vhodnější, aby namísto koncentrace téměř veškeré působnosti u jednoho orgánu byl statutární orgán banky kolektivním orgánem, který zároveň podléhá dohledu jiného kolektivního orgánu banky. Zákonem zakotvenou možnost bank zvolit si, zda budou mít monistický nebo dualistický systém vnitřní struktury vnímám zatím v českém prostředí jako poněkud nadbytečnou, což potvrzuje i výše uvedená skutečnost, že všechny české banky dosud zjevně upřednostňovaly a upřednostňují dualistický systém vnitřní struktury. Jedná se jistě do určité míry i o důsledek toho, že akciové společnosti byly v českém prostředí dle předchozí právní úpravy tradičně vytvářeny jako společnosti s dualistickým uspořádáním, proto zřejmě dualistické uspořádání českých akciových společností, potažmo bank přetrvává do současnosti.

Monistický systém vnitřní struktury však rovněž dle mého názoru nemá pro banky v porovnání s dualistickým systémem žádné zásadní výhody, snad kromě možného zjednodušení organizace a vnitřní činnosti banky, což by však mohlo jít na úkor nezávislosti rozhodování v rámci takového orgánu. Dle důvodové zprávy k ZOK byla obligatorní možnost volby mezi dualistickým a monistickým systémem vnitřní struktury do českého práva zavedena v souladu s vývojem v oblasti evropského práva,⁸⁹ nicméně v českém právním prostředí by dle mého názoru ve vztahu k bankám postačovalo ponechat pouze možnost dualistického systému vnitřní struktury s představenstvem jako statutárním orgánem a dozorčí radou jako orgánem kontrolním, tak jak tomu bylo i dle předchozí právní úpravy a jak je tomu dosud například v Německu nebo na Slovensku, kde však ani jiné akciové společnosti nemají ohledně systému vnitřní struktury na výběr. V porovnání s běžnými akciovými společnostmi by tak česká úprava byla ve vztahu k bankám přísnější, což by však dle mého názoru nemuselo být překážkou i s ohledem na to, že bankovní regulace

---

⁸⁹ Důvodová zpráva k § 463 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) [online]. [cit. 31. 5. 2022].

je přísnější i v mnoha jiných ohledech. Možnost zvolit si monistický systém vnitřní struktury by každopádně českým bankám byla ponechána v případě, že budou mít formu evropské společnosti.

2.2 Stanovy banky

K založení banky, tak jako každé jiné akciové společnosti, se vyžaduje přijetí stanov. Stanovy banky jako akciové společnosti by měly při jejím založení obsahovat mj. údaj o tom, který ze systémů vnitřní struktury banky byl zvolen⁹⁰ a údaj o tom, koho zakladatelé určují členy jejích volených orgánů.⁹¹ Údaj o určených členech volených orgánů společnosti však dle ust. § 250 odst. 4 ZOK může být po vzniku banky a splnění vkladové povinnosti ze stanov vypuštěn.⁹² Tyto požadavky jsou tedy stejné pro všechny akciové společnosti včetně bank.

Nadto mají banky ve vztahu k představenstvu dle ust. § 8 odst. 8 ZOB povinnost uvést ve stanovách i působnost představenstva a dle ust. § 9 ZOB povinnost upravit ve stanovách strukturu a organizaci banky, pravomoc a odpovědnost členů představenstva a organizační zajištění řídicího a kontrolního systému – těmto oblastem se blíže věnuji v následujících kapitolách této práce.

Na rozdíl od jiných akciových společností mají navíc banky v této souvislosti dle ust. § 9 odst. 2 ZOB povinnost uložit ověřené kopie stanov a jejich změn (tj. aktuální úplné znění stanov vyhotovené představenstvem dle ust. § 433 ZOK, nebo alespoň osvědčení rozhodnutí valné hromady o změně stanov dle ust. § 416 odst. 2 ZOK, resp. jejich ověřené kopie)⁹³ u České národní banky, přičemž porušení této povinnosti je přestupkem ve smyslu ust. § 36e odst. 1 písm. g) ZOB, za nějž může ČNB bance uložit pokutu do 20 000 000 Kč.⁹⁴ Banka navíc dle ust. § 16 odst. 2 písm. a) ZOB musí předem ČNB informovat i o zamýšlené změně stanov týkající se skutečností, které musí být ve stanovách uvedeny dle zákona, tedy mj. o veškerých změnách působnosti představenstva nebo pravomoci a odpovědnosti jeho členů. Zároveň mají banky dle ust. § 10 odst. 1 ZOB povinnost uložit u ČNB výpis z obchodního rejstříku,

---

⁹⁰ § 250 odst. 2 písm. f) ZOK.

⁹¹ § 250 odst. 3 písm. f) ZOK.

⁹² Toto rozhodnutí mohou stanovy dle ust. § 250 odst. 4 ZOK svěřit do působnosti představenstva banky.

⁹³ SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 9. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 314.

⁹⁴ § 36e odst. 6 písm. b) ZOB.

jakož i všechny jeho změny, a to bez zbytečného odkladu. Vzhledem k tomu, že členové představenstva banky jsou povinně zapisováni do obchodního rejstříku, bude se tato povinnost na banky vztahovat při jakýchkoliv personálních změnách představenstva nebo změně způsobu jednání členů představenstva za banku.

V důsledku změn stanov nebo zápisu v obchodním rejstříku tak bankám na rozdíl od běžných akciových společností vzniká povinnost uložit ověřenou kopii změněných stanov i všechny změny výpisu z obchodního rejstříku u ČNB jako dohledového orgánu. Tato povinnost je dle odborných komentářů⁹⁵ anachronismem, s čímž souhlasím vzhledem k tomu, že aktuální znění stanov (uveřejňované ve sbírce listin)⁹⁶ a informace z obchodního rejstříku⁹⁷ jsou veřejně dostupné na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti.⁹⁸ Je sice pravda, že díky průběžnému ukládání těchto změn je pro ČNB zřejmě snazší udržet si přehled mj. o personálních změnách v představenstvech bank, nicméně povinnost ukládání ověřených kopií změn stanov a veškeré změny výpisu z obchodního rejstříku u ČNB na mě působí jako přehnaně byrokratická, a předpokládám, že do budoucna bude tato povinnost ze ZOB vypuštěna, resp. nahrazena pouze povinností oznámit příslušné změny ČNB s případným „uložením“ dokumentů pouze v elektronické podobě.⁹⁹

2.3 Bankovní licence

Zásadním rozdílem mezi bankami a jinými akciovými společnostmi je zákonný požadavek na udělení bankovní licence Českou národní bankou, jenž nalezneme již přímo v definici banky v ust. § 1 odst. 1 ZOB a podrobněji je tato problematika rozvedena zejména v části druhé ZOB. Každá banka musí před zahájením činnosti předložit ČNB žádost o bankovní licenci,¹⁰⁰ o jejímž udělení v souladu s ust. § 41 odst.

---

⁹⁵ ELEK, Š. § 9–10. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 153–154. SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 9–10. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 314, 322.

⁹⁶ § 3 odst. 1 ve spojení s § 66 písm. a) zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (dále jen „zákon o veřejných rejstřících“).

⁹⁷ Dle § 1 odst. 4 zákona o veřejných rejstřících je veřejný rejstřík veden v elektronické podobě.

⁹⁸ Ministerstvo spravedlnosti: *Obchodní rejstřík* [online].

⁹⁹ V případě výpisu z obchodního rejstříku (*pozn. předpokládám, že zákonodárce měl na mysli „opis“ ve smyslu zákona o veřejných rejstřících*) a jeho změn lze zřejmě již nyní akceptovat i jeho uložení v elektronické podobě vzhledem k tomu, že § 3 odst. 1 zákona o veřejných rejstřících stanoví rejstříkovému soudu povinnost umožnit získání úředně ověřeného elektronického opisu.

¹⁰⁰ Náležitosti žádosti o bankovní licenci, včetně vzorového formuláře, upravuje vyhláška č. 355/2020 ve svém § 13 a Příloze č. 1.

2 ZOB rozhoduje ČNB ve správním řízení podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. O bankovní licenci může kromě nově zakládané akciové společnosti žádat i existující společnost, která má v úmyslu stát se bankou. Bankovní licence se uděluje na dobu neurčitou¹⁰¹ (z čehož vyplývá i nemožnost založit banku na dobu určitou, jak v případě jiných právnických osob umožňuje obecná úprava dle ust. § 124 ObčZ)¹⁰² a není převoditelná na jinou osobu.¹⁰³ V souladu s ust. § 1 odst. 8 ZOB obsahuje jmenovité vymezení povolené činnosti a může obsahovat vymezení rozsahu povolené činnosti nebo stanovení podmínek, které musí banka splnit před zahájením kterékoliv povolené činnosti a případně je dodržovat při výkonu kterékoliv povolené činnosti.

Aby bance mohla být Českou národní bankou udělena bankovní licence, musí splňovat značné množství zákonných požadavků. Ve vztahu k představenstvu banky je dle ust. § 4 odst. 5 písm. e) ZOB jednou z podmínek, jež musí být splněny pro udělení bankovní licence mj. důvěryhodnost, odborná způsobilost a zkušenost členů představenstva a splnění dalších požadavků kladených na představenstvo banky a jeho členy podle ust. § 8 ZOB, tedy například i minimální počet členů představenstva nebo požadavek, aby členy představenstva byly pouze fyzické osoby. Zároveň je nutné, aby i osoba, které má být licence udělena, byla důvěryhodnou a odborně způsobilou.¹⁰⁴ Zákonodárce nespécifikuje, jak přesně by měla například nově zakládaná akciová společnost žádající o udělení bankovní licence prokazovat svoji důvěryhodnost a odbornou způsobilost, nicméně jistě bude při takovém posuzování zohledňována zejména důvěryhodnost a odborná způsobilost navrhovaných členů jejích orgánů, včetně členů představenstva.

Pro udělení bankovní licence musí navíc banka splňovat i technické a organizační předpoklady pro výkon navrhovaných činností a musí mít účinný řídicí a kontrolní systém a organizační uspořádání.¹⁰⁵ Dále musí mít banka alespoň tři zaměstnance nebo fyzické osoby, které uskutečňují svou činnost podle příkazu jiného,

---

¹⁰¹ Výjimkou je § 7b odst. 1 ZOB v případě tzv. překlenovacích institucí podle zákona č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu (dále jen „ZOPRK“).

¹⁰² Shodně viz ELEK, Š. § 6. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 105.

¹⁰³ § 6 ZOB.

¹⁰⁴ § 4 odst. 5 písm. c) ZOB.

¹⁰⁵ § 4 odst. 5 písm. f) ZOB.

a kteří zastávají výkonnou řídicí funkci a jsou členy jejího představenstva.¹⁰⁶ Těmto požadavkům se blíže věnuji v příslušných podkapitolách této práce.

Nadto je Česká národní banka v rámci řízení o udělení bankovní licence oprávněna vyžádat si opis z evidence Rejstříku trestů¹⁰⁷ týkající se fyzických osob, které jsou navrhovány na člena představenstva banky, přičemž osoba v minulosti pravomocně odsouzená pro trestný čin majetkové povahy nebo pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s bankovními činnostmi, anebo pro úmyslný trestný čin spáchaný v souvislosti s podnikáním, nesmí působit jako člen představenstva banky.¹⁰⁸

Pokud by navíc banka v žádosti o vydání bankovní licence uvedla nepravdivé údaje nebo zamlčela podstatné údaje nezbytné pro posouzení žádosti, tedy i údaje o členech jejího představenstva, dopustila by se přestupku,¹⁰⁹ za nějž by jí hrozila pokuta do 50 000 000 Kč,¹¹⁰ a již udělená licence by jí moha být odňata.¹¹¹

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že banka musí ohledně představenstva a jeho členů splňovat relativně přísná zákonná kritéria, aby ČNB mohla rozhodnout o udělení bankovní licence a aby tak banka mohla začít přijímat vklady od veřejnosti, poskytovat úvěry a případně vykonávat další činnosti dle ust. § 1 odst. 3 ZOB, k nimž je potřeba povolení v bankovní licenci.¹¹² Navíc v případě závažných nedostatků v činnosti banky, mj. z důvodu neplnění požadavků kladených na představenstvo banky a jeho členy, je ČNB oprávněna již udělenou bankovní licenci odejmout.¹¹³

---

¹⁰⁶ § 4 odst. 5 písm. l) ZOB.

¹⁰⁷ ČNB si výpisy nebo opisy z Rejstříku trestů v souladu s ust. § 44b odst. 7 zákona o ČNB opatřuje sama, nicméně žadatel musí ČNB poskytnout osobní údaje dle přílohy *Úředního sdělení České národní banky ze dne 7. července 2008, jímž se oznamuje praxe České národní banky k výpisu nebo opisu z evidence Rejstříku trestů* [online]. 2008 [cit. 31. 5. 2022].

¹⁰⁸ § 4 odst. 6 ZOB.

¹⁰⁹ § 36e odst. 5 písm. a) ZOB.

¹¹⁰ § 36e odst. 6 písm. c) ZOB.

¹¹¹ § 34 odst. 2 písm. c) ZOB.

¹¹² Tato přísná regulace může být prolomena pouze ve výjimečných případech a pouze dočasně – v souladu s ust. § 7b ZOB může ČNB z moci úřední a na časově omezenou dobu udělit bankovní licenci tzv. překlenovací instituci (*bridge institution*) podle ZOPRK, a to i přesto, že taková překlenovací instituce nesplňuje podmínky pro udělení bankovní licence dle ust. § 4 ZOB, tj. v takovém případě zřejmě nemusí být pro udělení bankovní licence splněny požadavky kladené na členy představenstva, například požadavek důvěryhodnosti, odborné způsobilosti a zkušenosti a další požadavky dle ust. § 8 ZOB, což by ovšem dle mého názoru bylo zvláštní a v praxi k takovému postupu zřejmě nebude docházet.

¹¹³ § 34 ZOB.

2.4 Řídicí a kontrolní systém

Účinný řídicí a kontrolní systém je jednou z podmínek, jež musí být splněny pro udělení bankovní licence.¹¹⁴ Tento systém musí být ucelený a musí pokrývat všechny činnosti banky po celou dobu výkonu její činnosti,¹¹⁵ přičemž organizační zajištění řídicího a kontrolního systému musí být upraveno přímo ve stanovách banky¹¹⁶ a požadavky na tento systém musí být upraveny v interních předpisech banky.¹¹⁷ Banka navíc musí zajistit ověření řídicího a kontrolního systému auditorem a vypracování zprávy auditora o ověření řídicího a kontrolního systému, a tyto zprávy pak musí být předloženy ČNB.¹¹⁸

Požadavky na řídicí a kontrolní systém blíže upravuje ZOB v ust. § 8b a vyhláška č. 163/2014 v části druhé. Povinnost bank mít spolehlivé systémy správy a řízení (*robust governance arrangements*) stanoví již směrnice CRD ve svém článku 74 (ve směrnici CRD je v této souvislosti používán pojem „vnitřní správa a řízení“ – *internal governance*). Blíže tuto oblast upravují i obecné pokyny EBA k *internal governance*.

Pro účely této práce je řídicí a kontrolní systém významný ze dvou hledisek. Zajištění vytvoření uceleného a přiměřeného řídicího a kontrolního systému banky, včetně soustavného udržování jeho funkčnosti a efektivnosti v jeho celku i částech, je totiž povinností představenstva banky jako řídicího orgánu.¹¹⁹ V případě, že představenstvo banky tuto svoji povinnost nesplní, může být z tohoto důvodu bance bankovní licence odejmuta, jak ČNB učinila například v roce 2016 ve vztahu k ERB bank, a.s.¹²⁰

Zároveň je součástí řídicího a kontrolního systému mj. zajišťování důvěryhodnosti, odborné způsobilosti a zkušenosti členů představenstva a zajišťování odborné způsobilosti a zkušenosti představenstva jako celku, dále i systém odměňování, etické a profesní zásady členů představenstva jako pracovníků banky, strategie řízení lidských zdrojů včetně zásad podporujících rozmanitost

---

¹¹⁴ § 4 odst. 5 písm. f) ZOB.

¹¹⁵ § 8 vyhlášky č. 163/2014.

¹¹⁶ § 9 odst. 1 písm. d) ZOB.

¹¹⁷ § 10 odst. 1 vyhlášky č. 163/2014.

¹¹⁸ § 22 odst. 1 písm. b) a c) ZOB.

¹¹⁹ § 16 vyhlášky č. 163/2014.

¹²⁰ Rozhodnutí České národní banky č.j. 2016/96256/570 ze dne 16. 8. 2016 [online]. [cit. 31. 5. 2022].

složení představenstva, a další požadavky dotýkající se členů představenstva a představenstva jako celku.

Dle ust. § 8b ZOB má řídicí a kontrolní systém zahrnovat (i) předpoklady řádné správy a řízení společnosti, (ii) systém řízení rizik, (iii) systém vnitřní kontroly, (iv) zajišťování důvěryhodnosti, odborné způsobilosti a zkušenosti členů statutárního orgánu, členů správní rady a členů dozorčí rady, (v) zajišťování odborné způsobilosti a zkušenosti statutárního orgánu, správní rady a dozorčí rady jako celku, zajišťující porozumění činnostem banky, včetně dostatečného porozumění hlavním rizikům, a (vi) systém odměňování zahrnující zásady a postupy odměňování. Na účinnost, ucelenost a přiměřenost řídicího a kontrolního systému pak dohlíží dozorčí rada banky jako její kontrolní orgán.¹²¹

Jednotlivým relevantním oblastem týkajícím se řídicího a kontrolního systému banky se blíže věnuji v příslušných částech této práce.

2.5 Dohled ČNB

Na rozdíl od běžných akciových společností podléhají banky dohledu ČNB jako orgánu vykonávajícímu dohled nad finančním trhem ve smyslu ust. § 1 odst. 1 zákona o ČNB. Dohled je nejtýpější úkolem ČNB – při jeho výkonu vystupuje ČNB jako orgán veřejné moci a vykonává kompetence správního úřadu. V této oblasti byl tedy zákonodárcem na ČNB v podstatě delegován výkon státní moci (vrchnostenské správy).¹²²

Bankovní dohled je koncipován široce a uplatní se již předtím, než se určitá osoba stane bankou – při samotném posuzování žádosti o udělení bankovní licence.¹²³ Kromě toho dohled ČNB zahrnuje zejména kontrolu dodržování podmínek stanovených v udělené bankovní licenci, kontrolu dodržování zákonů a přímo použitelných unijních předpisů (je-li k tomu ČNB zmocněna), získávání informací potřebných pro výkon dohledu, ukládání opatření k nápravě a sankcí, a řízení o přestupcích.¹²⁴ V případech stanovených zákonem může ČNB i odejmout bankovní

---

¹²¹ § 13 odst. 1 vyhlášky č. 163/2014.

¹²² RÝDL a kol., op. cit. pozn. 12, s. 149.

¹²³ BAKEŠ, M., KARFÍKOVÁ, M., KOTÁB, P., MARKOVÁ, H. a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 54.

¹²⁴ § 44 odst. 2 zákona o ČNB.

licenci¹²⁵ a v důsledku takového odejmutí podat návrh na zrušení banky, k čemuž je ČNB výlučně aktivně legitimovaná.¹²⁶

Ve vztahu k představenstvu banky může ČNB například zakázat členovi představenstva výkon funkce¹²⁷ nebo uložit bance, aby člena představenstva vyměnila,¹²⁸ jak ČNB rozhodla například v roce 2021 ve vztahu k Bance CREDITAS a.s., když v návaznosti na zjištěné nedostatky uložila této bance povinnost pověřit jiného člena představenstva jako osobu odpovědnou za vedení určité funkce.¹²⁹

Banka navíc potřebuje předchozí souhlas ČNB například k uzavření smlouvy, na jejímž základě dochází k jakékoliv dispozici s obchodním závodem banky nebo jeho částí, přičemž tento souhlas ČNB neudělí, pokud by dispozice s obchodním závodem banky mohla ohrozit finanční stabilitu a bezpečné fungování finančního systému ČR.¹³⁰ Představenstvo tedy takovou smlouvu bez předchozího souhlasu ČNB uzavřít nemůže, a pokud by tak učinilo, byla by takto uzavřená smlouva neplatná.¹³¹

Banky zároveň musí Českou národní banku předem informovat o návrzích personálních změn v představenstvu a předložit podklady nezbytné pro posouzení odborné způsobilosti, důvěryhodnosti a zkušenosti navrhovaných osob.¹³² Dále, jak již bylo zmíněno v této kapitole výše, musí banka ČNB předem informovat i o zamýšlených změnách stanov týkajících se skutečností povinně uváděných ve stanovách na základě požadavku zákona,¹³³ tedy například o veškerých změnách působnosti představenstva nebo pravomoci a odpovědnosti jeho členů. ČNB navíc přezkoumává a vyhodnocuje způsobilost členů představenstva vykonávat své povinnosti a za tímto účelem si může vyžádat program jednání představenstva včetně souvisejících podkladových dokumentů a výsledků vnitřního a vnějšího hodnocení činnosti představenstva.¹³⁴ O různých aspektech výkonu dohledu ČNB týkajících

---

¹²⁵ § 34 ZOB.

¹²⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 1. 2018, sp. zn. 7 Cmo 539/2016.

¹²⁷ § 26 odst. 6 písm. b) ZOB, § 50a odst. 3 AML zákona.

¹²⁸ § 26 odst. 5 písm. a) bod 1. ZOB.

¹²⁹ Příkaz České národní banky č.j. 2021/29030/570 ze dne 17. 3. 2021 [online]. [cit. 31. 5. 2022].

¹³⁰ § 16 odst. 1 písm. a) ZOB a § 16 odst. 6 ZOB.

¹³¹ SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 16. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 401.

¹³² § 16 odst. 2 písm. b) ZOB.

¹³³ § 16 odst. 2 písm. a) ZOB.

¹³⁴ § 25c odst. 4 písm. d) ZOB.

se představenstva banky a jeho členů bude rovněž pojednáno v rámci jednotlivých následujících kapitol této práce.

Shrnutí

Z výše uvedené kapitoly vyplývá, že ohledně organizace a souvisejících otázek existují ve vztahu k bankám určitá specifika. První zvláštností je, že na rozdíl od běžných akciových společností využívají české banky **výlučně dualistický systém vnitřní struktury**, což v případě bank považují za vhodnější než systém monistický.

Požadavky na banky jsou pak ve vztahu k jejímu představenstvu přísnější v několika různých ohledech. **Stanovy bank** musí nad rámec požadavků dle ZOK obsahovat údaje o struktuře a organizaci banky, působnosti, pravomoci a odpovědnosti členů představenstva, a organizační zajištění řídicího a kontrolního systému. Banky musí ČNB informovat o každé zamýšlené změně stanov, a kopie stanov i jejich změn, jakož i výpisy z obchodního rejstříku a jeho změny, musí banky ukládat u ČNB. Vzhledem k tomu, že údaje o představenstvu a jeho členech jsou povinně uváděny ve stanovách i ve výpisu z obchodního rejstříku, změny ve složení nebo působnosti představenstva budou muset být náležitě oznámeny ČNB, přičemž mají-li být v této souvislosti měněny i stanovy nebo má-li dojít k personálním změnám v představenstvu, musí banky ČNB o zamýšlené změně stanov a o návrzích personálních změn v představenstvu informovat předem.

I pro udělení **bankovní licence** je potřeba, aby představenstvo banky a jeho jednotliví členové splňovali zákonem stanovené požadavky, a to zejména požadavek důvěryhodnosti, odborné způsobilosti a zkušenosti, a další požadavky dle ust. § 8 ZOB. Speciální je v tomto ohledu i pravomoc ČNB vyžádat si opis z evidence Rejstříku trestů týkající se osob, jež jsou navrhovány na členy představenstva banky, a související přísnější požadavky nad rámec požadavku bezúhonnosti dle ZOK, jimž se věnují v podkapitole 5.3 této práce.

Dalším zvláštním požadavkem ve vztahu k bankám je povinnost banky mít účinný **řídicí a kontrolní systém**, jehož vytvoření a udržování je v působnosti představenstva banky, a jenž zároveň upravuje požadavky na členy představenstva banky a další související povinnosti banky.

Významnou odlišností od běžných akciových společností je **dohled ČNB**, jemuž banky podléhají již před svým vznikem v rámci řízení o udělení bankovní

licence. ČNB má možnost výrazné ingerence i ve vztahu k představenstvu banky, když zejména může rozhodnout o zákazu výkonu funkce člena představenstva banky, o povinnosti banky vyměnit člena jejího představenstva, nebo v případě přetrvávajících závažných nedostatků v činnosti banky bankovní licenci odebrat.

3 PŘEDSTAVENSTVO JAKO STATUTÁRNÍ ORGÁN BANKY

V této kapitole načrtám obecnou charakteristiku představenstva jako statutárního orgánu banky a zabývám se zde povahou vztahu banky a členů jejího představenstva, působností představenstva, požadovanému počtu členů, délce jejich funkčního období, a způsobu rozhodování. V této souvislosti opět poukazuji na zákonné požadavky, jež jsou ve vztahu k představenstvu banky rozdílné od požadavků kladených zákonodárcem na členy představenstev běžných akciových společností.

3.1 Vztah mezi bankou a členem představenstva

Práva a povinnosti mezi bankou a členy jejího představenstva se primárně řídí zákonem a smlouvou o výkonu funkce jako zvláštní formou příkazní smlouvy¹³⁵ (byla-li uzavřena), avšak nebude-li možné konkrétní otázku týkající se vzájemných práv banky a člena jejího představenstva takto posoudit, uplatní se subsidiárně úprava příkazu dle ust. § 2430 a násl. ObčZ.¹³⁶ Vzhledem k tomu, že ZOB tuto oblast konkrétněji neupravuje, hierarchie jednotlivých pramenů upravujících vzájemná práva a povinnosti banky a členů jejího představenstva je následující: (i) kogentní ustanovení ZOK, (ii) kogentní ustanovení ObčZ, (iii) smlouva o výkonu funkce, (iv) dispozitivní ustanovení ZOK, (v) ustanovení ObčZ o příkazu.¹³⁷

Práva a povinnosti členů představenstva banky mohou být upraveny smluvně (ve smlouvě o výkonu funkce) nebo ve stanovách banky, přičemž v případě kolize těchto vnitřních úprav by obecně přednost měla mít úprava dle stanov, a smlouva o výkonu funkce bude mít přednost pouze v případě, že byla schválena kvalifikovanou většinou členů valné hromady banky.¹³⁸

Zároveň platí, že výkon funkce člena představenstva banky nemůže být vykonáván v pracovněprávním vztahu vzhledem k tomu, že výkon této funkce není „druhem práce“, která by mohla být vykonávána jako závislá práce ve smyslu pracovněprávních předpisů¹³⁹ s ohledem na neslučitelnost podřízenosti

---

¹³⁵ LASÁK, J. § 59. In: LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 441.

¹³⁶ § 59 odst. 1 ZOK.

¹³⁷ LASÁK, J. § 59. In: LASÁK a kol., op. cit. pozn. 135, s. 439.

¹³⁸ § 59 odst. 5 ZOK.

¹³⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 2. 2018, sp. zn. 21 Cdo 48/2017.

zaměstnanec při výkonu závislé činnosti s volností danou zákonem členům představenstva.¹⁴⁰ Pokud by fyzická osoba před vznikem funkce člena představenstva banky byla v pracovněprávním poměru k bance, v rámci něhož by vykonávala pro banku činnosti, které musí po svém zvolení do funkce vykonávat jako člen představenstva, pracovní poměr by zanikl konkludentní dohodou o rozvázání pracovního poměru (přičemž po zániku funkce člena představenstva banky může být dřívější pracovněprávní vztah obnoven).¹⁴¹ Banka a člen jejího představenstva však mohou vedle smlouvy o výkonu funkce uzavřít i souběžnou manažerskou smlouvu o výkonu některých činností, jež spadají do působnosti statutárního orgánu, a v níž bude sjednán režim zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce – takovou smlouvou však nelze založit pracovněprávní vztah,¹⁴² a pohlíželo by se na ni jako na dodatek ke smlouvě o výkonu funkce.¹⁴³

3.2 Působnost

Obecně dle ust. § 163 ObčZ platí, že představenstvu banky náleží tzv. zbytková působnost, tedy veškerá působnost, kterou zakladatelské právní jednání, zákon nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci nesvěří jinému orgánu. Představenstvo jako „*ústa právnické osoby*“ má dále i velmi široké zástupčí oprávnění¹⁴⁴ – dle ust. § 164 odst. 1 ObčZ může člen představenstva zastupovat banku ve všech záležitostech (tzv. generální jednatelské oprávnění), přičemž vzhledem k tomu, že představenstvo banky je kolektivním orgánem, jedná za banku každý člen představenstva samostatně, nestanoví-li stanovy jinak. Stanovy mohou určit, že banku musí zastupovat více členů představenstva společně (tzv. pravidlo čtyř a více očí), nebo zástupčí oprávnění svěřit pouze některým členům statutárního orgánu (například toliko předsedovi).¹⁴⁵ Co se týče právní povahy zastoupení banky členem představenstva, nejedná se o zákonné ani smluvní zastoupení, nýbrž o zastoupení *sui*

---

¹⁴⁰ ČERNÁ a kol., op. cit. pozn. 52, s. 155.

¹⁴¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2019, sp. zn. 27 Cdo 4344/2017.

¹⁴² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 8. 2017, sp. zn. 21 Cdo 1355/2017.

¹⁴³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2018, sp. zn. 31 Cdo 4831/2017. K tomu viz i SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 4. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 162–163.

¹⁴⁴ HAVEL, B. *Úvod do problému zákonného vymezení arény působení člena orgánu a jeho vztahu k obchodní společnosti*. In: ŽITŇANSKÁ, L., HAVEL, B., CSACH, K. a kol. *Smluvní režim výkonu funkce*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 4.

¹⁴⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 29 Cdo 880/2015.

generis, a nedopadá na něj tedy úprava smluvního ani zákonného zastoupení dle ObčZ.¹⁴⁶

Působnost představenstva může být v rámci tzv. horizontální neboli vnitřní delegace dle ust. § 156 odst. 2 ObčZ rozdělena mezi jednotlivé členy představenstva podle určitých oborů, kdy o záležitostech spadajících do vybraného oboru rozhoduje pouze určený člen představenstva, nikoliv představenstvo jako celek, a ostatní členové představenstva nemohou do vedení tohoto oboru zasahovat (to je však nezbavuje povinnosti dohlížet, jak jsou záležitosti banky spravovány). Tradičně se může jednat o tzv. funkční rozdělení, kdy různí členové představenstva jsou odpovědní například za finance, personální otázky, daňové a právní záležitosti a podobně. Působnost lze rozdělit i tak, že jednotliví členové mají na starost určitý produkt nebo skupinu produktů, určitou část závodu nebo určitou geografickou oblast. Případně je možné zkombinovat oba výše uvedené způsoby rozdělení působnosti. V důsledku horizontální delegace působnosti tak má každý člen představenstva dva základní úkoly – správu jemu svěřené oblasti a povinnost dohlížet na činnost ostatních členů představenstva. Horizontální delegace působnosti nicméně působí pouze uvnitř banky a nemá vliv na způsob zastupování banky navenek – pokud tedy stanovy určí, že za banku jedná například dva členové představenstva společně, pak bez ohledu na to, zda se jedná o právní jednání z oblasti působnosti vybraného člena představenstva, bude nutné, aby za banku v této věci jednali dva členové představenstva, přičemž zároveň není potřeba, aby jedním z takto jednajících členů představenstva byl člen, do jehož oboru působnosti daná věc spadá.¹⁴⁷

V rámci tzv. vertikální neboli vnější delegace může představenstvo pověřit i třetí osobu některou z činností, jež náleží do jeho působnosti¹⁴⁸ – některé české banky ve svých stanovách výslovně uvádí možnost přenosu působnosti představenstva na jednotlivé zaměstnance nebo organizační útvary banky,¹⁴⁹ nebo na výbory zřízené představenstvem.¹⁵⁰ I v takovém případě však musí členové představenstva postupovat s péčí řádného hospodáře, řádně vybrat osobu, na níž

---

¹⁴⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2019, sp. zn. 27 Cdo 4593/2017.

¹⁴⁷ JOSKOVÁ, L. *Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost*. Bulletin advokacie [online]. 2014, č. 7–8, s. 46 [cit. 31. 5. 2022].

¹⁴⁸ K tomu viz i například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 8. 2017, sp. zn. 21 Cdo 1355/2017.

¹⁴⁹ Například Fio banka, a.s.

¹⁵⁰ Například Československá obchodní banka, a.s.

má být působnost delegovaná, jasně jí vymezit zadání, poskytnout potřebnou součinnost a řídit ji, a výkon takto delegované působnosti kontrolovat.¹⁵¹ Rozsah takto přenesené působnosti musí mít zároveň racionální zdůvodnění – v určitých situacích může i samotná vertikální delegace působnosti představovat porušení povinnosti péče řádného hospodáře.¹⁵²

Dle ust. § 435 odst. 2 ZOK u akciových společností s dualistickým systémem vnitřní struktury platí, že představenstvu jako statutárnímu orgánu přísluší její obchodní vedení. Pojem obchodní vedení zákon nedefinuje, nicméně dle judikatury jej lze vymezit jako organizování a řízení běžné podnikatelské činnosti společnosti, zejména rozhodování o provozu závodu a s tím souvisejících vnitřních záležitostech společnosti, včetně rozhodování o jejích podnikatelských záměrech.¹⁵³ Odborná literatura pak obchodní vedení definuje jako „*průběžnou pravidelnou správu záležitostí společnosti a jejího obchodního závodu, tzn. rozhodování o organizačních, technických, obchodních, personálních, finančních aj. otázkách běžného života*“¹⁵⁴, například rozhodování o strategiích, marketingu, vnitřní organizaci práce, finančním řízení a podobně.¹⁵⁵ Rozhodnutí učiněná v rámci obchodního vedení tedy směřují dovnitř společnosti a nezakládají práva ani povinnosti společnosti vůči třetím osobám.¹⁵⁶

Obchodní vedení je ve výlučné působnosti představenstva, proto obecně nikdo není oprávněn udělovat představenstvu v této oblasti pokyny.¹⁵⁷ Existují však dvě zákonné výjimky z tohoto jinak přísného zákazu zasahování do obchodního vedení – člen představenstva může požádat valnou hromadu o udělení pokynu týkajícího se obchodního vedení,¹⁵⁸ přičemž takový pokyn je pak pro člena představenstva závazný,¹⁵⁹ a v případě koncernu může řídicí osoba udělit představenstvu řízené

---

¹⁵¹ ČERNÁ a kol., op. cit. pozn. 52, s. 463.

¹⁵² ELIÁŠ, K. *Variabilita života a právní schémata (k souběhu pracovního poměru s členstvím ve statutárním orgánu obchodní korporace)*. Obchodněprávní revue [online]. 2009, č. 10, s. 271 [cit. 31. 5. 2022].

¹⁵³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 9. 2019, sp. zn. 31 Cdo 1993/2019. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 4. 2016, sp. zn. 21 Cdo 2310/2015.

¹⁵⁴ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 661.

¹⁵⁵ POKORNÁ, J. a kol. *Obchodní společnosti a družstva*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 286.

¹⁵⁶ ROZEHNAL, A. a kol. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, str. 438.

¹⁵⁷ § 435 odst. 3 ZOK.

¹⁵⁸ § 51 odst. 2 ZOK.

¹⁵⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. 29 Cdo 3325/2016.

osoby pokyn týkající se obchodního vedení, to však pouze je-li takový pokyn v zájmu koncernu.¹⁶⁰

Představenstvo dále dle ZOK zajišťuje řádné vedení účetnictví, předkládá valné hromadě ke schválení řádnou, mimořádnou, konsolidovanou, případně mezitímní účetní závěrku a v souladu se stanovami také návrh na rozdělení zisku nebo jiných vlastních zdrojů nebo úhradu ztráty.¹⁶¹

Představenstvo banky, stejně jako představenstvo jakékoliv jiné akciové společnosti tak má v praxi obecně dvojí oprávnění, a to oprávnění právně jednat za banku navenek v rámci generálního jednatelského oprávnění, a to ve všech záležitostech, a oprávnění jednat ve vztahu k bance „dovnitř“ v rámci obchodního vedení, včetně pravomoci jmenovat a odvolávat vrcholný management banky, a má tak zaručenou určitou nezávislost na valné hromadě a ostatních orgánech banky.¹⁶² Představenstvo má tedy mezi ostatními orgány banky velmi silné postavení, což je však vyváženo snadnou odvolatelností jeho členů,¹⁶³ a to z jakéhokoliv důvodu nebo i bez udání důvodu.¹⁶⁴ ZOB navíc (na rozdíl od úpravy před rekodifikací soukromého práva)¹⁶⁵ umožňuje, aby pravomoci, jež zákon svěřuje představenstvu, byly přenášeny na dozorčí radu.

Kromě výše uvedených činností vyhláška č. 163/2014 výslovně svěřuje do působnosti představenstva banky zejména zajištění vytvoření uceleného a přiměřeného řídicího a kontrolního systému, soustavné udržování jeho funkčnosti a efektivnosti a další povinnosti s tím související.¹⁶⁶ Co se týče ZOB, působnost představenstva banky nijak blíže neupravuje – v ust. § 8 odst. 8 ZOB je pouze stanoveno, že působnost statutárního orgánu banky musí být uvedena v jejích stanovách, a dle ust. § 9 odst. 1 písm. b) ZOB musí banka ve svých stanovách upravit mj. pravomoc a odpovědnost členů statutárního orgánu.

---

¹⁶⁰ § 81 odst. 1 ZOK.

¹⁶¹ § 435 odst. 4 ZOK.

¹⁶² SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 8. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 254.

¹⁶³ Dle některých zahraničních právních úprav (například v Německu) lze člena představenstva odvolat pouze ze závažných důvodů – viz ČERNÁ a kol., op. cit. pozn. 52, s. 465.

¹⁶⁴ ČERNÁ a kol., op. cit. pozn. 52, s. 461.

¹⁶⁵ § 8 odst. 4 ZOB ve znění účinném do 31. 12. 2013 stanovil, že na dozorčí radu banky nesmějí být přenášeny pravomoci, které obchodní zákoník svěřil představenstvu akciové společnosti.

¹⁶⁶ § 16–18 vyhlášky č. 163/2014.

Požadavek na uvedení působnosti, resp. pravomoci představenstva ve stanovách banky je tak v ZOB uveden dvakrát,¹⁶⁷ přičemž pro takovou duplicitu neshledám žádný racionální důvod a jedná se tedy zřejmě o nepozornost na straně zákonodárce. Zároveň není zřejmé, proč se zákonodárce rozhodl zakotvit v ZOB povinnost banky uvést ve svých stanovách pravomoc a působnost statutárního orgánu, když z příslušných kogentních ustanovení ObčZ a ZOK vyplývá, že představenstvu jako statutárnímu orgánu banky náleží veškerá působnost, která nebyla svěřena jinému jejímu orgánu, a dále konkrétní zákonem vymezené činnosti. Stanovy bank tedy budou v souladu s výše uvedenými ustanoveními ZOB obsahovat buď prakticky doslovný přepis příslušných ustanovení ObčZ a ZOK, anebo si banka působnost a pravomoci představenstva upraví v mezích zákona jinak a takto upravenou působnost a pravomoc představenstva uvede ve stanovách. Bez ohledu na úpravu působnosti představenstva ve stanovách banky ale bude představenstvu příslušet tzv. zbytková působnost ve věcech nesvěřených jinému orgánu banky. Úmyslem zákonodárce tedy možná bylo zdůraznit (byť z mého pohledu nadbytečně), že pokud se banka rozhodne upravit pravomoc a působnost svého statutárního orgánu rozdílně od aktuální právní úpravy, bude to muset být výslovně uvedeno ve stanovách, což je však dle mého názoru logické i bez předmětných ustanovení ZOB.

Kromě stanov musí být dle ust. § 20 vyhlášky č. 163/2014 navíc působnost a pravomoci představenstva banky jednoznačně a uceleně upraveny přímo ve vnitřních předpisech banky. Banky mají v této souvislosti dále i povinnost zajistit vymezení působnosti a pravomocí orgánů, výborů a jejich členů tak, aby bylo dostatečně zamezeno vzniku možného střetu zájmů,¹⁶⁸ a povinnost zajistit až do úrovně členů představenstva oddělení působnosti a pravomocí v oblasti řízení obchodních činností od působností a pravomocí „*v oblasti řízení rizika úvěrového, tržního, likvidity, koncentrace a nadměrné páky a vypořádání a rekongiliaci transakcí sjednaných na finančních trzích.*“¹⁶⁹ Banka musí zajistit i možnost zpětného vysledování a rekonstrukce veškerých schvalovacích a rozhodovacích procesů, kontrolních a dalších významných činností, včetně působností a pravomocí, složení

---

¹⁶⁷ Shodně viz i ELEK, Š. § 8, § 9. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 127, 152.

¹⁶⁸ § 21 odst. 1 vyhlášky č. 163/2014.

¹⁶⁹ § 22 odst. 2 vyhlášky č. 163/2014.

a fungování orgánů banky a působností, pravomocí a činností jejich členů.¹⁷⁰ Působnost při schvalovacích, rozhodovacích a kontrolních činnostech musí být rovněž vyvážená a musí být zamezeno nepřiměřenému vlivu jediné osoby nebo malé skupiny osob na tyto procesy.¹⁷¹

3.3 Počet členů

Jedním ze zásadních rozdílů mezi zákonnou úpravou představenstva banky a představenstva jiných akciových společností je požadavek na minimální počet jeho členů. Představenstvo běžné akciové společnosti může mít libovolný počet členů (tedy například i jen jediného člena), podle toho, kolik členů představenstva určují stanovy. Až v případě, že stanovy neurčí jinak, použije se podpůrná úprava dle ust. § 439 odst. 1 ZOK, kdy představenstvo akciové společnosti má mít tři členy.

Banky nicméně takovou svobodu při stanovení počtu členů představenstva nemají. Speciální úprava v ust. § 8 odst. 1 ZOB totiž kogentně stanoví, že představenstvo banky musí mít alespoň tři členy. Jedná se opět o přísnější požadavek českého zákonodárce vzhledem k tomu, že unijní úprava dle čl. 13 odst. 1 směrnice CRD požaduje, aby činnost úvěrové instituce skutečně řídily nejméně dvě osoby, tedy aby v případě dualistického systému vnitřní struktury bylo představenstvo alespoň dvoučlenné.¹⁷²

S ohledem na úpravu dle ZOB tedy u českých bank v žádném případě nepřipadá v úvahu představenstvo dvoučlenné nebo dokonce jednočlenné jako u běžných akciových společností. Maximální hranici počtu členů představenstva

---

¹⁷⁰ § 11 odst. 2 vyhlášky č. 163/2014.

¹⁷¹ § 11 odst. 3 vyhlášky č. 163/2014.

¹⁷² Vzhledem k absenci definice pojmu „skutečné řízení činnosti“ (*effective direction of business*) ve směrnici CRD tento pojem interpretoval Tribunál Soudního dvora Evropské unie ve svém rozhodnutí ze dne 24. 4. 2018 ve spojených věcech T-133/16 až T/136/16 *Caisse régionale de crédit agricole mutuel Alpes Provence et al. v ECB* [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „S ohledem na výše uvedené plyne z doslovného, historického, teleologického a kontextuálního výkladu čl. 13 odst. 1 směrnice 2013/36, že výraz „dvě osoby, které skutečně řídí činnosti instituce“ se týká členů vedoucího orgánu, kteří patří rovněž do vrcholného vedení úvěrové instituce.“ „Vrcholné vedení“ (*senior management*) definuje článek 3 odst. 1 bod 9 směrnice CRD jako „fyzické osoby, které mají v instituci výkonné funkce a jsou odpovědné vedoucímu orgánu za každodenní řízení instituce“ (k vymezení pojmu „vrcholné vedení“ viz podrobněji i podkapitulu 3.4 této práce). Vzhledem k tomu, že výkonnou funkci (*executive function*) v rámci vedoucího orgánu ve smyslu směrnice CRD vykonávají v případě banky s dualistickým systémem vnitřní struktury členové představenstva, lze z článku 13 odst. 1 směrnice CRD dovodit povinnost bank mít v představenstvu minimálně dvě fyzické osoby (viz i podkapitola 5.1 této práce).

banky právní předpisy neupravují a v tomto ohledu je tedy na bance, kolik členů představenstva bude dle stanov požadovat a zda bude mít banka představenstvo s lichým nebo sudým počtem členů.

Zároveň je nutné, aby banka opravdu měla minimálně tři členy představenstva – nestačí tedy, aby zákonem požadovaný počet členů byl uveden pouze ve stanovách banky, ale banka musí i fakticky splňovat požadavek na počet členů představenstva tak, jak je uveden ve stanovách a dbát na to, aby počet členů představenstva neklesl pod minimální počet požadovaný zákonem.¹⁷³ I případný pokles počtu členů představenstva pod minimální zákonem stanovený počet však není příčinou zániku představenstva.¹⁷⁴ Postup v případě poklesu počtu členů představenstva rozebírám blíže v kapitole 4 této práce.

Přísnější požadavek zákonodárce na minimální počet členů představenstva bank vnímám jako validní a do jisté míry i nevyhnutný – vzhledem k požadavkům kladeným vnitrostátní i unijní právní úpravou na členy představenstva banky i představenstvo banky jako celek je nemyslitelné, aby banka měla představenstvo jednočlenné. Zároveň vzhledem k celospolečenskému významu bank by bylo dle mého názoru minimálně zvláštní, kdyby obchodní vedení celé banky a veškeré pravomoci statutárního orgánu příslušely jediné fyzické osobě, jak bylo uvedeno i v podkapitole 2.1 této práce ohledně možnosti monistického systému vnitřní struktury bank.

V této souvislosti by dle mého názoru nebyl přehnaný ani případný požadavek českého zákonodárce, aby představenstvo banky mělo více, například minimálně pět členů, tak jak je tomu například dle ust. § 8 odst. 1 ZOB u správní rady v případě, že je banka akciovou společností s monistickým systémem vnitřní struktury (byť správní rada samozřejmě plní i funkci kontrolního orgánu a vyšší minimální počet jejích členů je tak patrně stanoven z toho důvodu), nebo u představenstva penzijního fondu dle ust. § 7 odst. 1 zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením. Domnívám se, že v případě představenstva složeného ze tří členů může být pro banky náročné dostat některým zákonným požadavkům kladeným na představenstvo, zejména požadavku rozmanitosti dle ust. § 8 odst. 3 písm. c) ZOB. Ostatně však velká

---

¹⁷³ ELEK, Š. § 8. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 117.

¹⁷⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2011, sp. zn. 29 Cdo 1870/2010.

část českých bank tyto požadavky zatím bere na lehkou váhu – problematice rozmanitosti představenstva banky se blíže věnuji v kapitole 6 této práce.

V rámci ČR má většina českých bank více než zákonem minimálně stanovený počet členů představenstva¹⁷⁵ – například Česká spořitelna, a.s., Komerční banka, a.s. a J&T BANKA, a.s. mají představenstvo šestičlenné, MONETA Stavební Spořitelna, a.s. sedmičlenné, Československá obchodní banka, a.s. a Raiffeisenbank a.s. osmičlenné, a UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. dokonce devítičlenné.

Jako překvapující vnímám v této souvislosti zjištění, že až tři české banky mají v obchodním rejstříku zapsaný nesprávný počet členů, resp. počet zapsaných osob neodpovídá údajům o celkovém počtu členů představenstva těchto bank zapsanému v obchodním rejstříku a uvedenému ve stanovách.¹⁷⁶ Přitom je povinností bank, aby skutečné počty členů jejich orgánů odpovídaly počtům stanoveným ve stanovách,¹⁷⁷ a počet členů statutárního orgánu a identifikační údaje členů statutárního orgánu právnické osoby jsou skutečnostmi povinně zapisovanými do obchodního rejstříku.¹⁷⁸ V těchto případech tedy zřejmě došlo k pochybení tím, že údaj o počtu členů představenstva nebyl ve stanovách a obchodním rejstříku aktualizován, resp. nepředpokládám, že by tyto banky opomněly zapsat do obchodního rejstříku některého z členů svých představenstev. Každopádně se však dle mého názoru jedná o neshodu mezi skutečným stavem a zapsaným údajem, v důsledku čehož hrozí těmto bankám pořádková pokuta do výše 100 000 Kč.¹⁷⁹

Zvláštní a dle některých autorů i v rozporu se zákonem je způsob uvedení počtu členů představenstva ve stanovách J&T BANKY, a.s., dle kterého má mít představenstvo nejméně tři a nejvýše šest členů, přičemž konkrétní počet členů představenstva má stanovit dozorčí rada, která členy představenstva i volí a odvolává. Taková úprava však dle odborné literatury odporuje zákonu vzhledem k tomu, že počet členů představenstva musí být uveden určitě a není možné jej vyjádřit

---

¹⁷⁵ Z 22 českých bank mělo ke dni 1. 4. 2022 tři členy představenstva 7 bank, čtyři členy 3 banky, pět členů 5 bank, šest členů 3 banky, sedm členů 1 banka, osm členů 2 banky a devět členů 1 banka.

¹⁷⁶ Stav ke dni 1. 4. 2022. Jedná se o Expobank CZ a.s. (3 zapsaní členové představenstva a údajný celkový počet členů dle stanov 4), Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s. (3 zapsaní členové představenstva a údajný celkový počet členů dle stanov 4) a Sberbank CZ (4 zapsaní členové představenstva a údajný celkový počet členů dle stanov 5).

¹⁷⁷ ELEK, Š. § 8. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 117.

¹⁷⁸ § 25 odst. 1 písm. g) zákona o veřejných rejstřících.

¹⁷⁹ § 104 zákona o veřejných rejstřících.

rozpětím.¹⁸⁰ Zároveň nelze ponechat určení počtu členů představenstva na orgánu, který představenstvo i volí – takový postup je sice běžný například v Německu, s českou právní úpravou je však dle odborné literatury v rozporu.¹⁸¹ Stanovy J&T BANKY, a.s. navíc v článku 8 odst. 5 chybně a opět v rozporu se zákonem připouští možnost existence jednočlenného představenstva.

Podíváme-li se do zahraničí, je v tomto ohledu dle mého názoru zajímavá například právní úprava francouzská – v rámci úpravy představenstva (*directoire*) *société anonyme* jako nejčastější právní formy francouzských bank nestanoví zákonodárce výslovně, na rozdíl od české právní úpravy, minimální požadovaný počet členů tohoto orgánu,¹⁸² a naopak stanoví hranici maximálně 5 členů.¹⁸³ K takovému omezení však neshledám žádný racionální důvod a není mi jasné, proč tak francouzský zákonodárce učinil. Dle anglické právní úpravy musí činnost banky řídit minimálně dvě osoby.¹⁸⁴ Ve vztahu k *public limited company* jako jedné z nejčastějších právních forem anglických bank zákonodárce rovněž stanoví pouze minimální počet dvou osob ve vedení (*directors*), přičemž maximální možný počet není určen.¹⁸⁵ V německé právní úpravě pak není stanoven minimální ani maximální počet členů představenstva (*Vorstand*) *Aktiengesellschaft* jako jedné z nejčastějších právních forem německých bank, pouze v případě *Aktiengesellschaft* se základním kapitálem převyšujícím částku 3 000 000 EUR je stanoven požadavek minimálně 2 členů představenstva, nicméně i v takovém případě může společnost ve stanovách uvést, že představenstvo je jednočlenné.¹⁸⁶ V případě bank podléhajících unijní právní

---

¹⁸⁰ LASÁK, J., FILIP, V. § 439. In: LASÁK a kol., op. cit. pozn. 135, s. 1903.

¹⁸¹ *ibid.*, s. 1904.

¹⁸² Jednočlenné však představenstvo může být pouze v případě společností s kapitálem menším než 150 000 EUR, viz *Code de commerce, Article L224-58* [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „*Dans les sociétés anonymes dont le capital est inférieur à 150 000 euros, les fonctions dévolues au directoire peuvent être exercées par une seule personne.*“ – tuto možnost však banky nemají i vzhledem k požadavku čl. 12 odst. 1 směrnice CRD na počáteční kapitál bank ve výši minimálně 5 milionů EUR.

¹⁸³ *Code de commerce, Article L225-58* [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „*La société anonyme est dirigée par un directoire composé de cinq membres au plus.*“

¹⁸⁴ PAUL, C., MONTAGU, G. *Banking and Capital Markets Companion*. Sixth Edition. Bloomsbury Professional Limited, 2014, s. 91.

¹⁸⁵ *Companies Act 2006, Section 154(2)* [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „*A public company must have at least two directors.*“

¹⁸⁶ *Aktiengesetz, § 76(2)* [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „*Der Vorstand kann aus einer oder mehreren Personen bestehen. Bei Gesellschaften mit einem Grundkapital von mehr als drei Millionen Euro hat er aus mindestens zwei Personen zu bestehen, es sei denn, die Satzung bestimmt, daß er aus einer Person besteht.*“

úpravě však každopádně bude nutné, v souladu s článkem 13 odst. 1 směrnice CRD (a ve vztahu k francouzské a německé úpravě zároveň i v souladu s požadavkem článku 12 odst. 1 směrnice CRD na počáteční kapitál bank ve výši minimálně 5 milionů EUR), aby jejich představenstvo bylo alespoň dvoučlenné.¹⁸⁷ Slovenská právní úprava stanoví minimální počet 3 členů představenstva bez stanovení maximálního počtu,¹⁸⁸ v této oblasti je tedy totožná s českou právní úpravou.

3.4 Zastoupení zaměstnanců

S požadavkem na minimální počet členů představenstva souvisí ust. § 4 odst. 5 písm. l) ZOB, ve kterém zákonodárce stanoví, že podmínkou pro udělení bankovní licence je rovněž splnění povinnosti banky mít **alespoň tři zaměstnance nebo fyzické osoby, které uskutečňují svou činnost podle příkazu jiného** (ZOB zde uvádí zkratku „pracovník“), **zastávají výkonnou řídicí funkci a jsou členy jejího statutárního orgánu**. Jedná se opět o požadavek českého zákonodárce nad rámec unijní právní úpravy.¹⁸⁹ V případě tříčlenného představenstva tak budou muset být všichni členové představenstva v zaměstnaneckém, nebo obdobném vztahu k bance (tedy například agenturní zaměstnanci nebo OSVČ naplňující některé znaky závislé činnosti zaměstnance)¹⁹⁰ a zároveň vykonávat výkonnou řídicí funkci.

Co se týče pojmu „výkonná řídicí funkce“, není tento v ZOB ani ve vyhlášce č. 163/2014 výslovně definován, což považuji za jeden ze zásadních nedostatků české bankovní regulace. Domnívám se, že pokud zákonodárce stanoví určitou povinnost jako podmínku pro udělení bankovní licence, mělo by být z ustanovení zákona jednoznačné, co přesně měl na mysli. Nezbyvá než vycházet z odborné literatury, jež tento pojem vymezuje jako „*rozhodovací pravomoc ve vrcholovém obchodním vedení banky*.“¹⁹¹ Definici pojmu „osoba ve vrcholném vedení“ obsahuje ust. § 7 odst. 2 písm. j) vyhlášky č. 163/2014, dle něhož se jedná o osobu, která „*zastává v povinné osobě výkonnou řídicí funkci, při níž zajišťuje každodenní řízení výkonu činností povinné osoby*

---

¹⁸⁷ Viz pozn. 172.

¹⁸⁸ Zákon č. 483/2001 Z. z., o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 24 odst. 1 [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „*Štatutárny orgán aj dozorná rada musia mať najmenej troch členov.*“

¹⁸⁹ V této souvislosti směrnice CRD ve svém článku 91 odst. 13 pouze stanoví, že tímto článkem nejsou dotčena ustanovení o zastoupení zaměstnanců ve vedoucím orgánu obsažená ve vnitrostátním právu.

¹⁹⁰ SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 4. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 158.

¹⁹¹ DŘEVÍNEK, K. § 4. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 51–52.

a je při výkonu této funkce přímo podřízena vedoucímu orgánu povinné osoby nebo jeho členovi, a to i v případě, že takovou funkci zastává člen vedoucího orgánu povinné osoby“. I tato definice tak opět odkazuje na neurčitý pojem „výkonná řídicí funkce“, avšak výkladem tohoto ustanovení zřejmě lze dospět k závěru, že výkonnou řídicí funkcí je funkce, při níž je zajišťováno každodenní řízení výkonu činností banky, a to za přímé podřízenosti vedoucímu orgánu banky.

Směrnice CRD definuje pojem „vrcholné vedení“ (*senior management*) ve svém článku 3 odst. 1 bod 9 jako „fyzické osoby, které mají v instituci výkonné funkce a jsou odpovědné vedoucímu orgánu za každodenní řízení instituce.“ Z daného ustanovení není zcela zřejmé, zda pod pojem „vrcholné vedení“ spadají pouze členové vedoucího orgánu ve výkonné (řídicí) funkci (tedy členové představenstva banky), anebo i jiné osoby, jež mají v bance výkonnou funkci. I samotná Evropská centrální banka (dále jen „ECB“) si je zjevně této neurčitosti vědoma a již v roce 2017 doporučovala změnu unijních právních předpisů tak, aby došlo k vyjasnění definice vrcholného vedení.¹⁹² K této otázce se vyjádřil i orgán EBA, dle kterého pojem „vrcholné vedení“ neodkazuje pouze na členy představenstva, ale zahrnuje i osoby, jež hierarchicky stojí přímo pod představenstvem a mají v bance výkonnou funkci (například ředitelé na tzv. úrovni B-1), a jež jsou představenstvu odpovědné za každodenní řízení banky.¹⁹³ Ke stejnému závěru lze dospět i dle odůvodnění vyhlášky č. 163/2014, jež stanoví, že osobami ve vrcholném vedení se pro účely této vyhlášky rozumí „každá osoba, která zastává v povinné osobě výkonnou řídicí funkci, odpovídá za každodenní řízení výkonu činností povinné osoby a je přímo podřízená vedoucímu orgánu povinné osoby s tím, že osobou ve vrcholném vedení je také člen vedoucího orgánu, pokud současně zastává v povinné osobě výkonnou řídicí funkci.“¹⁹⁴

Pojmy „vrcholné vedení“ a „výkonná řídicí funkce“ jsou tak dle mého názoru do jisté míry synonymní. Z výše uvedeného (a ostatně i ze znění samotného ust. § 4 odst. 5 písm. l) ZOB) tedy dle mého názoru vyplývá, že výkonnou řídicí funkci mohou v bance vykonávat nejen členové představenstva, ale i jiní pracovníci banky, jež

---

¹⁹² ECB: *Stanovisko Evropské centrální banky ze dne 8. listopadu 2017 ke změnám unijního rámce kapitálových požadavků pro úvěrové instituce a investiční podniky* [online]. Bod 1.13.2. [cit. 31. 5. 2022].

¹⁹³ EBA: *Interpretation of the concept of senior management laid down in Article 3(1)(9) of CRD IV* [online]. 2019 [cit. 31. 5. 2022].

¹⁹⁴ Odůvodnění vyhlášky č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry [online]. S. 17 [cit. 31. 5. 2022].

zajišťují každodenní řízení výkonu jejich činností. Zároveň lze z výše uvedeného dovodit, že samotné členství v představenstvu v sobě automaticky nezahrnuje i výkonnou řídicí funkci – člen představenstva může zastávat „pouze“ roli spíše strategického rázu, naplňující povinnosti člena představenstva banky, ale bez odpovědnosti za konkrétní činnosti banky, jež může být přenechaná ředitelům na tzv. úrovni B-1.¹⁹⁵

Požadavek ust. § 4 odst. 5 písm. l) ZOB tak lze patrně vykládat tak, že v představenstvu banky musí být minimálně tři fyzické osoby, jež zastávají výkonnou řídicí funkci (tedy zřejmě osoby ve vrcholném vedení banky, tj. osoby ve výkonné funkci, které jsou zároveň odpovědné představenstvu za každodenní řízení banky), a jež jsou zaměstnanci banky nebo osobami v obdobném postavení. Přitom však platí, jak již bylo uvedeno v podkapitole 3.1 této práce, že výkon funkce člena představenstva banky nemůže být vykonáván v pracovněprávním vztahu, nicméně banka může s členem představenstva uzavřít například tzv. manažerskou smlouvu a tuto podřídít zákoníku práce, a zároveň je bez omezení možný i tzv. nepravý souběh funkcí (souběžný výkon funkce člena představenstva a výkon činnosti v rámci dalšího pracovněprávního nebo obdobného vztahu s bankou, za předpokladu, že jde o činnost, která nespadá do okruhu činností představenstva).¹⁹⁶

Požadavek českého zákonodárce na zastoupení minimálně tří pracovníků v představenstvu banky považuji za žádoucí, když i dle obecných pokynů ESA k posuzování vhodnosti zastoupení zaměstnanců ve vedoucím orgánu umožňuje doplnění každodenních praktických znalostí a zkušeností ohledně fungování banky.¹⁹⁷

3.5 Funkční období

Dle ust. § 439 odst. 2 ZOK v případě, kdy stanovy nebo smlouva o výkonu funkce neobsahují délku funkčního období členů představenstva, platí, že činí tři roky. ZOB ohledně délky funkčního období členů představenstva mlčí, úprava v této oblasti tedy není ve vztahu k bankám přísnější ani nijak rozdílná od úpravy běžných akciových

---

¹⁹⁵ K tomu viz i SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 4. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 160.

¹⁹⁶ ČERNÁ a kol., op. cit. pozn. 52, s. 156.

¹⁹⁷ EBA, ESMA, op. cit. pozn. 41, s. 31.

společností. Banka tedy může nastavit délku funkčního období členů představenstva libovolně, přičemž není nutné, aby funkční období všech členů představenstva skončilo ve stejnou dobu, jak je tomu například u družstev.¹⁹⁸ Zákon nevylučuje, aby délka funkčního období členů představenstva banky byla stanovena i na dobu neurčitou, k čemuž však v praxi nedochází.¹⁹⁹ Omezena není ani možnost opětovného zvolení téže osoby do funkce. Bez ohledu na délku funkčního období tak může být stejná osoba členem představenstva banky i desítky let, za předpokladu, že bude po celou dobu splňovat zákonem stanovené podmínky pro členství v představenstvu banky a nebude v mezidobí příslušným orgánem z funkce odvolána.

Dle mého názoru je v případě bank žádoucí, aby pro vyloučení veškerých pochybností byla délka funkčního období členů představenstva uvedena přímo ve stanovách, i pokud má funkční období činit tři roky dle zákonné úpravy. Každopádně však všechny české banky délku funkčního období členů představenstva ve stanovách uvádí,²⁰⁰ a to i v případě, že je tříleté.²⁰¹ Funkční období je však u většiny českých bank delší než tři roky – z 22 českých bank jich devět uvádí funkční období členů představenstva v délce čtyř let a osm bank uvádí funkční období pětileté. Zajímavá a mezi českými bankami ojedinělá je úprava délky funkčního období členů představenstva ve stanovách Raiffeisenbank a.s., jež stanoví, že počáteční funkční období jednotlivých členů představenstva trvá tři roky, přičemž v případě znovuzvolení trvá každé další funkční období pět let. Většina českých bank rovněž uvádí ve svých stanovách možnost opětovného zvolení členů představenstva.

3.6 Rozhodování

Dle ust. § 156 odst. 1 ObčZ rozhodují kolektivní orgány právnických osob ve sboru, přičemž takový orgán je usnášeníschopný za přítomnosti nebo jiné účasti většiny členů a rozhoduje většinou hlasů zúčastněných členů. I dle ust. § 440 ZOK platí, že představenstvo akciové společnosti rozhoduje většinou hlasů přítomných členů (ledaže stanovy určí vyšší počet), a každý člen představenstva má jeden hlas. Dále dle ust. § 44 odst. 3 ZOK platí, že kolektivní orgán obchodní korporace (kromě osobních

---

¹⁹⁸ § 632 ZOK.

¹⁹⁹ Dle údajů ze stanov českých bank ke dni 1. 4. 2022.

²⁰⁰ Ke dni 1. 4. 2022.

²⁰¹ Funkční období představenstva Expobank CZ a.s., Raiffeisenbank stavební spořitelna a.s., Sberbank CZ, a.s. a UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. je dle stanov těchto bank tříleté.

společností) má zvolit předsedu, jehož hlas je v případě rovnosti hlasů rozhodující, ledaže společenská smlouva pro tento případ určí jinak. Vzhledem k tomu, že představenstva bank jsou dle české právní úpravy povinně kolektivními, minimálně tříčlennými orgány, bude muset představenstvo banky vždy zvolit i svého předsedu. Představenstva některých českých bank²⁰² volí kromě předsedy i místopředsedu, který zastupuje předsedu v době jeho nepřítomnosti.

O průběhu jednání a rozhodnutích představenstva se pořizují zápisy, jež podepisují předsedající a zapisovatel, a jejichž přílohou je seznam přítomných.²⁰³ V zápisech musí být jmenovitě uvedeni členové představenstva hlasující proti jednotlivým rozhodnutím nebo ti členové, jež se zdrželi hlasování – u neuvedených členů tedy platí vyvratitelná právní domněnka, že hlasovali pro přijetí daného rozhodnutí.²⁰⁴ Tyto zápisy mají význam zejména jako důkazní prostředek v případných budoucích sporech, v rámci nichž by byla posuzována odpovědnost členů představenstva za újmu vzniklou společností.²⁰⁵

Členové představenstva si v souladu s ust. § 156 odst. 2 ObčZ mohou působnost rozdělit podle určitých oborů (tzv. horizontální delegace, viz i podkapitola 3.1 výše) – v takovém případě se ust. § 156 odst. 1 ObčZ nepoužije. V důsledku horizontální delegace dochází zejména k rozdělení obchodního vedení společnosti na určité obory či úseky (například finanční, personální atd.), za které jsou „odpovědní“ určeni členové představenstva, a představenstvo tak nemusí veškeré otázky spadající do jeho působnosti rozhodovat kolektivně, ale rozhodovat o nich může jeden vybraný člen představenstva. Ostatní členové představenstva jsou pak povinni na jeho činnost dohlížet, a to s péčí řádného hospodáře. O horizontální delegaci rozhoduje zpravidla samo představenstvo.²⁰⁶ Výše uvedené platí obdobně i v případě tzv. vertikální delegace.

Vzhledem k absenci speciální úpravy se ohledně rozhodování představenstva banky použije výše uvedená obecnější úprava dle ObčZ a ZOK.

---

²⁰² Například Česká spořitelna, a.s. nebo UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s.

²⁰³ § 440 odst. 2 ZOK.

²⁰⁴ § 440 odst. 3 ZOK.

²⁰⁵ ČERNÁ a kol., op. cit. pozn. 52, s. 462.

²⁰⁶ LAVICKÝ, P. § 156. In: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář* [online]. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 584–587 [cit. 31. 5. 2022].

Shrnutí

Z této kapitoly vyplývá, že právní úprava ve vztahu k představenstvu banky není ohledně výše uvedených aspektů výrazně odlišná od úpravy představenstva běžných akciových společností.

Funkce člena představenstva banky, stejně jako i členů představenstev běžných akciových společností, nemůže být vykonávána v pracovněprávním vztahu nadřízenosti a podřízenosti, a **vztah mezi bankou a členem jejího představenstva** se vzhledem k absenci speciálnějších ustanovení bude zpravidla řídit příslušnými ustanoveními ObčZ a ZOK, a případně smlouvou o výkonu funkce, byla-li uzavřena.

Co se týče **působnosti**, přísluší představenstvu banky obchodní vedení, zbytková působnost a tzv. generální jednatelské oprávnění, tedy oprávnění jednat za banku ve všech věcech, přičemž působnost představenstva banky může být horizontálně rozdělena mezi jeho jednotlivé členy, nebo vertikálně delegována i na třetí osoby (zpravidla zaměstnance nebo organizační útvary banky). Nad rámec obecnější úpravy spadá do působnosti představenstva banky i zajištění vytvoření uceleného a přiměřeného řídicího a kontrolního systému, soustavné udržování jeho funkčnosti a efektivnosti, a další povinnosti s tím související. Působnost, pravomoc a odpovědnost představenstva banky musí být navíc uvedena i v jejích stanovách, a zároveň i vnitřní předpisy banky musí upravovat působnost a pravomoci členů představenstva.

Rozdílným je ve vztahu k představenstvu banky požadavek zákonodárce na minimální **počet členů**, když představenstvo banky musí být vždy alespoň tříčlenné a nižší počet členů zákon nepřipouští. Zároveň je od úpravy běžných akciových společností odlišný i požadavek zákonodárce na **zastoupení zaměstnanců** – minimálně tři členové představenstva banky musí být ve vztahu k ní v zaměstnaneckém nebo obdobném vztahu a musí vykonávat výkonnou řídicí funkci, tedy vykonávat výkonnou funkci a zároveň být odpovědny představenstvu za každodenní řízení banky.

Funkční období členů představenstva banky opět není upraveno rozdílně od obecnější právní úpravy, proto nestanoví-li stanovy banky nebo smlouva o výkonu funkce jinak, činí funkční období členů představenstva banky tři roky, přičemž zákon nevyklučuje možnost opětovného zvolení stejné osoby členem představenstva nebo zvolení člena představenstva na dobu neurčitou.

Problematiku **rozhodování** představenstva banky zvláštní právní předpisy neupravují a na banky se tak použije obecnější úprava dle ObčZ a ZOK. Představenstvo banky rozhoduje většinou přítomných členů a každý člen disponuje jedním hlasem, přičemž v případě rovnosti hlasů je zpravidla rozhodující hlas předsedy představenstva, jehož musí představenstvo jako kolektivní orgán zvolit. V případě horizontální delegace působnosti představenstva není o vybraných záležitostech rozhodováno ve sboru, ale rozhoduje o nich sám člen představenstva, jemuž byla působnost v dané oblasti delegována. V případě vertikální delegace rozhoduje o vybraných záležitostech pověřená třetí osoba nebo orgán banky.

4 VOLBA ČLENŮ PŘEDSTAVENSTVA BANKY

V této kapitole přibližuji proces volby členů představenstva banky, včetně pojednání o tom, kdo má pravomoc členy představenstva banky zvolit a odvolat, a některé zvláštní požadavky, jež zákonodárce v této souvislosti klade na představenstvo jako statutární orgán banky v porovnání s představenstvem běžných akciových společností s dualistickým systémem vnitřní struktury.

4.1 Valná hromada a dozorčí rada

V případě banky jako akciové společnosti s dualistickým systémem vnitřní struktury je představenstvo vedle dozorčí rady jedním z jejích obligatorních, volených a kolektivních orgánů. U založení nové akciové společnosti vzniká funkce člena představenstva jeho jmenováním ve stanovách,²⁰⁷ a následně dle ust. § 438 odst. 1 ZOK členy představenstva volí a odvolává valná hromada, ledaže stanovy určí, že tato působnost náleží dozorčí radě. Zároveň platí, že pokud volí členy představenstva dozorčí rada, schvaluje také smlouvy o výkonu funkce s jednotlivými členy představenstva.²⁰⁸ Na rozdíl od volby členů dozorčí rady nestanoví ZOK ve vztahu k volbě členů představenstva akciové společnosti povinnost kodeterminace, tedy volby části členů orgánu zaměstnanci společnosti.

Vzhledem k absenci speciální zákonné úpravy ohledně volby členů představenstva banky se i v případě bank aplikuje obecnější úprava dle ZOK, tedy neurčí-li stanovy banky, že působnost volby členů představenstva náleží dozorčí radě, je volba a odvolávání členů představenstva banky výhradně v gesci valné hromady. Zvolení člena představenstva je zpravidla účinné přijetím usnesení valné hromady nebo dozorčí rady – zápis člena představenstva banky do obchodního rejstříku má stejně jako v případě jiných společností pouze deklaratorní účinky.²⁰⁹

V této souvislosti by dle mého názoru bylo vhodnější zakotvit v zákonné úpravě volbu členů představenstva banky primárně do působnosti dozorčí rady – i z praxe vyplývá, že stanovy českých bank častěji svěřují pravomoc volit a odvolávat

---

²⁰⁷ POKORNÁ a kol., op. cit. pozn. 155, s. 286.

²⁰⁸ § 438 odst. 2 ZOK.

²⁰⁹ ČERNÁ a kol., op. cit. pozn. 52, s. 463.

členy představenstva dozorčí radě.²¹⁰ Jedná se o tzv. německý model vzhledem k tomu, že dualistický systém byl původně převzat z Německa a dle tohoto modelu přísluší pravomoc volit členy představenstva *Aktiengesellschaft* dozorčí radě.²¹¹ Stejný model je využíván i ve Francii, kde členy představenstva *société anonyme* jmenuje dozorčí rada.²¹² Tento model vnímám jako vhodnější zejména v zájmu posílení nezávislosti představenstva na valné hromadě. Domnívám se, že vzhledem k tomu, že členy dozorčí rady zpravidla volí a odvolává valná hromada,²¹³ v případě volby členů představenstva dozorčí radou by valná hromada měla na volbu členů představenstva i nadále vliv, byť nepřímo, a zároveň by bylo dosaženo větší nezávislosti členů představenstva na valné hromadě. Volba členů představenstva dozorčí radou je i efektivnější a méně nákladná v tom smyslu, že pro účely volby členů představenstva není potřeba svolávat valnou hromadu, ale postačí rozhodnutí dozorčí rady, jež zpravidla zasedá častěji než valná hromada. Český zákonodárce by se tak dle mého názoru mohl inspirovat německou a francouzskou úpravou, přičemž možnost „delegace“ pravomoci volit a odvolávat členy představenstva na valnou hromadu by mohla být v zákonné úpravě zachována obdobným způsobem jako nyní v případě dozorčí rady, tj. banky by mohly ve stanovách určit, že tato působnost náleží valné hromadě.

4.2 Výbor pro jmenování

Dalším speciálním požadavkem je v této souvislosti povinnost některých bank zřídit výbor pro jmenování složený z nevýkonných členů orgánů banky, a to v souladu s ust. § 8c ZOB, jež transponuje článek 88 odst. 2 směrnice CRD. Tuto povinnost mají pouze banky, které jsou významné vzhledem ke své velikosti, vnitřní organizaci, povaze, rozsahu a složitosti svých činností, přičemž kritéria pro posouzení takové významnosti banky stanovuje ČNB ve vyhlášce č. 163/2014.

---

²¹⁰ Dozorčí rada volí a odvolává členy představenstva v případě 14 českých bank, valná hromada v případě 8 českých bank.

²¹¹ *Aktiengesetz, § 84(1)* [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „*Vorstandsmitglieder bestellt der Aufsichtsrat auf höchstens fünf Jahre.*“

²¹² *Code de commerce, Article 225-59* [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „*Les membres du directoire sont nommés par le conseil de surveillance qui confère à l'un d'eux la qualité de président.*“

²¹³ § 448 odst. 2 ZOK.

Dle ust. § 15 odst. 5 této vyhlášky platí, že pro účely zřizování výboru pro jmenování se považuje postavení banky za významné, pokud její podíl na celkové bilanční sumě všech povinných osob na daném trhu dosahuje nebo přesahuje 5 %. Formulace tohoto ustanovení je dle mého názoru poněkud nešťastná vzhledem k tomu, že povinnými osobami ve smyslu ust. § 7 odst. 3 písm. c) vyhlášky č. 163/2014 jsou kromě bank i spořitelní a úvěrní družstva, finanční holdingové osoby nebo smíšené finanční holdingové osoby a dočasně označené osoby podle ZOB. Nemusí tak být na první pohled zřejmé, co přesně měl autor předpisu na mysli pod pojmem „daný trh“ a zda je pro účely posouzení významnosti banky potřeba zohledňovat podíl banky na celkové bilanční sumě všech povinných osob na českém finančním trhu, nebo pouze podíl banky na celkové bilanční sumě všech bank na českém trhu. Není mi jasné, proč byla zvolena právě tato formulace, nicméně logickým výkladem, jenž podporuje i odůvodnění ust. § 15 vyhlášky 163/2014²¹⁴ a k němuž se přiklání i Smutný a kol.²¹⁵ lze dospět k závěru, že jediným kritériem pro posouzení významnosti banky ve smyslu aktuální právní úpravy je podíl banky ve výši minimálně 5 % na celkové bilanční sumě všech povinných osob dle ust. § 7 odst. 3 písm. c) vyhlášky č. 163/2014. Každá banka tedy musí hlídat, zda za dané období dosáhla 5 % podílu z takové celkové bilanční sumy a zda se na ni v této souvislosti vztahuje povinnost zřídit výbor pro jmenování.

Požadavky na výbor pro jmenování a jeho činnost upravuje blíže příloha č. 2 vyhlášky č. 163/2014. Výbor pro jmenování ve vztahu k představenstvu banky plní důležitou funkci – zejména navrhuje kandidáty na uvolněná místa v představenstvu banky, přičemž má posuzovat vyváženost odborné způsobilosti a zkušeností a rozmanitost složení představenstva jako celku, včetně doporučení cílového zastoupení méně zastoupeného pohlaví. Další z povinností výboru pro jmenování je pravidelné (minimálně jednou ročně) hodnocení složení a činnosti představenstva banky a hodnocení důvěryhodnosti, odborné způsobilosti a zkušenosti jeho jednotlivých členů s tím, že výbor pro jmenování má v návaznosti na tato pravidelná

---

²¹⁴ Odůvodnění vyhlášky č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry: „[...] stanoví [se] kritéria pro posuzování významnosti postavení povinné osoby na finančním trhu ČR pro účely zřizování zákonem stanovených výborů kontrolního orgánu, a to podílem bilanční sumy povinné osoby na celkové bilanční sumě všech povinných osob ve výši 5 % a více.“ [online]. S. 16 [cit. 31. 5. 2022].

²¹⁵ SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 8c. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 304.

hodnocení předkládat dozorčí radě jako kontrolnímu orgánu zprávy o tomto hodnocení a doporučení ohledně jakýchkoliv změn. Výbor pro jmenování má dále provádět pravidelný přezkum zásad vedoucího orgánu v otázkách výběru a jmenování osob ve vrcholném vedení a předkládat dozorčí radě související doporučení. Při vyhledávání a posuzování členů představenstva banky má výbor pro jmenování spolu s dozorčí radou zohledňovat dostatečně širokou škálu vlastností a schopností daných osob a za tímto účelem realizovat také schválené zásady banky podporující rozmanitost v rámci příslušného orgánu.

Z českých bank nicméně ve svých stanovách výslovně uvádí výbor pro jmenování pouze dvě banky.²¹⁶

4.3 Akcie s vysílacím právem

Novela ZOK vložila s účinností od 1. 1. 2021 nové ustanovení § 438a ZOK, jež zakotvuje možnost akciových společností vydávat zvláštní druh akcií, s nimiž je spojeno právo jmenovat jednoho nebo více členů představenstva a takto jmenovaného člena i odvolat (akcie s tzv. vysílacím právem nebo tzv. vysílací akcie²¹⁷). Tato skutečnost musí být uvedena ve stanovách akciové společnosti a celkový počet takto jmenovaných členů představenstva nesmí být větší než počet členů představenstva volených valnou hromadou, resp. dozorčí radou. Jmenování a odvolání člena představenstva akcionářem by mělo probíhat písemně s úředně ověřeným podpisem, účinné je doručením společnosti. Akcionář musí při výkonu tohoto práva společnosti doložit, že je k tomu oprávněn.²¹⁸

Vzhledem k tomu, že speciální právní předpisy ve vztahu k bankám vydávání akcií s vysílacím právem nezakazují ani nijak neomezují, měla by se dle mého názoru možnost vydávání akcií s vysílacím právem vztahovat i na banky jako na akciové společnosti dle ZOK. V případě bank však možnost jmenování jednoho nebo více členů představenstva akcionářem vnímám jako přinejmenším zvláštní. České banky možnost vydávat tento druh akcií ani nevyužívají – stanovy žádné z českých bank

---

²¹⁶ K 1. 4. 2022 se jedná o Komerční banku, a.s. a MONETA Money Bank, a.s.

²¹⁷ MORAVEC, T., ANDREISOVÁ, L. *Obchodní společnosti pohledem Corporate Governance*. Praha: GRADA Publishing, 2021, s. 98.

²¹⁸ § 438a odst. 1 ZOK ve spojení s § 448b odst. 2 ZOK.

vydávání akcií s vysílacím právem neumožňují.²¹⁹ Do budoucna dle mého názoru ani nelze očekávat, že by české banky tuto relativně novou možnost využívat začaly.

4.4 Jmenování soudem

Dle ust. § 165 odst. 1 ObčZ platí, že nemá-li statutární orgán obchodní korporace dostatečný počet členů potřebný k rozhodování, jmenuje chybějící členy soud na návrh toho, kdo osvědčí právní zájem, a to na dobu, než budou noví členové povolání postupem určeným v zakladatelském právním jednání. Jinak soud jmenuje právnické osobě opatrovníka, a to i bez návrhu, kdykoli se o tom při své činnosti dozví.

Ust. § 443 odst. 1 ZOK podobně stanoví, že v případě smrti člena představenstva akciové společnosti, odstoupení z funkce, odvolání nebo jiného ukončení jeho funkce zvolí příslušný orgán, tedy v případě akciové společnosti s dualistickým systémem vnitřní struktury valná hromada, resp. dozorčí rada, do dvou měsíců ode dne ukončení funkce člena představenstva nového člena. Pokud však představenstvo z důvodu ukončení funkce člena představenstva není schopno plnit své činnosti, jmenuje chybějící členy představenstva soud na návrh osoby, která na tom má právní zájem, a to dočasně do doby, než bude řádně zvolen chybějící člen nebo členové představenstva. Jinak může soud akciovou společnost i bez návrhu zrušit a nařídit její likvidaci.

Vzhledem k absenci speciální úpravy se ve vztahu k bankám použije výše uvedená úprava dle ObčZ a ZOK, tj. za výše uvedených podmínek existuje možnost ingerence soudu do organizační struktury banky tak, že soud na návrh oprávněné osoby dočasně jmenuje chybějícího člena představenstva, přičemž soud může jinak v této souvislosti jmenovat bance opatrovníka²²⁰ v souladu s ust. § 165 odst. 1 ObčZ nebo banku i bez návrhu zrušit a nařídit její likvidaci v souladu s ust. § 443 odst. 1 ZOK.²²¹

---

²¹⁹ K 1. 4. 2022.

²²⁰ K tomu viz například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 7. 2016, sp. zn. 29 Cdo 396/2016: „Je-li souběžně s řízením o jmenování opatrovníka podle § 165 odst. 1 o. z. vedeno řízení o jmenování chybějícího člena představenstva, je zásadně vyloučeno, aby soud společnosti jmenoval opatrovníka podle § 165 odst. 1 o. z. předtím, než bude rozhodnuto ve věci jmenování člena představenstva.“

²²¹ Byť je úprava dle ZOK úpravou speciální, měla by se v tomto případě použít subsidiárně, tj. ke zrušení a nařízení likvidace banky dle ZOK by mohlo dojít pouze v případě, pokud nelze obnovení činnosti banky dosáhnout jmenováním opatrovníka dle ObčZ. Shodně viz LASÁK, J. § 165. In: LAVICKÝ a kol., op. cit. pozn. 206, s. 617–626.

Pro banky, stejně jako pro jiné akciové společnosti je tak klíčové, aby v případě ukončení funkce člena představenstva byl valnou hromadou, resp. dozorčí radou neprodleně zvolen nový člen představenstva, chce-li se banka vyhnout zásahu soudu ve formě jmenování chybějícího člena představenstva nebo dokonce rozhodnutí o jmenování opatrovníka či zrušení banky.

V praxi však v českém prostředí ke jmenování chybějícího člena představenstva banky soudem, jmenování opatrovníka nebo dokonce ke zrušení banky soudem z důvodu nedostatečného počtu členů představenstva patrně nedochází. Zrušení banky bez návrhu a nařízení její likvidace soudem dle ust. § 443 odst. 1 ZOK ostatně nevnímám jako příliš reálnou hrozbu vzhledem k tomu, že neschopnost představenstva banky plnit své funkce z důvodu nedostatečného počtu jeho členů je nedostatkem odstranitelným. ObčZ pro podobné případy ve svém ust. § 172 odst. 2 zakotvuje povinnost soudu nejdříve právnické osobě stanovit přiměřenou lhůtu k odstranění nedostatků, přičemž až v případě marného uplynutí takové lhůty může soud vydat rozhodnutí o zrušení a nařízení likvidace takové právnické osoby. Nepředpokládám, že by kterákoliv z českých bank v případě poklesu počtu členů představenstva nechala situaci zajít tak daleko, že by došlo až k jejímu zrušení a nařízení likvidace soudem dle ust. § 443 odst. 1 ZOK. Navíc některé české banky využívají možnost tzv. kooptace dle ust. § 444 odst. 1 ZOK nebo určení náhradníků členů představenstva dle ust. § 444 odst. 2 ZOK, jež rozebírám v následujících řádcích této práce.

4.5 Kooptace

Za určitých okolností může členy představenstva akciové společnosti zvolit²²² představenstvo samo, byť jenom dočasně (tzv. kooptace). Dle ust. § 444 odst. 1 ZOK totiž stanovy akciové společnosti mohou určit, že v případě, kdy počet členů představenstva klesne, avšak ne pod polovinu stanoveného počtu členů dle stanov, může představenstvo jmenovat náhradní členy do příštího zasedání orgánu, který je oprávněn členy představenstva jmenovat, přičemž doba výkonu funkce takto zvoleného náhradního člena představenstva se nezapočítává do doby výkonu funkce člena představenstva, neurčí-li stanovy něco jiného.

---

²²² I kooptace je volbou svého druhu. Viz ELIÁŠ, K. *Výchozí zákonná pravidla výkonu funkce člena orgánu*. In: ŽITŇANSKÁ a kol., op. cit. pozn. 144, s. 11.

Kooptace je vhodná zejména pro společnosti, jejichž členy představenstva volí valná hromada, a jež by jinak musely za tímto účelem svolávat mimořádnou valnou hromadu. I z českých bank mají možnost kooptace členů představenstva ve stanovách zakotveny zejména ty banky, u kterých členy představenstva volí valná hromada.²²³

Zvláštním způsobem kooptace je kooptace *ex lege* dle ust. § 438a odst. 1 ve spojení s ust. § 448b odst. 3 ZOK – v případě, kdy akcionář s tzv. vysílacím právem toto právo nevyužije ve lhůtě jednoho měsíce ode dne, kdy jej mohl vykonat, může představenstvo, jehož počet členů neklesl pod polovinu, jmenovat náhradního člena představenstva do doby, než akcionář své vysílací právo vykoná. V případě jmenování člena představenstva akcionářem s vysílacím právem pak funkce kooptovaného člena představenstva zanikne.

ZOB tuto problematiku neupravuje, proto se i v případě bank, stejně jako u jiných akciových společností, použije úprava dle ZOK – tj. má-li to banka ve stanovách určeno, může v případě poklesu počtu členů představenstva, ne však o více než polovinu členů dle stanov, jmenovat náhradní členy představenstva samo představenstvo. Následně pak musí na nejbližším zasedání valné hromady nebo dozorčí rady dojít k potvrzení jmenování takového náhradního člena představenstva, jinak jeho funkce bez dalšího zanikne.²²⁴ Stejně tak je možná výše uvedená kooptace *ex lege* v případě, že banka vydala akcie s vysílacím právem a akcionář toto své právo nevyužil ve lhůtě jednoho měsíce.

Zde je však potřeba mít na paměti, že tento postup dle ZOK lze uplatnit pouze v případě, že počet členů představenstva banky neklesne pod polovinu počtu členů stanoveného ve stanovách. V opačném případě by tím došlo k překročení působnosti představenstva a na rozhodnutí o kooptaci by se z tohoto důvodu hledělo, jako by nebylo přijato.²²⁵ Následně by se zřejmě postupovalo stejně jako v případě, kdy banka možnost kooptace nemá ve stanovách upravenou – bance by mohl hrozit

---

²²³ Jedná se o sedm českých bank, z nichž u pěti připadá působnost volby členů představenstva valné hromadě a u dvou dozorčí radě. Tři další české banky, u kterých členy představenstva volí valná hromada, nemají možnost kooptace ve stanovách uvedenou.

²²⁴ ŠTENGLOVÁ, I. § 444. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář* [online]. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 944–946 [cit. 31. 5. 2022].

²²⁵ § 45 odst. 1 ZOK ve spojení s § 254 ObčZ.

postup podle ust. § 165 odst. 1 ObčZ nebo ust. § 443 odst. 1 ZOK (tj. jmenování chybějících členů soudem, jmenování opatrovníka nebo zrušení a likvidace banky).

Většina českých bank každopádně možnost kooptace člena představenstva nemá ve svých stanovách zakotvenou. Dle mého názoru však uvedení možnosti kooptace ve stanovách lze bankám doporučit, a to zejména v případě, že členy jejich představenstva volí a odvolává valná hromada.

4.6 Určení volby náhradníků

Banka, tak jako i jiné akciové společnosti, může způsob volby chybějících členů představenstva zjednodušit a zároveň předejít výše uvedeným nežádoucím zásahům soudu tím, že v souladu s ust. § 444 odst. 2 ZOK určí již „preventivně“ ve stanovách volbu jednoho nebo více náhradníků, kteří mají nastoupit na uvolněné místo člena představenstva, včetně stanoveného pořadí náhradníků, je-li jich určeno více. Stanovy mohou rovněž určit, který z náhradníků má nastoupit namísto konkrétního člena představenstva v případě zániku jeho funkce. To může být praktické zejména u těch akciových společností, v nichž je působnost představenstva rozdělena podle oborů v rámci horizontální delegace dle § 156 odst. 2 ObčZ.²²⁶

V takovém případě tedy nastoupí náhradník na místo předchozího člena představenstva automaticky a bez nutnosti kooptace dle ust. § 444 odst. 1 ZOK nebo volby nového člena představenstva valnou hromadou nebo dozorčí radou, a to bez ohledu na to, zda došlo v důsledku zániku funkce člena představenstva k poklesu počtu členů představenstva o méně nebo více než polovinu stanoveného počtu členů představenstva.

V této souvislosti je ovšem důležitá skutečnost, že náhradník se stává členem představenstva banky pouze v případě, že funkce původně zvoleného člena představenstva skončila předčasně, a to pouze do konce funkčního období svého předchůdce, tedy v případě zániku funkce člena představenstva banky z důvodu skončení jeho funkčního období nelze využít „automatický“ nástup náhradníka dle ust. § 444 odst. 2 ZOK.²²⁷

---

²²⁶ ŠTENGLOVÁ, I. § 444. In: ŠTENGLOVÁ a kol., op. cit. pozn. 224, s. 944–946.

²²⁷ LASÁK, J., FILIP, V. § 444. In: LASÁK a kol., op. cit. pozn. 135, s. 1933.

Podobně jako kooptace má i určení volby náhradníků význam zejména pro banky, jejichž členy představenstva volí valná hromada. Z českých bank však tuto možnost využívá pouze jedna banka.²²⁸

Shrnutí

Z výše uvedené kapitoly vyplývá, že volba členů představenstva banky se stejně jako v případě volby členů představenstva běžných akciových společností řídí převážně obecnější právní úpravou dle ObčZ a ZOK. V případě založení banky jako nové akciové společnosti vznikne funkce člena představenstva jmenováním ve stanovách, a posléze členy představenstva zpravidla **volí valná hromada nebo dozorčí rada**, přičemž osobně vnímám jako vhodnější, když banka ve stanovách tuto působnost svěří dozorčí radě, což většina českých bank i činí.

Dále je od 1. 1. 2021 možné, aby banka vydávala **akcie s vysílacím právem**, tedy akcie, s nimiž je spojeno právo akcionáře jmenovat a odvolat jednoho nebo více členů představenstva. Tato skutečnost musí být uvedena ve stanovách a počet členů představenstva jmenovaných tímto způsobem nesmí překročit počet členů představenstva volených valnou hromadou nebo dozorčí radou. Žádná z českých bank však zatím takové akcie nevydala.

Členové představenstva banky mohou být dočasně zvoleni i samotným představenstvem v případě **kooptace**, to však pouze pokud stanovy kooptaci umožňují (resp. v případě nevyužití vysílacího práva akcionářem je možná i kooptace *ex lege*), a pokud zároveň počet členů představenstva neklesl pod polovinu stanoveného počtu členů dle stanov. Většina českých bank každopádně nemá možnost kooptace ve svých stanovách zakotvenou.

Banka může rovněž přímo ve stanovách **určit jednoho nebo více náhradníků**, kteří mají v případě předčasného ukončení funkce vybraného člena představenstva nastoupit automaticky bez nutnosti volby nebo jmenování na jeho místo, a to i včetně určení pořadí, je-li náhradníků více. Z českých bank upravuje ve svých stanovách volbu náhradníků pouze jedna banka.

---

²²⁸ K 1. 4. 2022 se jedná o Banku CREDITAS a.s.

Ve výjimečných případech, kdy počet členů představenstva klesne tak, že představenstvo není schopno plnit své činnosti, může chybějící členy představenstva na návrh oprávněné osoby dočasně **jmenovat soud**.

Ve vztahu k bankám je v této souvislosti speciální požadavek na zřízení **výboru pro jmenování** v případě, že je banka významná. Tento výbor mj. navrhuje kandidáty na uvolněná místa v představenstvu banky, alespoň jednou ročně hodnotí složení a činnost představenstva, a předkládá o tomto hodnocení zprávy dozorčí radě.

5 PŘEDPOKLADY PRO VZNIK FUNKCE ČLENA PŘEDSTAVENSTVA BANKY

Členové představenstva banky musí nad rámec veškerých obecných požadavků pro vznik a výkon funkce člena statutárního orgánu právnických osob a akciových společností splňovat i značné množství dalších podmínek dle příslušných speciálních právních předpisů. Pokud by banka umožnila stát se nebo zůstat členem představenstva osobě, která nesplňuje příslušné požadavky, dopustila by se přestupku dle ust. § 36e odst. 2 písm. m) ZOB.

Speciálním požadavkem ve vztahu k členům představenstva banky je mj. požadavek vhodnosti dle obecných pokynů ESA k posuzování vhodnosti (ve spojení s článkem 91 směrnice CRD), jež „vhodnost“ v tomto kontextu definují jako *„míru, do jaké se má za to, že daná osoba má dobrou pověst a má jednotlivě i společně s dalšími osobami dostatečné znalosti, dovednosti a zkušenosti k výkonu svých povinností“*, přičemž vhodnost zahrnuje také schopnost každé osoby jednat čestně, bezúhonně, používat vlastní názory a věnovat dostatečný čas výkonu svých povinností.²²⁹ Příloha III těchto obecných pokynů dále stanoví požadavky na dokumentaci pro první jmenování, přičemž informace nebo doklady v této příloze uvedené je nutno předložit příslušným orgánům při každém požadovaném posouzení vhodnosti.²³⁰ Tyto a další specifické požadavky, jež musí kandidáti na funkci člena představenstva banky splňovat, aby mohli být do této funkce zvoleni, a které musí po svém zvolení splňovat po celou dobu mandátu, rozebírám podrobněji v této kapitole níže.

5.1 Fyzická osoba

Právní úprava dle ObčZ a ZOK obecně neomezuje možnost jak fyzických, tak právnických osob stát se členem statutárního orgánu právnické osoby. Platí pouze, že je-li členem voleného orgánu právnické osoby jiná právnická osoba, má bez zbytečného odkladu zmocnit jedinou fyzickou osobu, která splňuje zákonem stanovené požadavky, aby ji v takovém voleném orgánu zastupovala (jinak tuto právnickou osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu).²³¹

---

²²⁹ EBA, ESMA, op. cit. pozn. 41, s. 7.

²³⁰ *ibid.*, s. 54.

²³¹ § 154 ObčZ ve spojení s § 46 odst. 3 ZOK.

Na rozdíl od běžných akciových společností, členem jejichž statutárního orgánu může být jak fyzická, tak právnická osoba, banky tuto možnost volby nemají. Ust. § 8 odst. 9 ZOB totiž kogentně stanoví, že členem statutárního orgánu, správní rady a dozorčí rady banky může být pouze fyzická osoba.

Důvodem pro tuto speciální úpravu ve vztahu k členům statutárního orgánu banky je kromě tradice pouze fyzických osob v orgánech banky²³² patrně větší množství kvalifikačních požadavků kladených na členy statutárního orgánu banky, v porovnání s požadavky kladenými na členy orgánů jiných právnických osob. Bylo by tedy zřejmě zbytečně komplikované, ne-li nemožné zajistit a kontrolovat, zda právnická osoba jako člen statutárního orgánu banky náležitě splňuje veškeré požadované předpoklady a povinnosti. V případě právnické osoby jako člena představenstva banky by splnění požadavků ohledně rozmanitosti, průběžného vzdělávání, mlčenlivosti nebo dostatečné časové kapacity člena statutárního orgánu banky (jimž se věnuji v této a následující kapitole níže) zřejmě muselo být posuzováno ve vztahu k jejímu zástupci – fyzické osobě. Zákonné omezení umožňující pouze fyzickým osobám stát se členem představenstva banky proto považují za správné a vzhledem k přísným kvalifikačním požadavkům kladeným na členy představenstva banky v podstatě i za nutné.²³³

I pohled do zahraničí ukazuje, že česká právní úprava není v tomto ohledu ojedinělá a členy představenstev bank, jež mají právní formu ekvivalentu akciové společnosti, mohou být i ve Francii²³⁴ či Německu²³⁵ pouze fyzické osoby. Slovenský zákon o bankách takové omezení neobsahuje a členem představenstva banky se tak zřejmě může stát jak fyzická, tak i právnická osoba. Z článku 13 odst. 1 ve spojení s článkem 3 odst. 9 směrnice CRD každopádně vyplývá povinnost bank podléhajících unijní právní úpravě mít ve svém představenstvu minimálně dvě fyzické osoby,²³⁶ nicméně jinak směrnice CRD neomezuje možnost právnických osob působit jako člen

---

²³² SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 8. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 270.

²³³ Podobně viz i ELEK, Š. § 8. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 127–128.

²³⁴ *Code de commerce, Article L255-59* [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „*A peine de nullité de la nomination, les membres du directoire ou le directeur général unique sont des personnes physiques.*“

²³⁵ *Aktiengesetz, § 76(3)* [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „*Mitglied des Vorstands kann nur eine natürliche, unbeschränkt geschäftsfähige Person sein.*“

²³⁶ K tomu viz i pozn. 172.

představenstva banky. Anglická právní úprava pak vyžaduje, aby alespoň jeden z vedoucích osob *public limited company* byl fyzickou osobou.²³⁷

S ohledem na nemožnost právnických osob vykonávat funkci člena představenstva českých bank se v této práci zaměřuji na srovnávání rozdílných požadavků kladených na fyzické osoby jako členy představenstva banky s požadavky kladenými na fyzické osoby – členy představenstva běžných akciových společností. Požadavky kladené na právnické osoby jako členy představenstva běžných akciových společností proto v této práci nezohledňuji.

5.2 Svěprávnost

Nejzákladnější požadavek kladený zákonem na fyzické osoby – členy voleného orgánu právnické osoby, je zakotven již v obecné úpravě v ust. § 152 odst. 2 ObčZ, jež stanoví, že fyzická osoba, která je členem orgánu právnické osoby a která je do funkce volena, jmenována či jinak povolána, musí být plně svéprávná, tedy způsobilá nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat).²³⁸ Požadavek svéprávnosti je bezesporu legitimní a nepostradatelný pro schopnost řádně vykonávat funkci člena představenstva banky. Základním předpokladem pro vznik funkce člena představenstva banky, tak jako pro jakoukoliv fyzickou osobou – člena voleného orgánu právnické osoby,²³⁹ je tedy plná, nijak neomezená svéprávnost, přičemž tato skutečnost se v souladu s ust. § 2 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 355/2010 prokazuje prohlášením o svéprávnosti, jež by mělo být i jednou z příloh žádosti o bankovní licenci.²⁴⁰

Vzhledem k tomu, že plně svéprávným se člověk stává zpravidla zletilostí, tedy dovršením osmnáctého roku,²⁴¹ a dále vzhledem k tomu, že žádné speciální právní předpisy nekladou na členy představenstva banky ohledně minimálního dosaženého věku přísnější nároky, musí být tedy členovi představenstva banky minimálně 18

---

²³⁷ *Companies Act 2006, Section 155(1)* [online]. [cit. 31. 5. 2022]: „*A company must have at least one director who is a natural person.*”

²³⁸ § 15 odst. 2 ObčZ.

²³⁹ S výjimkou právnických osob, jejichž hlavním účelem není podnikání, a jejichž hlavní činnost se týká nezletilých nebo osob s omezenou svéprávností dle § 152 odst. 3 ObčZ.

²⁴⁰ § 13 odst. 2 písm. h) bod 1 vyhlášky č. 355/2020.

²⁴¹ § 30 ObčZ.

let.²⁴² S ohledem na rozsáhlé a přísné požadavky na členy představenstva banky, a to zejména požadavky na dostatečné znalosti, dovednosti a zkušenosti takové osoby je však prakticky nemožné, aby se členem představenstva banky stala fyzická osoba krátce nebo několik málo let po nabytí zletilosti. Za nepravděpodobné považuji i to, že by podmínky kladené na členy představenstev bank mohla splňovat fyzická osoba mladší 30 let. Tomu odpovídají i údaje z praxe – z členů představenstev českých bank je v současnosti²⁴³ nejmladší 35-letá členka představenstva působící v TRINITY BANK a.s., a převážné většině členů představenstev českých bank je více než 40 let.

Problematicke věku jednotlivých členů představenstva banky se podrobněji věnuji i v podkapitole 6.3 této práce v souvislosti s požadavkem rozmanitosti.

5.3 Bezúhonnost a trestní minulost

Další požadavky na členy volených orgánů obchodních korporací stanoví ZOK v ust. § 46 odst. 1, dle kterého osoba, která je členem voleného orgánu obchodní korporace, musí být také bezúhonná podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále jen „ZŽP“). Z ust. § 6 odst. 2 ZŽP vyplývá, že za bezúhonnou se považuje:

- osoba, která nebyla pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin spáchaný v souvislosti s podnikáním anebo s předmětem podnikání, o který žádá nebo který ohlašuje, anebo
- osoba, která sice byla pravomocně odsouzena pro takový trestný čin, ale hledí se na ni, jako by odsouzena nebyla, tedy došlo-li k tzv. zahlazení odsouzení.²⁴⁴

Bezúhonnost se dle ust. § 6 odst. 3 ZŽP prokazuje u občanů České republiky a občanů jiných států s povolením k trvalému pobytu v České republice výpisem z evidence Rejstříku trestů a u osob, které jsou občany jiného státu bez povolení k trvalému pobytu v České republice, doklady podle ust. § 46 odst. 1 ZŽP.

Ve vztahu k členům představenstva banky je opět přísnější úprava dle ZOB, jehož ust. § 4 odst. 6 stanoví oprávnění ČNB vyžádat si opis z evidence Rejstříku trestů týkající se fyzických osob, které jsou navrhovány na člena statutárního orgánu banky.

---

²⁴² Čistě hypoteticky i méně v případě přiznání svéprávnosti dle § 37 ObčZ nebo uzavřením manželství dle § 30 odst. 2 ObčZ – v praxi samozřejmě k takovým případům u členů představenstva banky nebude docházet.

²⁴³ K 1. 4. 2022.

²⁴⁴ Viz § 106 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Dle tohoto ustanovení platí, že jako člen statutárního orgánu banky nesmí působit osoba v minulosti pravomocně odsouzená:

- pro trestný čin majetkové povahy, nebo
- pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s bankovními činnostmi, anebo
- pro úmyslný trestný čin spáchaný v souvislosti s podnikáním.

Nad rámec požadavku bezúhonnosti dle ZOK je tedy překážkou výkonu funkce člena představenstva banky dle ZOB nejen pravomocné odsouzení pro úmyslné trestné činy spáchané v souvislosti s podnikáním nebo s relevantním předmětem podnikání, ale i pravomocné odsouzení pro trestné činy majetkové povahy nebo trestné činy, jejichž skutková podstata souvisí s bankovními činnostmi, a to jak trestné činy spáchané úmyslně, tak i trestné činy nedbalostní.

Úprava dle ZOK ve spojení se ZŽP je navíc mírnější v tom smyslu, že za bezúhonnou je považována i osoba, která sice byla za některý z vybraných trestných činů v minulosti pravomocně odsouzena, ale nyní se na ni hledí, jako by odsouzena nebyla.

Ust. § 4 odst. 6 ZOB výslovně neuvádí, zda v případě, že se na osobu hledí, jako by nebyla odsouzena, může taková osoba působit jako člen statutárního orgánu, člen správní rady nebo člen dozorčí rady banky. ZOB ve spojení s ust. § 44b odst. 7 zákona o ČNB a ust. § 10 odst. 3 zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů (dále jen „zákon o Rejstříku trestů“) opravňuje ČNB vyžádat si pro účely posouzení splnění podmínek dle ust. § 4 odst. 6 ZOB opis z evidence Rejstříku trestů posuzované fyzické osoby, přičemž takový opis dle ust. § 10 odst. 4 zákona o Rejstříku trestů obsahuje mj. všechny údaje o každém odsouzení osoby, které se opis týká, včetně údajů o zahlazení odsouzení fyzické osoby.

Vzhledem k tomu, že dle ust. § 106 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník platí v případě zahlazení odsouzení fikce, že pachatel nebyl odsouzen, domnívá se Smutný a kol.,²⁴⁵ že při posuzování splnění podmínky dle ust. § 4 odst. 6 ZOB nemůže ČNB přihlídnout k zahlazeným odsouzením a v souvislosti s takovými trestnými činy lze zohledňovat pouze závadné jednání, které k takovému zahlazenému odsouzení vedlo,

---

²⁴⁵ SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 4. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 165.

a to při posuzování důvěryhodnosti člena nebo potenciálního člena představenstva banky.

S takovým závěrem však nesouhlasím – ust. § 4 odst. 6 ZOB výslovně stanoví, že *„(o)soba v minulosti pravomocně odsouzená pro trestný čin majetkové povahy nebo pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s bankovními činnostmi, anebo pro úmyslný trestný čin spáchaný v souvislosti s podnikáním nesmí působit jako člen statutárního orgánu, člen správní rady nebo člen dozorčí rady banky.“* Dle mého názoru je tedy rozhodující, zda uchazeč o funkci člena představenstva banky byl v minulosti pravomocně odsouzen pro některý z uvedených trestných činů, a to bez ohledu na to, zda takové odsouzení bylo později zhlazeno. Domnívám se, že správnosti tohoto závěru napovídá i skutečnost, že zákonodárce v ust. § 4 odst. 6 ZOB opravňuje ČNB vyžádat si opis, nikoliv výpis z evidence Rejstříku trestů, jenž by dle ust. § 13 odst. 1 zákona o Rejstříku trestů údaje o zhlazených odsouzeních neobsahoval a jenž má být předkládán pro účely prokázání bezúhonnosti dle ZOK ve spojení se ZŽP. Zákonodárce zároveň v ust. § 4 odst. 6 ZOB na rozdíl od ust. § 6 odst. 2 ZŽP neuvedl výslovně výjimku pro případ, kdy se na osobu hledí, jako by odsouzena nebyla. Rovněž v rámci posuzování důvěryhodnosti, jejíž nedílnou součástí je i bezúhonnost,²⁴⁶ vyžaduje ČNB informace o případném pravomocném odsouzení pro vybrané trestné činy, a to výslovně bez ohledu na to, zda se na posuzovanou osobu hledí, jako by nebyla odsouzena.²⁴⁷ Vzhledem k výše uvedenému se proto domnívám, že pokud byla posuzovaná fyzická osoba kdykoliv v minulosti pravomocně odsouzená pro některý z výše uvedených trestných činů, nesplňuje požadavek bezúhonnosti dle ust. § 4 odst. 6 ZOB. Dle stávající právní úpravy se tedy taková osoba dle mého názoru nemůže už nikdy stát členem představenstva banky a z okruhu kandidátů na tuto funkci by měla být automaticky a permanentně vyloučena, a to bez ohledu na to, zda bylo její odsouzení zhlazeno.

---

²⁴⁶ Viz podkapitola 5.6.1 této práce

²⁴⁷ Viz otázka 7.1 Dotazníku k posouzení odborné způsobilosti, důvěryhodnosti a zkušenosti vedoucí osoby (banka, družstevní záložna, pobočka zahraniční banky) nebo osoby, která je navrhována do vedení finanční nebo smíšené holdingové osoby [online]. [cit. 31. 5. 2022]:

„Byl/a jste v minulosti pravomocně odsouzen/a pro trestný čin spáchaný úmyslně, nebo pro trestný čin proti majetku či trestný čin hospodářský spáchaný z nedbalosti anebo pro trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti s výkonem povolání, zaměstnání nebo funkce (bez ohledu na to, zda se na Vás hledí, jako byste nebyl/a odsouzen/a)?“

Podobný názor zastává i Dřevínek,²⁴⁸ dle kterého v případě, kdy kandidát na kteroukoliv funkci dle ust. § 4 odst. 6 ZOB nesplní zde popsanou zákonnou podmínku, tj. byl-li v minulosti kdykoliv pravomocně odsouzen pro některý z uvedených trestných činů, je bez dalšího pro výkon takové funkce diskvalifikován. Přezkum důvěryhodnosti dané osoby a další posuzování její vhodnosti pro výkon funkce v takovém případě Dřevínek považuje za nadbytečný,²⁴⁹ s čímž také souhlasím.

5.4 Absence překážky provozování živnosti

Dle ust. § 46 odst. 1 ZOK u osoby, která je členem voleného orgánu obchodní korporace, nesmí existovat překážka provozování živnosti. Tyto překážky upravuje ust. § 8 ZŽP, dle něhož živnost nemůže provozovat, a tedy funkci člena představenstva akciových společností, včetně bank, nesmí fyzická osoba zastávat zejména v případě, kdy na její majetek byl prohlášen konkurs,²⁵⁰ dále po dobu trvání zákazu činnosti²⁵¹ a po dobu tří let od právní moci rozhodnutí o zamítnutí insolvenčního návrhu, zastavení insolvenčního řízení nebo zrušení konkursu z důvodu nepostačujícího majetku této osoby jako dlužníka²⁵² nebo rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění z vybraných důvodů dle ZŽP.²⁵³

Překážka provozování živnosti z výše uvedených důvodů nepostačujícího majetku může být prominuta, jestliže posuzovaná fyzická osoba jako dlužník prokáže, že jsou u ní splněny předpoklady pro řádné plnění povinností při podnikání a pro řádné plnění finančních závazků.²⁵⁴ V takovém případě by se u fyzické osoby ucházející se o funkci člena představenstva banky zřejmě k takové překážce provozování živnosti pro účely posouzení splnění podmínek dle ust. § 46 odst. 1 ZOK nepřihlíželo.

Vzhledem k tomu, že speciální právní úprava podmínku absence překážky provozování živnosti u členů představenstva banky nijak podrobněji ani rozdílně

---

²⁴⁸ DŘEVÍNEK, K. § 4. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 51.

²⁴⁹ *ibid.*, s. 52.

²⁵⁰ § 8 odst. 1 ZŽP.

²⁵¹ § 8 odst. 5 ZŽP.

²⁵² § 8 odst. 2 ZŽP.

²⁵³ § 8 odst. 6 ZŽP.

²⁵⁴ § 8 odst. 2 ZŽP.

neupravuje, uplatní se ohledně překážek provozování živnosti na členy představenstva banky stejné požadavky jako na členy představenstva běžných akciových společností. Po dobu trvání překážky provozování živnosti tedy žádná fyzická osoba nemůže vykonávat funkci člena představenstva banky, ani být do této funkce zvolena.

5.5 Informační povinnosti

Dalším z předpokladů pro vznik funkce člena představenstva banky je určitá transparentnost ohledně finančního zdraví a případného dosavadního plnění povinností člena statutárního orgánu v jiných obchodních korporacích. Jedná se o informační povinnost týkající se insolvenčního řízení, diskvalifikace nebo překážek výkonu funkce, jež se dle ust. § 46 odst. 2 ZOK vztahuje na členy volených orgánů obchodních korporací. Smyslem této informační povinnosti je zejména co nejvíce informovat akcionáře jako tzv. reziduální vlastníky o navrhovaných členech orgánů obchodní korporace a o jejich kvalitách.²⁵⁵ U bank jako subjektů přijímajících vklady od veřejnosti má informační povinnost dle mého názoru zvlášť zásadní význam.

Informační povinnost musí kandidát na funkci člena představenstva banky splnit před přijetím funkce – v případě nově zakládané banky je potřeba tyto skutečnosti oznámit zakladatelům, a v případě již existující banky se tyto skutečnosti oznamují zpravidla stávajícím členům představenstva, resp. zřejmě lze akceptovat i oznámení orgánu banky, který má člena představenstva do funkce zvolit. Zákon nestanoví formu takového oznámení ani časový úsek, kdy nejdříve může k oznámení dojít – oznámení lze tedy učinit i zcela bezformálně, a to kdykoliv poté, co se dotčená osoba rozhodne přijmout funkci člena představenstva banky (v případě nově zakládané banky) nebo pojme záměr na tuto funkci kandidovat (v případě banky již existující).²⁵⁶

5.5.1 Insolvenční řízení

Z obecné úpravy ust. § 153 ObčZ vyplývá, že osoba, jejíž úpadek byl osvědčen a insolvenční řízení nebylo zatím ukončeno, resp. od jeho ukončení uplynuly méně

---

²⁵⁵ LASÁK, J. § 46. In: LASÁK a kol., op. cit. pozn. 135, s. 323.

²⁵⁶ *ibid.*, s. 326.

než tři roky, se může stát členem voleného orgánu právnické osoby pouze informuje-li předem toho, kdo ji do funkce povolává, o svém úpadku. Pokud osoba tuto svoji oznamovací povinnost poruší, může být sice členem voleného orgánu právnické osoby zvolena, ale hrozí, že na návrh kohokoliv, kdo na tom má právní zájem, bude z funkce odvolána soudem. Odvolání z funkce soudem lze zabránit, rozhodne-li ten, kdo člena voleného orgánu povolal, že má ve funkci přesto setrvat.

Úprava ohledně členství ve voleném orgánu obchodní korporace dle ZOK je v této souvislosti již o něco přísnější. Ust. § 46 odst. 2 ZOK totiž zakotvuje povinnost osoby, která se má stát členem voleného orgánu obchodní korporace, předem zakladatele nebo obchodní korporaci informovat, zda ohledně jejího majetku bylo vedeno insolvenční řízení. Tento požadavek na rozdíl od požadavku dle ObčZ není časově ohraničen, proto se patrně bude vztahovat na veškerá insolvenční řízení aktuálně probíhající i kdykoliv v minulosti ukončená. Informační povinnost dle ust. § 46 odst. 2 ZOK se dále vztahuje i na insolvenční řízení vedené ohledně majetku obchodní korporace, v níž tato osoba působí nebo působila v posledních třech letech jako člen voleného orgánu.

ZOB tento požadavek blíže neupřesňuje, proto se na členy představenstva banky, stejně jako na členy jakéhokoliv voleného orgánu obchodních korporací, použije úprava dle ZOK, tj. každá fyzická osoba, která se má stát členem představenstva banky, musí předem zakladatele nebo banku informovat, zda ohledně jejího majetku je nebo kdykoliv v minulosti bylo vedeno insolvenční řízení, a zda je nebo bylo insolvenční řízení vedeno ohledně majetku obchodní korporace, v níž působí nebo působila v posledních třech letech jako člen voleného orgánu. Otázka insolvence je navíc zohledňována i v rámci posuzování splnění podmínky dostatečné důvěryhodnosti člena představenstva banky.

5.5.2 Diskvalifikační rozhodnutí

Osoba, která se má stát členem voleného orgánu obchodní korporace, má dle ust. § 46 odst. 2 ZOK dále povinnost předem zakladatele nebo obchodní korporaci informovat, zda je nebo bylo ohledně ní vedeno řízení podle ust. § 63 ZOK, tj. soudní řízení

o vyloučení člena statutárního orgánu z výkonu funkce (tzv. diskvalifikaci), a to bez ohledu na výsledek takového řízení.²⁵⁷

Úprava ZOK v tomto ohledu vychází z anglického vzoru.²⁵⁸ K diskvalifikaci může dojít z důvodu opakovaného nebo závažného porušení povinností člena statutárního orgánu při výkonu funkce, k němuž došlo v posledních třech letech před zahájením řízení. Soud může i bez návrhu v tomto řízení rozhodnout, že taková osoba nesmí až po dobu tří let vykonávat funkci člena statutárního orgánu jakékoliv obchodní korporace, přičemž v takovém případě zaniká funkce dotčené osoby jako člena statutárního orgánu ve všech obchodních korporacích. O vyloučení člena statutárního orgánu z výkonu funkce soud rozhodne za zákonem stanovených podmínek bez návrhu i v případě, že taková osoba jako člen statutárního orgánu přispěla porušením svých povinností k úpadku obchodní korporace.²⁵⁹ Jinak může návrh na vydání rozhodnutí o vyloučení z výkonu funkce podat každý, kdo na tom má důležitý zájem.²⁶⁰

ZOB opět tuto oblast blíže neupravuje – na členy představenstva banky se tedy použije výše uvedená úprava dle ZOK tak, jako na členy voleného orgánu jakékoliv jiné obchodní korporace. Osoba, která se má stát členem představenstva banky, musí předem zakladatele nebo banku informovat o tom, zda ohledně ní je nebo bylo vedeno diskvalifikační řízení. V případě trvání diskvalifikace dle ust. § 63 ZOK se taková osoba nemůže stát členem představenstva banky, a to ani kdyby byla příslušným orgánem banky zvolena, z důvodu nedostatku způsobilosti.²⁶¹

5.5.3 Překážka výkonu funkce

V rámci informačních povinností dále ust. § 46 odst. 2 ZOK stanoví povinnost osob, jež se mají stát členem voleného orgánu obchodní korporace, předem zakladateli nebo obchodní korporaci oznámit existenci jakýchkoliv překážek výkonu funkce. Tato povinnost se opět vztahuje i na členy představenstva banky. Existuje-li na straně potenciálního člena představenstva banky překážka výkonu funkce, pak takové osobě

---

²⁵⁷ *ibid.*, s. 325.

²⁵⁸ ČERNÁ a kol., *op. cit.* pozn. 52, s. 194.

²⁵⁹ § 63 odst. 2 ZOK.

²⁶⁰ § 63 odst. 3 ZOK. K vymezení „důležitého zájmu“ viz například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2018, sp. zn. 29 Cdo 2227/2016.

²⁶¹ § 155 odst. 1 ObčZ.

v souladu s ust. § 155 odst. 1 ObčZ funkce člena představenstva banky nevznikne, a to bez ohledu na to, zda tuto oznamovací povinnost splnila nebo nikoliv.

5.6 Důvěryhodnost, odborná způsobilost, zkušenost

Speciální požadavky na členy představenstva banky, jež nenalezneme v ObčZ ani v ZOK, jsou zakotveny v ust. § 8 odst. 3 písm. a) ZOB. Jedná se o povinnost banky zajistit, aby člen jejího statutárního orgánu byl osobou **důvěryhodnou, dostatečně odborně způsobilou a zkušenou**. Důvěryhodnost, odborná způsobilost a zkušenost všech členů statutárního orgánu banky zároveň patří mezi podmínky, jež musí být splněny pro udělení bankovní licence Českou národní bankou,²⁶² přičemž zajišťování důvěryhodnosti, odborné způsobilosti a zkušenosti členů statutárního orgánu a zajišťování odborné způsobilosti a zkušenosti statutárního orgánu jako celku je součástí řídicího a kontrolního systému banky.²⁶³ Podrobněji pak tuto oblast upravuje i vyhláška č. 355/2020, která v ust. § 2 upřesňuje, jaké doklady k posouzení důvěryhodnosti, údaje o odborné praxi a údaje o vzdělávání je potřeba přiložit k žádosti o bankovní licenci. ČNB zároveň uveřejnila formulář dotazníku k posouzení odborné způsobilosti, důvěryhodnosti a zkušenosti vedoucí osoby, jenž by měl být přílohou žádosti o udělení bankovní licence a z nějž lze dle mého názoru vycházet i při volbě nových členů představenstva existující banky.²⁶⁴

V případě ust. § 8 odst. 3 písm. a) ZOB se jedná o transpozici článku 91 odst. 1 prvního pododstavce směrnice CRD do českého právního řádu. Toto ustanovení směrnice CRD mj. uvádí, že banky jako instituce ve smyslu této směrnice mají prvořadou odpovědnost za zajištění toho, aby členové vedoucího orgánu měli vždy **dostatečně dobrou pověst** (tj. byli důvěryhodní) a **dostatečné znalosti, dovednosti** (tj. odbornou způsobilost) a **zkušenosti** k výkonu svých povinností (*sufficiently good repute, sufficient knowledge, skills and experience*).²⁶⁵

---

²⁶² § 4 odst. 5 písm. e) ZOB.

²⁶³ § 8b odst. 1 písm. d) a písm. e) ZOB.

²⁶⁴ Viz pozn. 247.

²⁶⁵ O významu těchto požadavků svědčí i skutečnost, že v letech 2015–2019 došlo k 35 % zpětvzetí přihlášek na funkci člena vedoucího orgánu posuzovaných bank z důvodu pochybností o dobré pověsti, a k 18 % zpětvzetí z důvodu pochybností o dostatečných zkušenostech posuzované osoby. Viz ENRIA, A. *Letter from Andrea Enria, Chair of the Supervisory Board of the European Central Bank*. [online]. 2020, s. 4 [cit. 31. 5. 2022].

Článek 91 odst. 7 směrnice CRD v této souvislosti dále stanoví, že vedoucí orgán má mít **dostatečné kolektivní znalosti, dovednosti a zkušenosti**, aby rozuměl činností instituce, včetně hlavních rizik, přičemž celkové složení vedoucího orgánu má náležitě odrážet širokou škálu zkušeností. Toto ustanovení směrnice CRD je transponováno ust. § 8b odst. 1 písm. e) ZOB, který stanoví, že zajišťování odborné způsobilosti a zkušenosti statutárního orgánu jako celku, zajišťující porozumění činností banky, včetně dostatečného porozumění hlavním rizikům, má být zahrnuto do řídicího a kontrolního systému banky.

Z výše uvedeného vyplývá, že požadavek dostatečných znalostí, dovedností a zkušeností má ve vztahu k představenstvu banky dva aspekty – tyto vlastnosti musí splňovat každý jednotlivý člen představenstva, a zároveň i představenstvo jako celek musí mít dostatečné znalosti, dovednosti a zkušenosti kolektivní. Důvěryhodnost, resp. dobrá pověst je ve vztahu k představenstvu banky požadavkem kladeným na jeho jednotlivé členy, a zároveň je dle ust. § 4 odst. 5 písm. c) ZOB spolu s odbornou způsobilostí zohledňována i ve vztahu k bance v řízení o udělení bankovní licence.

Pojmy důvěryhodnost a odborná způsobilost nejsou v ZOB nijak definovány a ve většině relevantních právních předpisů se jedná o tzv. neurčitý právní pojem.²⁶⁶ Pro banky je však důležité vědět, jak přesně tyto pojmy vykládat a za jakých okolností kandidáta na člena představenstva banky nelze shledat důvěryhodným a odborně způsobilým pro výkon funkce, a to i s ohledem na skutečnost, že pokud banka nezajistí, aby člen jejího představenstva tyto požadavky splňoval, dopustí se přestupku,²⁶⁷ za nějž hrozí pokuta do 20 000 000 Kč.²⁶⁸ ČNB jako orgán dohledu nad finančním trhem proto vydala úřední sdělení k výkladu pojmů důvěryhodnost a odborná způsobilost pro účely jejich počátečního a průběžného posuzování mj. u fyzických osob činných u poskytovatelů finančních služeb, kteří podléhají dohledu ČNB. Byť se nejedná o normativní právní akt, ČNB očekává, že příslušné subjekty budou při posuzování důvěryhodnosti a odborné způsobilosti těchto osob postupovat podle tohoto úředního sdělení.²⁶⁹ Banky jako poskytovatelé finančních

---

²⁶⁶ ČNB, op. cit. pozn. 17, s. 1.

²⁶⁷ § 36e odst. 1 písm. f) ZOB.

²⁶⁸ § 36e odst. 6 písm. b) ZOB.

²⁶⁹ ČNB, op. cit. pozn. 17, s. 2.

služeb by se tedy při posuzování důvěryhodnosti a odborné způsobilosti členů představenstva měly úředním sdělením ČNB řídit.

Jádro tohoto úředního sdělení tvoří příloha, jež upravuje konkrétní požadavky a je obsahově rozdělena na dvě části, a to sdělení k výkladu pojmu důvěryhodnost a sdělení k výkladu pojmu odborná způsobilost. Požadavky na odbornou způsobilost v sobě dle úředního sdělení zahrnují jak požadované znalosti, tak i zkušenosti členů, resp. potenciálních členů představenstva banky. Úřední sdělení ČNB tak pokrývá všechny tři výše uvedené aspekty dle ZOB, resp. směrnice CRD – důvěryhodnost, odbornou způsobilost i zkušenost.²⁷⁰

Předmětné úřední sdělení vychází mj. i z obecných pokynů evropských orgánů dohledu. V tomto ohledu jsou dle mého názoru relevantní zejména obecné pokyny ESA k posuzování vhodnosti, jež ve svém článku 6 blíže specifikují požadavky na dostatečné znalosti, dovednosti (tj. odbornou způsobilost) a zkušenosti členů vedoucích orgánů a v článku 8 požadavky na pověst, čestnost a bezúhonnost (tj. důvěryhodnost) členů vedoucích orgánů. ČNB by se těmito obecnými pokyny měla řídit jejich vhodným včleněním do svých postupů dohledu.²⁷¹

Výše uvedené tři aspekty, jež musí na rozdíl od členů představenstva běžných akciových společností splňovat každý člen představenstva banky – důvěryhodnost, dostatečná odborná způsobilost a zkušenost – považuji ve vztahu k této práci vzhledem k jejich specifičnosti za zvláště významné a rozebírám je proto samostatně v následujících podkapitolách.

5.6.1 Důvěryhodnost

Dle ČNB odpovídá pojem důvěryhodnost pojmu „dobrá pověst“ a je obecně kritériem zohledňujícím morální profil, integritu a dodržování právních a etických pravidel posuzovanou osobou. Důvěryhodnost osoby má spočívat zejména v její bezúhonnosti a v její profesní a podnikatelské integritě – neoddělitelnou součástí důvěryhodnosti

---

²⁷⁰ Úřední sdělení nicméně nelze použít v případě, pokud některý právní předpis upravující podnikání na finančním trhu obsahuje odlišné vymezení pojmu důvěryhodnost nebo odborná způsobilost, které by bylo s tímto úředním sdělením v rozporu (viz ČNB, op. cit. pozn. 17, s. 2). Není mi však známo, že by dosud k takovému vymezení těchto pojmů právními předpisy došlo – výše uvedené omezení použitelnosti úředního sdělení se tedy dle mého názoru v současnosti neuplatní.

²⁷¹ EBA, ESMA, op. cit. pozn. 41, s. 2.

je tak i bezúhonnost.²⁷² Osoba, jež nesplňuje podmínky bezúhonnosti, tak patrně bez ohledu na její další vlastnosti nemůže splnit požadavek důvěryhodnosti ve smyslu ZOB, resp. dobré pověsti dle směrnice CRD.

Při posuzování, zda konkrétní osoba splňuje podmínku důvěryhodnosti, se dle ČNB má zohledňovat, jak se tato osoba projevovala během svého dosavadního profesního nebo podnikatelského působení, a to zejména zda byla v minulosti odsouzena pro trestný čin, zda jí byla v souvislosti s výkonem povolání, zaměstnání, funkce nebo podnikatelské činnosti pravomocně uložena sankce, zda vždy dostála svým závazkům vůči orgánu dohledu nebo státního dozoru při výkonu své funkce, zda dbala zásad poctivého obchodního styku a zda nenarušovala hospodářskou soutěž.²⁷³

I dle obecných pokynů ESA k posuzování vhodnosti platí, že členové představenstva banky by měli zachovávat vysoké standardy bezúhonnosti a čestnosti, přičemž při posuzování pověsti, čestnosti a bezúhonnosti těchto osob by se měly zvážit jakékoliv důkazy naznačující, že posuzovaná osoba vystupuje způsobem, který není v souladu s vysokými standardy jednání – například pokud posuzovaná osoba při svém jednání s ČNB nepostupovala transparentně a otevřeně nebo s ní nespolečně pracovala, nebo pokud byla propuštěna z pracovního poměru, sesazena z funkce člena vedoucího orgánu nebo bylo-li jí odňato povolení, členství nebo licence k provozování živnosti, obchodní činnosti nebo výkonu profese.²⁷⁴

Úřední sdělení ČNB obsahuje demonstrativní výčet dvou skupin skutečností, a to skutečností, jež zakládají **nedostatek důvěryhodnosti** posuzované osoby, a skutečností vzbuzujících **závažné pochybnosti o její důvěryhodnosti**. U většiny těchto skutečností je zároveň stanoven tzv. časový test v délce 5 let, který se však v případě členů statutárních orgánů bank prodlužuje na 10 let.

Skutečnosti, jež dle ČNB zakládají **nedostatek důvěryhodnosti** a brání tak tomu, aby fyzická osoba byla považována za důvěryhodnou a aby mohla být zvolena do funkce člena představenstva banky, zahrnují různé situace, kdy taková osoba jednala protiprávně nebo nemorálně. Osoba je považována za nedůvěryhodnou, došlo-li kdykoliv v minulosti k jejímu pravomocnému odsouzení pro jakýkoliv úmyslný trestný čin nebo pro nedbalostní trestný čin hospodářský nebo proti

---

²⁷² ČNB, op. cit. pozn. 17, s. 1.

²⁷³ ČNB, op. cit. pozn. 17, s. 1.

²⁷⁴ EBA, ESMA, op. cit. pozn. 41, s. 23–24.

majetku, anebo byla-li posuzovaná osoba členem vedoucího orgánu právnické osoby, která byla za takové trestné činy pravomocně odsouzena.²⁷⁵ Dále nedůvěryhodnost posuzované osoby způsobují vybrané skutečnosti, pokud k nim došlo v posledních 10 letech – jedná se například o pravomocné uložení sankce pro závažné nebo opakované porušení právní povinnosti v souvislosti s výkonem povolání, zaměstnání, funkce nebo podnikatelské činnosti, pravomocné rozhodnutí o úmyslném podání nepravdivé nebo neúplné svědecké výpovědi, pravomocné rozhodnutí o závažném porušení zásad poctivého obchodního styku nebo o porušení obchodního nebo bankovního tajemství či jiné povinnosti mlčenlivosti, nebo členství ve vedoucím orgánu právnické osoby, ohledně jejíhož majetku bylo vydáno rozhodnutí o úpadku nebo na jejíž majetek byl prohlášen konkurs.²⁷⁶ Kromě těchto v úředním sdělení výslovně uvedených důvodů může ČNB shledat osobu nedůvěryhodnou i na základě jiných skutečností (například pro alkoholismus), a zároveň i v případech, jež standardně způsobují nedůvěryhodnosti osoby, může ČNB rozhodnout, že vzhledem k okolnostem daného případu ke ztrátě důvěryhodnosti nedochází – takové případy však zřejmě budou spíše výjimečné a posuzovaná osoba by musela takové okolnosti podrobně vysvětlit a doložit.²⁷⁷

Pokud výše uvedené skutečnosti s časovým testem 10 let nastaly před více než 10 lety, nezakládají sice automaticky nedostatek důvěryhodnosti, avšak ČNB shledá o důvěryhodnosti takové osoby závažné pochybnosti. **Závažné pochybnosti o důvěryhodnosti** dále způsobuje například pravomocné odsouzení pro nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem povolání, zaměstnání, funkce nebo podnikatelské činnosti,²⁷⁸ pravomocné odmítnutí soudu nebo správního orgánu udělit souhlas s volbou, jmenováním nebo ustanovením posuzované osoby do funkce (nebo pravomocné odejmutí takového souhlasu, pokud k odejmutí došlo v souvislosti s posuzováním její důvěryhodnosti), pravomocné pozastavení či odnětí povolení

---

²⁷⁵ Tyto skutečnosti však nedůvěryhodnost posuzované osoby nezakládají, pokud byla ustavena do funkce právnické osoby až po spáchání trestného činu, nebo pokud sice byla v době spáchání takového trestného činu členem vedoucího orgánu právnické osoby, ale na trestném činu se prokazatelně nepodílela a pokoušela se odvrátit jeho následky nebo přispěla k jeho vyšetření (viz ČNB, op. cit. pozn. 17, s. 3).

²⁷⁶ ČNB, op. cit. pozn. 17, s. 2.

²⁷⁷ SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 4. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 144.

²⁷⁸ Nehledí-li se na danou osobu, jako by nebyla odsouzena a nejedná-li se o nedbalostní trestný čin proti majetku či nedbalostní trestný čin hospodářský, v jejichž důsledku je posuzovaná osoba považována za nedůvěryhodnou.

k výkonu podnikatelské činnosti posuzované osoby z jiných důvodů než na její žádost, nebo trvající trestní stíhání²⁷⁹ pro jakýkoliv úmyslný trestný čin nebo pro nedbalostní trestný čin proti majetku, nedbalostní trestný čin hospodářský či nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem povolání, zaměstnání, funkce nebo podnikatelské činnosti.²⁸⁰

Existence některé ze skutečností zakládajících závažné pochybnosti o důvěryhodnosti posuzované osoby vede ČNB k předpokladu, že posuzovaná osoba není důvěryhodná. Shledá-li ČNB u posuzované osoby závažné pochybnosti o důvěryhodnosti, bude zohledňovat zejména okolnosti, za kterých došlo k porušení, intenzitu zavinění, závažnost a následky porušení, případnou snahu posuzované osoby o nápravu, dobu uplynulou od porušení, a zda se jednalo o porušení jednorázové nebo opakované. ČNB pak v těchto souvislostech rozhoduje, zda výše uvedené skutečnosti zakládají nedostatek důvěryhodnosti, nebo zda nejsou pro posuzování důvěryhodnosti relevantní – příslušné důkazy by měla České národní bance předložit nebo navrhnout posuzovaná osoba. Přitom o nenaplnění požadavku důvěryhodnosti může ČNB rozhodnout i v případě, že nezíská dostatečné podklady a informace o tom, aby pochybnosti o důvěrnosti posuzované osoby mohla vyvrátit.²⁸¹

Při posuzování důvěryhodnosti vychází ČNB obecně z principu absence negativních zpráv. I dle obecných pokynů ESA k posuzování vhodnosti platí, že člen představenstva banky by měl být považován za osobu „čestnou, bezúhonnou a s dobrou pověstí, pokud neexistují žádné objektivní a prokazatelné důvody, které by naznačovaly něco jiného.“²⁸² Stejně tak i ECB k posuzování důvěryhodnosti (*reputation*) stanoví, že posuzovaná osoba by měla být považována za důvěryhodnou, pokud neexistují žádné materiální pochybnosti o její důvěryhodnosti.²⁸³

Předtím, než ČNB učiní závěr o důvěryhodnosti nebo jejím nedostatku či o závažných pochybnostech o důvěryhodnosti, zohlední primárně podklady a informace předložené samotnou posuzovanou osobou. Je tedy v zájmu posuzované

---

²⁷⁹ Samozřejmě platí presumpce nevinny (viz čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). ČNB proto v úředním sdělení zdůrazňuje, že trestní stíhání nelze přičítat k tíži posuzované osoby, ale je potřeba prověřit, zda skutkové okolnosti vedoucí k trestnímu stíhání nemají dopad i na důvěryhodnost takové osoby – viz ČNB, op. cit. pozn. 17, s. 5.

²⁸⁰ ČNB, op. cit. pozn. 17, s. 3–4.

²⁸¹ *ibid.*, s. 4–5.

²⁸² EBA, ESMA, op. cit. pozn. 41, s. 22.

²⁸³ ECB: *Guide to fit and proper assessments* [online]. 2021, s. 14 [cit. 31. 5. 2022].

osoby, aby sama předložila veškeré podklady nutné k posouzení splnění požadavku důvěryhodnosti²⁸⁴ – pokud na základě předložených podkladů ČNB nebude schopna učinit závěr v tom smyslu, že posuzovaná osoba splňuje podmínku důvěryhodnosti, bude žádost zamítnuta. Kromě informací poskytnutých posuzovanou osobou může dále ČNB vycházet z informací z veřejně dostupných zdrojů, ze svých vlastních zjištění a případně i z dalších skutečností, které jsou k dispozici v souvislosti s činnostmi vykonávanými posuzovanou osobou.²⁸⁵

Dle úředního sdělení ČNB by navíc banky měly mít nastaveny interní postupy, aby bylo zajištěno, že pracovníci budou sami ohlašovat skutečnosti související s jejich důvěryhodností. Banka má přitom vycházet z informací, které je schopna získat při vynaložení přiměřeného úsilí, přičemž ČNB doporučuje zejména obstarání si výpisu z trestního rejstříku posuzované osoby, a to hned na počátku jejího angažování jako pracovníka, a vyžádání si dalších informací souvisejících s důvěryhodností posuzované osoby ve formě čestného prohlášení. Dále ČNB doporučuje zavázat pracovníky k povinnosti hlásit změny informací souvisejících s důvěryhodností, a aktuálnost takových informací pravidelně, nejméně jednou za dva roky, potvrzovat formou čestného prohlášení pracovníka.²⁸⁶

5.6.2 Odborná způsobilost a zkušenost

Odbornou způsobilost definuje úřední sdělení ČNB jako dostatečné znalosti a zkušenosti pro potřeby zastávání určité funkce nebo pracovní pozice – dle ČNB se jedná o kritérium zohledňující znalosti, odbornou praxi (tj. dostatečné zkušenosti na finančním trhu), dosavadní působení na finančním trhu a v případě vedoucích osob, tedy osob skutečně řídících činnost banky,²⁸⁷ jimiž mohou být i členové představenstva, i manažerskou praxi (tj. dostatečné řídicí zkušenosti) posuzované osoby.²⁸⁸

---

²⁸⁴ Příloha III obecných pokynů ESA k posuzování vhodnosti v bodu 4. blíže specifikuje požadavky na informace a doklady, jež musí být ve vztahu k pověsti, čestnosti a bezúhonnosti předloženy příslušným orgánům při každém požadovaném posouzení vhodnosti.

²⁸⁵ ČNB, op. cit. pozn. 17, s. 1.

²⁸⁶ *ibid.*, s. 2.

²⁸⁷ *ibid.*, s. 6.

²⁸⁸ *ibid.*, s. 5–6.

Dle ČNB pravidla stanovená v úředním sdělení představují pouze minimální požadavky na znalosti, odbornou praxi a manažerskou praxi, a dostatečnost odborné způsobilosti je potřeba zkoumat ve vztahu ke konkrétní funkci, rozsahu kompetencí, povaze, rozsahu a složitosti činnosti poskytovatele finančních služeb a kolektivní způsobilosti dotčeného orgánu jako celku, jakož i ve vztahu k počtu osob, které má posuzovaná osoba řídit, resp. které spadají do její kompetence řízení.²⁸⁹

Při posuzování odborné způsobilosti, stejně jako při posuzování důvěryhodnosti, vychází ČNB z informací a podkladů předložených posuzovanou osobou, z veřejně dostupných zdrojů, z vlastních zjištění a z dalších skutečností, které jsou k dispozici v souvislosti s činnostmi vykonávanými posuzovanou osobou.²⁹⁰

Znalosti posuzuje ČNB případ od případu, přičemž přihlíží i k délce manažerské praxe a odborné praxe na finančním trhu. Z úředního sdělení nicméně vyplývá, že dostatečnost znalostí bude do velké míry závislá na úrovni dosaženého vzdělání posuzované osoby, přičemž nezáleží na tom, zda posuzovaná osoba studovala v České republice nebo v zahraničí. Za osobu s dostatečnými znalostmi pro výkon funkce člena představenstva banky lze dle ČNB považovat zejména absolventa magisterského studijního programu vztahujícího se alespoň částečně k příslušné funkci, přičemž v případě dosažení nižšího než magisterského vzdělání existují výjimky, kdy i taková osoba může být považována za dostatečně znalou – v případě osoby s ukončeným bakalářským vzděláním nebo vyšším odborným vzděláním by posuzovaná osoba měla mít odbornou praxi nejméně o jeden rok delší než absolventi magisterského studijního programu, a v případě osoby se středním vzděláním s maturitní zkouškou by posuzovaná osoba měla mít nejméně o dva roky delší odbornou praxi. Při posuzování znalostí je navíc zohledňována nejen nejvyšší dosažená úroveň vzdělání, ale i případné složení relevantní odborné zkoušky nebo absolvování odborného kurzu, jenž je využitelný při výkonu funkce.²⁹¹

Co se týče **zkušeností**, resp. praxe posuzované osoby, posuzují se rovněž případ od případu a ČNB při posuzování zohledňuje i ostatní podmínky odborné způsobilosti. Odborná i manažerská praxe se posuzují materiálně a z předložených podkladů tedy musí vyplývat oba tyto druhy praxe. Stejně jako u vzdělání, ani

---

²⁸⁹ *ibid.*, s. 2, 6.

²⁹⁰ *ibid.*, s. 6.

²⁹¹ *ibid.*, s. 6.

u posuzování praxe nezáleží na tom, zda posuzovaná osoba získala takovou praxi v České republice nebo v zahraničí.²⁹²

Odbornou praxí se dle ČNB rozumí „výkon činnosti prováděné v délce stanovené pracovní doby podle zákoníku práce nebo na plnou týdenní pracovní dobu obvyklou pro danou činnost a skutečně spočívající v odborné práci věcně související s finančním trhem.“²⁹³ Při posuzování odborné praxe má být zohledňován zejména předmět činnosti v konkrétní funkci, kterou posuzovaná osoba hodlá vykonávat, a v konkrétní funkci, kterou vykonávala v rámci své dosavadní praxe.²⁹⁴

Ve vztahu k členům představenstva banky je za dostatečnou odbornou praxi považována praxe v době trvání nejméně tří let, avšak odborná praxe starší 10 let před nástupem do funkce se nezohledňuje, což považuji za pochopitelné vzhledem k dynamicky se měnícím podmínkám na finančním trhu. Kromě činností vykonávaných u poskytovatelů finančních služeb lze za odbornou praxi považovat i činnost související s finančním trhem vykonávanou u jiných osob, například právní poradenství, audit nebo řízení rizik.²⁹⁵

U členů představenstva banky, kteří jsou zároveň vedoucími osobami, existuje navíc požadavek na dostatečnou **manažerskou praxi**. ČNB za dostatečnou manažerskou praxi považuje nejméně dvouletý výkon řídicí funkce v právnické osobě, která vzhledem k velikosti, organizační struktuře a předmětu podnikání této právnické osoby umožnila posuzované osobě získání zkušeností přiměřených pro vedení banky, v níž hodlá působit. Při posuzování manažerské praxe ČNB zohledňuje zejména rozsah pravomocí a náplň řídicí činnosti posuzované osoby ve funkcích, které vykonávala v rámci své dosavadní praxe, a předmět činnosti posuzované osoby v konkrétní funkci, kterou hodlá vykonávat.²⁹⁶

I při posuzování manažerské praxe se zohledňuje doba, která uplynula od ukončení relevantní manažerské praxe.²⁹⁷ Na rozdíl od odborné praxe není v úředním sdělení uvedena přesná lhůta, odkdy se praxe před nástupem do funkce již nezapočítává – dle mého názoru však lze dovodit, že doporučená doba by měla být

---

²⁹² ibid., s. 6–7.

²⁹³ ibid., s. 6.

²⁹⁴ ibid., s. 7.

²⁹⁵ ibid., s. 7.

²⁹⁶ ibid., s. 7.

²⁹⁷ ibid., s. 6.

stejná jako u odborné praxe, tedy manažerská praxe starší 10 let před nástupem do funkce by se při posuzování odborné způsobilosti zřejmě již započítávat neměla.

V rámci posuzování odborné způsobilosti příslušné osoby se ČNB zabývá rovněž výsledky jejího **dosavadního působení na finančním trhu**. Úřední sdělení v této souvislosti upřesňuje okolnosti, v jejichž důsledku ČNB shledává závažné pochybnosti o odborné způsobilosti posuzované osoby. Jedná se o situace, kdy posuzovaná osoba v minulosti působila jako člen statutárního orgánu, výkonný člen správní rady, osoba ve vedení klíčové funkce nebo ve vrcholném vedení nebo člen kontrolního orgánu poskytovatele finančních služeb, a v rámci této své působnosti nezajistila vytvoření nebo kontrolu vytvoření a udržování funkční a efektivní organizace, postupů pro identifikaci a řízení rizik, postupů pro kontrolní činnost nebo funkčního toku informací. Při posuzování dosavadního působení příslušné osoby na finančním trhu zohledňuje ČNB i ty okolnosti, na které bere ohled v případech závažných pochybností o důvěryhodnosti posuzované osoby.²⁹⁸

Úřední sdělení ČNB je dle mého názoru značně nepřehledné, což je patrné i z výše uvedeného – pro zpřehlednění uvádím níže hlavní aspekty odborné způsobilosti vyžadované v souladu s úředním sdělením ČNB od členů představenstva banky.

Odborná způsobilost:

a) Znalosti

a. Vzdělání

- i. vysokoškolské magisterské
- ii. vysokoškolské bakalářské (+ minimálně 1 rok odborné praxe navíc)
- iii. vyšší odborné vzdělání (+ 1 minimálně rok odborné praxe navíc)
- iv. střední vzdělání s maturitní zkouškou (+ minimálně 2 roky odborné praxe navíc)

b. Odborné zkoušky

c. Odborné kurzy

---

²⁹⁸ *ibid.*, s. 9.

b) Zkušenosti

- a. Odborná praxe
  - i. minimálně 3 roky (resp. minimálně 4 nebo 5 let v případě nižšího než vysokoškolského magisterského vzdělání posuzované osoby)
  - ii. v průběhu posledních 10 let před nástupem do funkce
- b. Manažerská praxe (v případě vedoucích osob)
  - i. minimálně 2 roky
  - ii. dle mého názoru v průběhu posledních 10 let před nástupem do funkce

c) Dosavadní působení na finančním trhu

- a. absence okolností způsobujících závažné pochybnosti ČNB o odborné způsobilosti posuzované osoby

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že dle ČNB pojem „odborná způsobilost“ zahrnuje mj. i zkušenosti posuzované osoby. Domnívám se, že při vypracování tohoto úředního sdělení se ČNB v zájmu co nejpřehlednějšího výkladu již beztak komplikované oblasti měla držet formulace používané v ZOB a vyhlášce č. 163/2014, jež až na jednu výjimku²⁹⁹ používají pojmy „důvěryhodnost, odborná způsobilost a zkušenost“. Vhodnější by tedy z mého pohledu bylo, kdyby ČNB rozdělila své výkladové stanovisko na tři části, samostatně k pojmům (i) důvěryhodnost, (ii) odborná způsobilost a (iii) zkušenost, přičemž výklad odborné způsobilosti by zahrnoval požadavky na znalosti a zohlednění dosavadního působení na finančním trhu relevantního pro posouzení odborné způsobilosti, a výklad k pojmu zkušenosti by obsahoval požadavky na odbornou a manažerskou praxi posuzované osoby.

---

²⁹⁹ V ust. § 17 odst. 4 písm. a) vyhlášky č. 163/2014 je na rozdíl od jejích ostatních ustanovení dle mého názoru poněkud nekonzistentně uveden požadavek na stanovení, udržování a uplatňování požadavků na „důvěryhodnost, znalosti a zkušenosti“ osob, jimiž řídicí orgán zabezpečuje výkon svých činností. Není mi jasné, proč autor předpisu v daném ustanovení vybočil ze zavedené formulace dle ZOB a namísto požadavku na „odbornou způsobilost“ zde uvádí požadavek na „znalosti“. Odborná způsobilost je přitom dle mého názoru pojmem širším a zahrnuje i jiné aspekty než pouze znalosti příslušné osoby.

Co se týče unijní právní úpravy, jak již bylo uvedeno výše, tato používá pojmy „dostatečné znalosti, dovednosti a zkušenosti“ – tyto pojmy jsou proto i předmětem výkladu obecných pokynů ESA k posuzování vhodnosti.³⁰⁰ Požadavek dostatečných znalostí a dovedností zároveň dle mého názoru odpovídá požadavku českého zákonodárce na odbornou způsobilost posuzované osoby.

Ve vztahu k požadavku **znalostí** mají mít dle obecných pokynů členové představenstva banky zejména aktuální vědomosti o obchodní činnosti banky a souvisejících rizicích, přičemž člen představenstva banky má rozumět i oblastem, za které není přímo odpovědný, ale za které nese kolektivní odpovědnost spolu s ostatními členy představenstva. Každý člen představenstva banky by zároveň měl rozumět systémům správy a řízení banky, své úloze a povinnostem ze své funkce vyplývajícím, a možným střetům zájmů s tím souvisejícím. Zároveň by mělo být zohledňováno vzdělání posuzované osoby, a to nejen jeho dosažená úroveň, ale i vztah konkrétního vzdělání k bankovním a finančním službám, přičemž za relevantní je považováno zejména vzdělání v oborech bankovníctví a finance, právo, ekonomie apod.³⁰¹

Ohledně **dovedností** doporučují evropské orgány dohledu, aby banky používaly demonstrativní seznam příslušných dovedností uvedený v příloze II těchto obecných pokynů. Dle tohoto seznamu by banky ve vztahu k posuzované osobě měly zohledňovat zejména její věrohodnost, znalost příslušného jazyka, rozhodnost, komunikační dovednosti, schopnost úsudku, orientaci na zákazníka a kvalitu, způsob vedení, loajalitu, dostatečnou informovanost o situaci v bance a vývoji na vnitrostátní i mezinárodní úrovni, schopnost vyjednávat, přesvědčivost, schopnost týmové práce, strategické schopnosti, odolnost vůči stresu, smysl pro odpovědnost, a schopnost vést zasedání. Vzhledem k tomu, že se jedná o demonstrativní výčet, mohou jednotlivé banky zohledňovat i jiné dovednosti nad rámec těch výše uvedených.³⁰²

Kromě znalostí a dovedností je dle obecných pokynů potřeba zohledňovat i praktické a odborné **zkušenosti** posuzované osoby v relevantních oblastech, zejména v oblastech bankovních a finančních trhů, právních požadavků

---

³⁰⁰ Příloha III obecných pokynů ESA k posuzování vhodnosti v bodu 3. blíže specifikuje požadavky na informace a doklady, jež musí být ve vztahu k znalostem, dovednostem a zkušenostem předloženy příslušným orgánům při každém požadovaném posouzení vhodnosti.

³⁰¹ EBA, ESMA, op. cit. pozn. 41, s. 18–19.

³⁰² *ibid.*, s. 52–53.

a regulatorního rámce, řízení rizik, účetnictví, auditu a podobně. Členové představenstva banky jako členové vedoucího orgánu v řídicí funkci by měli mít dostatečné zkušenosti z vedoucí pozice zastávané po dostatečně dlouhou dobu, přičemž při posuzování zkušeností z předchozích pozic by se měla zohledňovat povaha takové vedoucí pozice, délka výkonu funkce, rozsah kompetencí, počet podřízených, povaha a organizační struktura společnosti a technické znalosti získané příslušnou osobou na takové pozici.³⁰³

Shrnutí

Na základě analýzy obsažené v této kapitole lze dospět k závěru, že kandidáti na funkci člena představenstva banky musí splňovat značně rozsáhlejší požadavky než kandidáti na funkci člena představenstva běžných akciových společností, aby vůbec mohli být považováni za kvalifikovaných pro výkon této funkce, a tyto požadavky musí splňovat po celou dobu výkonu svého mandátu, jinak mohou být z funkce odvoláni nebo jejich funkce může zaniknout i automaticky v souladu s ust. § 155 ObčZ.

V představenstvu banky, na rozdíl od běžných akciových společností, mohou funkci vykonávat výhradně **fyzické osoby**. Dále kromě obecnějších požadavků **svéprávnosti** dle ObčZ, **bezúhonnosti** dle ZOK ve spojení se ZŽP, **absence překážky provozování živnosti, diskvalifikačního rozhodnutí, překážky výkonu funkce** či **insolvence** a souvisejících informačních povinností dle ZOK je v případě členů představenstva banky potřeba, aby splňovali přísnější požadavky ohledně případné **trestní minulosti**, a zároveň přísnější požadavky na **důvěryhodnost, odbornou způsobilost a zkušenost**.

S přísnějšími požadavky ve vztahu k **trestní minulosti** členů představenstev bank, tedy s požadavky nad rámec bezúhonnosti dle ZOK a s tím související integritou členů představenstva banky vzhledem k celospolečenskému významu bank dle mého názoru nelze než souhlasit. Trestní minulost kandidátů na funkci člena představenstva banky je rovněž podrobněji zohledňována v rámci posuzování důvěryhodnosti.

---

³⁰³ ibid., s. 20.

Jak vyplývá z obsahu podkapitoly 5.6.1 této práce, zákonodárce klade velký důraz na dostatečnou **důvěryhodnost** členů představenstev bank. Úprava ve vztahu k členům představenstev běžných akciových společností zdaleka není v tomto ohledu tak přísná – u těchto osob postačuje, aby splňovaly požadavek bezúhonnosti dle ZOK, jenž je zároveň značně mírnější než související požadavky kladené na členy představenstev bank, jak bylo objasněno v podkapitole 5.3 této práce. Požadavek důvěryhodnosti je však ve srovnání s požadavkem bezúhonnosti dle ZOK ještě přísnější v tom smyslu, že osoba v minulosti pravomocně odsouzena pro jakýkoliv úmyslný trestný čin je považována za nedůvěryhodnou (byť může ČNB rozhodnout, že i v takové situaci vzhledem k okolnostem daného případu nedošlo ke ztrátě důvěryhodnosti). Tento přísný požadavek však považuji za opodstatněný a dle mého názoru je správné, aby členové představenstev bank jako osoby, jejichž jednání může mít výrazné negativní dopady na bankovní sektor a národní i nadnárodní ekonomiku, byly maximálně důvěryhodné z morálního i právního hlediska.

Zároveň je z provedené analýzy patrné, že stejně jako v případě požadavku důvěryhodnosti, i požadavek na **odbornou způsobilost a zkušenost** je ve vztahu k členům představenstev bank znatelně přísnější. Členové představenstev běžných akciových společností nemusí na rozdíl od členů představenstev bank splňovat žádné konkrétní požadavky na vzdělání, zkušenosti či dosavadní praxi. Jediným podobným požadavkem je povinnost členů představenstev akciových společností jednat s péčí řádného hospodáře, tedy loajálně, s potřebnými znalostmi a pečlivostí – tato povinnost se však subsidiárně aplikuje i na členy představenstev bank a věnuji se jí v podkapitole 7.2 této práce.

6 ROZMANITOST ČLENŮ PŘEDSTAVENSTVA BANKY

6.1 Obecně k požadavku rozmanitosti

Speciální požadavek ve vztahu k představenstvu banky zakotvuje ust. § 8 odst. 3 písm. c) ZOB. Dle tohoto ustanovení mají banky povinnost provádět při výběru členů statutárního orgánu politiku podporující rozmanitost. Toto ustanovení není v ZOB ani v příslušné důvodové zprávě³⁰⁴ nijak podrobněji rozvedeno a poněkud vágní pojem „rozmanitost“ zde není nijak blíže specifikován, proto na první pohled nemusí být zcela jasné, co přesně si zákonodárce pod slovy „politika podporující rozmanitost“ představoval. Přitom však nesplnění povinnosti provádět politiku podporující rozmanitost při výběru členů představenstva je přestupkem,³⁰⁵ za nějž hrozí bance pokuta do 20 000 000 Kč.³⁰⁶

Příliš nápomocné není ani znění článku 91 odst. 10 směrnice CRD, jenž byl ustanovením § 8 odst. 3 písm. c) ZOB transponován. Tento článek pouze stanoví, že instituce a jejich výbory pro jmenování mají při náboru členů svých vedoucích orgánů používat širokou škálu vlastností a schopností a provádět za tímto účelem politiku podporující rozmanitost v rámci vedoucího orgánu.

Určitým vodítkem je zde recitál 60 směrnice CRD vysvětlující požadavek na rozmanitost, resp. různorodost³⁰⁷ ve složení vedoucích orgánů institucí snahou zabránit tzv. skupinovému myšlení (*groupthink*), jež je považováno za jednu z hlavních příčin finanční krize roku 2008.³⁰⁸ Skupinové myšlení jako jedna z „*klíčových forem organizační dysfunkce* [...], [jež] *ponechává organizace náchylné*

---

³⁰⁴ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 135/2014 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti se stanovením přístupu k činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry a dohledu nad nimi [online]. [cit. 31. 5. 2022].

³⁰⁵ § 36e odst. 1 písm. f) ZOB.

³⁰⁶ § 36e odst. 6 písm. b) ZOB.

³⁰⁷ Termín „*diversity*“, jenž je v angličtině konzistentně používán napříč všemi relevantními unijními předpisy, je v českém znění dle mého názoru poněkud nešťastně překládán jako „rozmanitost“ i „různorodost“, a to bez zjevného odůvodnění takové nekonzistentnosti. V zájmu zachování přehlednosti používám v této práci jednotně pouze pojem „rozmanitost“.

³⁰⁸ BIRINDELLI, G., IANNUZZI, A.P. *An Overview of Legal Measures, Voluntary Rules, Indexes, and Certifications Concerning Gender Diversity in the Banking Industry* [online]. 2022 [cit. 31. 5. 2022].

ke katastrofickým selháním“³⁰⁹, má být způsobováno i nedostatečnou rozmanitostí ve složení vedoucích orgánů.³¹⁰

Dostatečná rozmanitost členů vedoucích orgánů co do **věku, pohlaví, zeměpisného původu, vzdělání a profesních zkušeností** má tedy přispět k usnadnění získání nezávislých stanovisek a kritickému pohledu vedoucích orgánů. Rozmanitější vedoucí orgány by měly přispívat k lepším kontrolním opatřením a odolnosti institucí – proto by rozmanitost měla být jedním z kritérií pro složení vedoucích orgánů, a měla by být obecněji zohledněna v náborové politice institucí, přičemž za zvlášť významné je v této souvislosti považováno vyvážené zastoupení žen a mužů ve vedoucím orgánu. Dalším způsobem, jak podpořit rozmanitost, je dle směrnice CRD zastoupení zaměstnanců ve vedoucích orgánech, jelikož dodává klíčovou perspektivu a zajišťuje skutečnou znalost vnitřního fungování institucí.³¹¹

Zřejmě i vzhledem ke značné neurčitosti pojmu rozmanitost a absenci přesných pravidel, dle nichž by se míra rozmanitosti členů vedoucích orgánů institucí měla posuzovat, stanovuje článek 91 odst. 12 písm. e) směrnice CRD povinnost EBA vydat pokyny pro upřesnění pojmu rozmanitost zohledňovaná při výběru členů vedoucího orgánu podle odstavce 10 téhož článku. Jedná se o již zmiňované obecné pokyny ESA k posuzování vhodnosti. Tyto obecné pokyny mají upřesnit, jak má být rozmanitost zohledňována v procesu vybírání členů vedoucího orgánu. Rozmanitost je v obecných pokynech definována jako „*situace, kdy se členové vedoucího orgánu liší v takové míře, pokud jde například o jejich věk, pohlaví, zeměpisný původ a vzdělání a odborné zkušenosti, že to umožňuje různé názory v rámci vedoucího orgánu.*“³¹² Cílem provádění zásad podporujících rozmanitost³¹³ má být „*získat při přijímání členů vedoucího orgánu široký soubor kvalit a kompetencí, dosáhnout rozmanitosti názorů*

---

³⁰⁹ ARCHER, D., LEVIN, A.T. *Robust Design Principles for Monetary Policy Committees* [online]. 2018, s. 239 [cit. 31. 5. 2022].

³¹⁰ Recitál 60 směrnice CRD.

³¹¹ *ibid.*

³¹² EBA, ESMA, *op. cit.* pozn. 41, s. 7.

³¹³ Anglický pojem „*policy*“ je v českém znění překládán jako „politika“ (viz např. ZOB a české znění směrnice CRD) i „zásady“ (viz vyhláška č. 163/2014 a české znění obecných pokynů ESA k posuzování vhodnosti). Můžeme se tak setkat s formulací „politika podporující rozmanitost“ i „zásady rozmanitosti“, význam je však dle mého názoru totožný. Domnívám se, že zákonodárci a překladatelé by měli používat konzistentní překlady stejného anglického výrazu napříč všemi relevantními právními předpisy a dokumenty, a není mi zřejmé, proč tak (nejen) zde nečiní.

a zkušeností a usnadnit nezávislá stanoviska a správné rozhodování v rámci vedoucího orgánu.“³¹⁴

Článek 435 odst. 2 písm. c) nařízení CRR v této souvislosti dále stanoví, že banky mají zpřístupňovat informace o politice rozmanitosti s ohledem na výběr členů vedoucího orgánu, jeho cíle a jakékoli relevantní cíle stanovené v této politice a rozsah, v jakém bylo těchto cílů dosaženo. Na toto ustanovení navazuje článek 91 odst. 11 směrnice CRD, jenž byl do českého právního řádu transponován ustanovením § 8d písm. h) ZOB, a dle kterého mají příslušné orgány členských států, tedy v případě České republiky ČNB, shromažďovat takto zveřejněné informace a používat je pro srovnání postupů zajišťování rozmanitosti. Tyto informace pak mají příslušné orgány poskytovat orgánu EBA,³¹⁵ jenž je používá jako podklad pro pravidelné zprávy o srovnávání postupů zajišťování rozmanitosti na úrovni EU (*EBA Report on the Benchmarking of Diversity Practices at European Union Level*). Poslední takovou zprávu vydala EBA v únoru 2020³¹⁶ (dále též „zpráva EBA“) a tato zpráva zpracovává údaje platné k 30. září 2018 ohledně 834 institucí (úvěrových institucí a investičních společností) z EU a Evropského hospodářského prostoru (dále jen „EHP“). Vybrané závěry ze zprávy EBA k jednotlivým aspektům rozmanitosti zohledňuji v následujících podkapitolách této práce. Jako velké selhání však vnímám skutečnost, že Česká republika jako jediná z posuzovaných zemí EU a EHP poskytla EBA neúplné údaje, jež nebyly kompatibilní s údaji poskytnutými ostatními posuzovanými státy – informace ohledně zajišťování rozmanitosti českými institucemi tak z velké části nejsou do výsledků zprávy EBA zahrnuty.³¹⁷ Ze zprávy EBA každopádně vyplývá, že navzdory výše uvedeným požadavkům stanoveným unijními právními předpisy téměř 42 % posuzovaných institucí politiku rozmanitosti k 30. září 2018 nepřijalo.³¹⁸ Banky by přitom při stanovování cílů týkajících se rozmanitosti měly brát v úvahu i výsledky těchto srovnávacích zpráv EBA.³¹⁹

---

³¹⁴ EBA, ESMA, op. cit. pozn. 41, s. 30.

³¹⁵ K tomu viz i § 38d odst. 2 písm. r) ZOB.

³¹⁶ EBA: *Report on the Benchmarking of Diversity Practices at European Union Level under Article 91(11) of Directive 2013/36/EU (2018 data)* [online]. 2020 [cit. 31. 5. 2022].

³¹⁷ EBA, op. cit. pozn. 316, s. 5, 9.

³¹⁸ *ibid.*, s. 11.

³¹⁹ EBA, ESMA, op. cit. pozn. 41, s. 31.

Co se týče úpravy rozmanitosti v české legislativě, je tato velmi stručná a kromě již zmíněného ust. § 8 odst. 3 písm. c) ZOB a ust. § 8d písm. h) ZOB na rozmanitost v této souvislosti odkazuje pouze vyhláška č. 163/2014 v ust. § 14 odst. 1 (povinnost dozorčí rady uplatnit při posuzování činnosti členů představenstva banky a případném vyhledávání jeho nových členů zásady podporující účelnou a přiměřenou rozmanitost v celkovém složení představenstva), v ust. § 18 odst. 1 písm. c) (povinnost představenstva schvalovat a pravidelně vyhodnocovat strategii řízení lidských zdrojů, včetně zásad podporujících rozmanitost v celkovém složení orgánů banky), a v bodu 12 písm. a) (povinnost výboru pro jmenování posuzovat rozmanitost složení vedoucího orgánu jako celku) a v bodu 15 přílohy č. 2 (povinnost dozorčí rady a výboru pro jmenování realizovat schválené zásady banky podporující rozmanitost v rámci představenstva banky).

Jak vyplývá z výše uvedeného, požadavek na rozmanitost představenstva banky je požadavkem dle mého názoru poněkud kontroverzním a neurčitým, nicméně z recitálu 60 směrnice CRD ve spojení s obecnými pokyny ESA k posuzování vhodnosti a zprávou EBA lze dovodit, že banky by měly v rámci politiky rozmanitosti zohledňovat zejména následující aspekty rozmanitosti členů představenstva, jež blíže rozebírám v následujících podkapitolách:

- pohlaví
- věk
- vzdělání
- profesní zkušenosti
- zeměpisný původ

6.2 Pohlaví

Rovnost pohlaví, resp. zásada zákazu diskriminace na základě pohlaví, je jedním z důležitých pilířů zásad Evropské unie, jenž je kromě primárních unijních předpisů³²⁰ odzrcadlen i v sekundárních právních předpisech upravujících podmínky pro vznik funkce člena statutárního orgánu banky.

Požadavek na vyvážené zastoupení pohlaví ve vedoucích orgánech institucí je uveden jako aspekt rozmanitosti ve směrnici CRD. Recitál 60 směrnice CRD stanoví,

---

³²⁰ Článek 10 SFEU.

že v zájmu předcházení tzv. skupinovému myšlení by vedoucí orgány institucí měly být dostatečně rozmanité mj. co do pohlaví, přičemž vyvážené zastoupení žen a mužů je považováno za zvlášť významné, má-li být zajištěno adekvátní zastoupení obyvatelstva ve vedoucím orgánu a má-li vedoucí orgán reprezentovat různé názory a zkušenosti. Různorodost pohlaví by též měla být obecněji zohledněna v náborové politice institucí, jež by měla například motivovat instituce k tomu, aby kandidáty vybíraly z užších seznamů zahrnujících obě pohlaví. Zároveň by dle tohoto recitálu instituce, které nesplňují prahové hodnoty pro zastoupení méně zastoupeného pohlaví ve svých vedoucích orgánech, měly přednostně přijmout „vhodná opatření“. Konkrétní podobu těchto opatření však směrnice CRD neupřesňuje.

Dle odůvodnění obecných pokynů ESA k posuzování vhodnosti³²¹ mají banky respektovat zásadu rovných příležitostí pro všechny pohlaví. Vyvážené zastoupení žen a mužů je dle EBA důležitým aspektem rozmanitosti představenstva banky vzhledem k tomu, že osoby různého pohlaví mívají různé názory a různé způsoby jednání,³²² a banky by proto měly přijmout opatření k zajištění toho, že při výběru členů představenstva bude bráno v potaz i náležité zastoupení obou pohlaví.³²³ Zároveň by banky v této souvislosti měly usilovat o vyváženější zastoupení pohlaví i mezi zaměstnanci ve vedoucích pozicích (*staff in management positions*), aby existoval i po této stránce rozmanitější okruh potenciálních kandidátů pro výkon funkce člena představenstva banky.³²⁴

U významných bank by dle obecných pokynů ESA k posuzování vhodnosti navíc politika rozmanitosti měla zahrnovat kvantitativní cíl pro zastoupení nedostatečně zastoupeného pohlaví v představenstvu.³²⁵ Významné banky by měly určit cílový podíl nedostatečně zastoupeného pohlaví v představenstvu (například minimální procentuální zastoupení nebo minimální počet členů tohoto pohlaví)³²⁶ a upřesnit způsob dosažení tohoto cíle včetně vhodného časového rámce, během něhož by mělo být tohoto cíle dosaženo. U ostatních bank menšího významu, zejména

---

³²¹ EBA, ESMA, op. cit. pozn. 43.

³²² EBA, op. cit. pozn. 316, s. 17.

³²³ EBA, ESMA, op. cit. pozn. 43, s. 5.

³²⁴ *ibid.*, s. 13.

³²⁵ *ibid.*, s. 31.

³²⁶ EBA, op. cit. pozn. 316, s. 14.

v případě vedoucího orgánu s méně než pěti členy,³²⁷ připouští ESA vyjádření cíle kvalitativním způsobem³²⁸ (například „přiměřená rovnováha v zastoupení obou pohlaví“ nebo „vyšší zastoupení žen“).³²⁹

V českém právním řádu je tato oblast upravena zejména v bodu 12 písm. a) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 163/2014, dle kterého má výbor pro jmenování doporučit cílové zastoupení méně zastoupeného pohlaví ve vedoucím orgánu včetně zásad, jak dosáhnout zvýšení počtu zástupců méně zastoupeného pohlaví ve vedoucím orgánu tak, aby se dosáhlo stanoveného cíle. Jedná se o transpozici článku 88 odst. 2 písm. a) druhý pododstavec směrnice CRD, který zároveň stanoví, že cílové zastoupení, strategie pro jeho dosažení a její uplatňování má instituce zveřejnit v souladu s článkem 435 odst. 2 písm. c) nařízení CRR. Banky, jež nezřizují výbor pro jmenování, by měly takový cíl stanovit v rámci své politiky rozmanitosti.³³⁰

Ze zprávy EBA zpracující data k 30. září 2018 každopádně vyplývá, že mezi členskými státy jsou výrazné rozdíly, co se týče zastoupení pohlaví ve vedoucích orgánech institucí. Pouze přibližně 58 % institucí členských států přijalo politiku rozmanitosti, přičemž pouze přibližně dvě třetiny z nich podporují vyváženost pohlaví stanovením cílového podílu nedostatečně zastoupeného pohlaví ve vedoucích orgánech.³³¹

Co se týče zastoupení pohlaví ve vedoucích orgánech institucí, není dle mého názoru překvapující, že nedostatečně zastoupeným pohlavím jsou zpravidla ženy. Podíl žen ve vedoucích orgánech v řídicích funkcích dosáhl dle zprávy EBA v průměru přibližně 15 %, přičemž v menších institucích je podíl žen zpravidla nižší. Dvě třetiny institucí mají vedoucí orgány v řídicí funkci sestavené pouze ze zástupců jednoho pohlaví (téměř bezvýhradně muži), přičemž ani jednu ženu nemá ve vedoucím orgánu v řídicí funkci přibližně 50 % významných institucí. Zejména s ohledem na skutečnost, že významné instituce mají zpravidla vyšší počty členů vedoucích orgánů než ostatní

---

³²⁷ S ohledem na to, že vedoucím orgánem se v případě banky s dualistickým systémem vnitřní struktury rozumí jak představenstvo, tak i dozorčí rada, nemůže mít žádná z českých bank méně než pět členů v těchto vedoucích orgánech vzhledem k zákonnému požadavku na minimálně tříčlenné představenstvo (§ 8 odst. 1 ZOB) a dozorčí radu jako kolektivní orgán s minimálně dvěma členy (§ 448 odst. 1 ZOK). I v případě existence české banky s monistickým systémem vnitřní struktury by správní rada jako vedoucí orgán takové banky nemohla mít méně než pět členů (§ 8 odst. 1 ZOB).

³²⁸ EBA, ESMA, op. cit. pozn. 41, s. 31.

³²⁹ EBA, op. cit. pozn. 316, s. 14.

³³⁰ EBA, ESMA, op. cit. pozn. 43, s. 7.

³³¹ EBA, op. cit. pozn. 316, s. 11.

instituce, tj. je u nich snazší dosáhnout vyváženého zastoupení obou pohlaví než u institucí s nízkým počtem členů vedoucího orgánu, a zároveň jsou na ně v oblasti vyváženého zastoupení pohlaví kladeny právními předpisy přísnější požadavky, nelze dle EBA a ani dle mého názoru považovat poměr pohlaví zastoupených ve vedoucích orgánech těchto institucí za uspokojivý. Instituce by tedy měly zavést „dodatečná opatření“ podporující vyváženější zastoupení obou pohlaví.³³² Co přesně si však EBA pod takovými dodatečnými opatřeními představuje, není ve zprávě EBA uvedeno.

Podíváme-li se na zastoupení žen a mužů v představenstvech českých bank, je zřejmé, že vyvážené zastoupení pohlaví zde není zatím zjevně prioritou. Byť dle zprávy EBA z 19 českých institucí, jež poskytly alespoň omezené údaje, 16 údajně přijalo politiku rozmanitosti, a z toho 12 institucí má stanovenou cílovou hodnotu pro zastoupení nedostatečně zastoupeného pohlaví ve vedoucím orgánu,³³³ v představenstvech všech českých bank stále³³⁴ výrazně převažují muži.³³⁵ V představenstvech českých bank působí celkem 108 fyzických osob, z toho 92 mužů a pouze 16 žen, přičemž představenstvo složené výhradně z mužů má 8 bank, a ze zbylých 14 bank působí v případě 12 bank v představenstvu pouze jedna žena a ve 2 bankách dvě ženy. Funkci předsedkyně představenstva v současnosti³³⁶ zastává žena u Sberbank CZ, a.s. a jako místopředsedkyně představenstva působí žena v PPF bance a.s., v Raiffeisen stavební spořitelně a.s. a ve Stavební spořitelně České spořitelny, a.s. Ze všech současných českých bank, vyjma Sberbank CZ, a.s., působila v minulosti jako předsedkyně představenstva žena toliko ve dvou dalších bankách – MONETA Stavební spořitelna, a.s. a Raiffeisen stavební spořitelna a.s.

České banky jsou si však zjevně nedostatečného zastoupení žen ve svých orgánech vědomy a snaží se zvyšovat jejich počet, avšak zatím ne příliš úspěšně. Například Česká spořitelna, a.s. jako největší česká banka dle počtu klientů³³⁷ přijala

---

³³² *ibid.*, s. 6.

³³³ *ibid.*, s. 13.

³³⁴ K 1. 4. 2022.

³³⁵ Poměr žen a mužů v představenstvu se alespoň přibližuje vyváženému zastoupení obou pohlaví pouze v případě Raiffeisen stavební spořitelny a.s. a Stavební spořitelny České spořitelny, a.s., v jejichž tříčlenných představenstvech působí dva muži a jedna žena.

³³⁶ K 1. 4. 2022.

³³⁷ SKALKOVÁ, O. *Největší banky v Česku. Nové žebříčky podle klientů a peněz* [online]. 2022 [cit. 31. 5. 2022], ve spojení s Česká spořitelna: *Kdo jsme. Základní fakta k 31. 3. 2022* [online]. 2022 [cit. 31. 5. 2022].

v roce 2017 dle mého názoru ambiciózní, ne-li nerealistický závazek, a sice obsadit do roku 2019 ženami 35 % pozic v dozorčí radě a top managementu, tj. představenstvu a manažerské úrovni řízení B-1,³³⁸ avšak dle výroční zprávy a zprávy o trvalé udržitelnosti za rok 2020 se České spořitelně, a.s. stanovený cíl naplnit nepodařilo,³³⁹ a naopak se oproti roku 2019 tato situace mírně zhoršila.³⁴⁰ Dle zprávy o trvalé udržitelnosti za rok 2021 Česká spořitelna výše uvedený závazek zmírnila tak, že do roku 2021 mělo být 19 % pozic v top managementu obsazeno ženami, nicméně tento cíl se České spořitelně opět nepodařilo naplnit.³⁴¹ Dle poslední výroční zprávy za rok 2021 má nyní Česká spořitelna stanoven závazek do roku 2023 obsadit 21 % pozic v dozorčí radě a top managementu ženami.³⁴²

V této souvislosti jsou zajímavá zjištění EBA ohledně vztahu mezi ziskovostí úvěrových institucí a složením jejich vedoucích orgánů v řídicí funkci. Z analyzovaných dat totiž vyplývá, že u úvěrových institucí s vedoucím orgánem, v němž jsou v řídicí funkci zastoupeny obě pohlaví, existuje vyšší pravděpodobnost dosažení nadprůměrné rentability vlastního kapitálu³⁴³ (*return on equity*) než u úvěrových institucí, jejichž vedoucí orgán v řídicí funkci je složen pouze z osob stejného pohlaví. Navíc i průměrná rentabilita vlastního kapitálu byla u úvěrových institucí s vedoucím orgánem složeným ze zástupců obou pohlaví v řídicí funkci vyšší než u ostatních úvěrových institucí.³⁴⁴

Zároveň i z výsledků studií zabývajících se tzv. genderovou diverzitou v představenstvech bank vyplývá, že zastoupení žen v představenstvu je pro banky prospěšné – banky s vyšším zastoupením žen v řídicím orgánu vykazují vyšší míru

---

³³⁸ Česká spořitelna: *Výroční zpráva 2017* [online]. S. 54 [cit. 31. 5. 2022].

³³⁹ Česká spořitelna: *Výroční zpráva 2020* [online]. S. 62 [cit. 31. 5. 2022].

³⁴⁰ Česká spořitelna: *Zpráva o trvalé udržitelnosti České spořitelny za rok 2020* [online]. S. 50 [cit. 31. 5. 2022].

³⁴¹ Česká spořitelna: *Zpráva o trvalé udržitelnosti České spořitelny za rok 2021* [online]. S. 47 [cit. 31. 5. 2022].

³⁴² Česká spořitelna: *Výroční zpráva 2021* [online]. S. 64 [cit. 31. 5. 2022].

³⁴³ Kapitál ve smyslu čl. 4 odst. 1 bod 118 nařízení CRR, tj. součet kapitálu tier 1 a kapitálu tier 2.

³⁴⁴ EBA, op. cit. pozn. 316, s. 28.

růstu celkových aktiv,³⁴⁵ jsou jim ukládány méně časté a nižší pokuty,³⁴⁶ a zároveň existuje menší pravděpodobnost, že dojde k tzv. bailout takové banky.³⁴⁷

Zvrácení trendu převážně mužských představenstev českých bank by tedy dle mého názoru mohlo být pro český bankovní sektor prospěšné. Kromě výše zmíněných ekonomických dopadů však nerespektování tak významných hodnot současné společnosti jako rovnost a rovné příležitosti obou pohlaví může představovat nejen porušení regulatorních požadavků, ale v budoucnu eventuálně i určité reputační riziko pro banky, které se těmito zásadami při výběru členů představenstva zjevně nebudou řídit. České banky, zejména spadají-li do kategorie významných institucí, by se proto dle mého názoru měly aktivně zaměřit na vytvoření politiky rozmanitosti, resp. její důslednější dodržování za účelem zajištění vyváženého zastoupení žen a mužů ve svých představenstvech. V tomto ohledu lze považovat za inspirativní například Island, kde mají všechny banky stejně jako v ČR dualistický systém vnitřní struktury a dle výsledků zprávy EBA až 50 % členů představenstev (*executive directors*) islandských bank tvoří ženy.³⁴⁸

6.3 Věk

Dostatečné zastoupení osob různých věkových kategorií v představenstvu banky je jedním z aspektů rozmanitosti vedoucích orgánů bank, a politika rozmanitosti tak má podporovat i rozmanitost složení vedoucího orgánu v tomto ohledu.

Právní předpisy ani obecné pokyny evropských orgánů dohledu tuto oblast blíže neupravují a jedinou pomůckou je tak v tomto ohledu zpráva EBA, dle které je věková rozmanitost jedním z hlavních aspektů rozmanitosti, a to zejména z toho důvodu, že lidé narození a vyrůstající v různých časových obdobích jsou takovým

---

³⁴⁵ DE CABO, R.M., NOGUÉS, R.G., NIETO, M.J. *Gender Diversity on European Banks' Board of Directors: Traces of Discrimination* [online]. 2009, s. 24 [cit. 31. 5. 2022]: „[T]hose banks that have more women [...], are precisely those who have greater growth rates of the total assets.“

³⁴⁶ ARNABOLDI, F., CASU, B., GALLO, A., KALOTYCHOU, E., SARKISYAN, A. *Gender Diversity and Bank Misconduct* [online]. 2020, s. 5 [cit. 31. 5. 2022]: „We find that a greater presence of women on the board of directors is associated with fewer misconduct fines and the effect is economically significant.“

³⁴⁷ CARDILLO, G., ONALI, E., TORLUCCIO, G. *Does gender diversity on banks' boards matter? Evidence from public bailouts*. *Journal of Corporate Finance* [online]. 2021, Volume 71 [cit. 31. 5. 2022]: „We find that banks with a high percentage of female directors are less likely to receive a bailout than those with a low percentage.“

³⁴⁸ EBA, op. cit. pozn. 316, s. 19.

obdobím různým způsobem ovlivnění, což má vliv na hodnoty, chování a postoje k riziku takových osob.³⁴⁹

Dle zprávy EBA mají některé instituce určeny kvalitativní cíle rozmanitosti co se týče věku členů vedoucího orgánu. Tyto cíle například omezují maximální věk členů vedoucího orgánu při zvolení, určují, že členové vedoucího orgánu by neměli být všichni ve stejné dekádě života nebo vyžadují, aby vedoucí orgán zahrnoval jednoho člena mladšího 40 nebo dokonce 30 let. Takové praktiky sice mohou vést k větší věkové rozmanitosti členů vedoucího orgánu, avšak je potřeba mít na paměti, že instituce musí jednat v souladu s vnitrostátními právními předpisy, které v některých členských státech mohou takové praktiky vnímat jako formu diskriminace na základě věku.³⁵⁰

Ze zprávy EBA dále vyplývá, že pouze přibližně 40 % institucí má zavedenou politiku rozmanitosti zohledňující i věkovou rozmanitost členů vedoucích orgánů. Zároveň EBA poukazuje na zajímavou korelaci mezi rozmanitostí pohlaví a věkovou rozmanitostí členů vedoucích orgánů institucí, kdy členské státy s průměrně mladšími členy vedoucích orgánů mají také vyšší zastoupení žen ve vedoucích orgánech.³⁵¹ Velké a významné instituce mají naopak obecně vyšší procento zastoupení starších členů ve vedoucích orgánech, a v některých členských státech (například Řecko, Maďarsko, Itálie, Portugalsko a Španělsko) je průměrný věk členů vedoucích orgánů institucí výrazně vyšší než v jiných členských státech. V České republice (která, jak bylo zmíněno výše, neposkytla dostatečné informace) byla dle zprávy EBA většina členů vedoucích orgánů institucí v řídicí funkci ve věku 41 – 60 let, a členů ve věku 40 let nebo mladších a členů starších 60 let bylo výrazně méně.³⁵²

To odpovídá i současnému³⁵³ věkovému složení představenstev českých bank, v nichž působí fyzické osoby ve věku od 35 do 65 let. Nejméně rozmanité je z hlediska věku představenstvo Modré pyramidy stavební spořitelny, a.s., jehož všichni tři členové (muži) jsou narozeni v roce 1983, přičemž rozdíl mezi nejmladším a nejstarším členem představenstva je pouze 8 měsíců.

---

³⁴⁹ *ibid.*, s. 17.

³⁵⁰ *ibid.*, s. 15.

³⁵¹ *ibid.*, s. 30.

³⁵² *ibid.*, s. 31.

³⁵³ K 1. 4. 2022.

Je sice nesporné, že unijní záměr podporující věkovou rozmanitost členů vedoucích orgánů je v zájmu předcházení tzv. skupinovému myšlení opodstatněný, otázkou však zůstává, nakolik je taková rozmanitost členů představenstva pro banku prospěšná – výsledky některých studií naznačují, že věková rozmanitost spíše přispívá ke vzniku konfliktů a způsobuje překážky v komunikaci mezi členy vedoucího orgánu, v důsledku čehož trpí i celková výkonnost takové banky.³⁵⁴

6.4 Vzdělání

Dle EBA je i rozmanitost vzdělání jednotlivých členů vedoucích orgánů důležitým aspektem rozmanitosti, jenž napomáhá naplnit požadavky na kolektivní vhodnost vedoucího orgánu³⁵⁵ a vede k více perspektivám, čímž může zlepšit rozhodování vedoucího orgánu.³⁵⁶

Ze zprávy EBA však vyplývá, že pouze přibližně 65 % institucí, jež mají zavedenou politiku rozmanitosti, zohledňuje v této politice i aspekt vzdělání.³⁵⁷ Vzdělání členů vedoucích orgánů je každopádně jedním z nejčastěji zohledňovaných faktorů v politikách rozmanitosti posuzovaných institucí, což je pochopitelné vzhledem k tomu, že instituce musí zajistit dostatečné znalosti, dovednosti a zkušenosti jednotlivých členů vedoucích orgánů i vedoucích orgánů jako celku. Splnit požadavek dostatečných kolektivních znalostí a dovedností je snazší v případě, když jednotliví členové vedoucího orgánu mají různé vzdělání.³⁵⁸

Dle zprávy EBA mezi členy vedoucích orgánů posuzovaných institucí výrazně převažuje vysokoškolské vzdělání v oblastech ekonomie nebo správy podniku (*business administration*), přičemž někteří členové mají více než jeden vysokoškolský titul. Byť větší instituce mají v tomto ohledu vedoucí orgány rozmanitější, ve velké části posuzovaných institucí mají všichni členové vedoucího orgánu v řídicí funkci stejný typ vzdělání. To však nemusí nevyhnutně způsobovat nedostatečnou kolektivní vhodnost vedoucího orgánu vzhledem k tomu, že různé vědomosti a znalosti mohou

---

³⁵⁴ TALAVERA, O., YIN, S., ZHANG, M. *Managing the diversity: board age diversity, directors' personal values, and bank performance* [online]. 2016, s. 28 [cit. 31. 5. 2022]. „[...] age-diverse boards are more likely to suffer from communication barriers and generate interpersonal frictions and conflicts in the boardroom, and ultimately reduce bank performance.“

³⁵⁵ EBA, op. cit. pozn. 316, s. 6.

³⁵⁶ *ibid.*, s. 34.

³⁵⁷ *ibid.*, s. 16.

³⁵⁸ *ibid.*, s. 15.

členové těchto orgánů získat i jinak než jen vzděláním. Ostatně i dle zprávy EBA více než 10 % členů vedoucích orgánů posuzovaných institucí v řídicí funkci nemá vysokoškolské vzdělání, ale pouze zkušenosti.³⁵⁹ Je však každopádně důležité, aby vedoucí orgán kolektivně rozuměl všem relevantním ekonomickým, právním, manažerským a procesním aspektům aktivit instituce.³⁶⁰

6.5 Profesní zkušenosti

Instituce, jež mají vypracovanou politiku rozmanitosti, v ní nejčastěji zohledňují profesní zkušenosti (*professional background*) členů vedoucího orgánu.³⁶¹ Převážná většina členů vedoucích orgánů posuzovaných institucí v řídicí funkci má dle zprávy EBA více než 20-leté profesní zkušenosti ve finančním sektoru a v oblasti managementu.³⁶² Zpráva EBA obsahuje přehled procentuálního zastoupení členů vedoucího orgánu s v více než 20-letými profesními zkušenostmi v posuzovaných institucích, nicméně Česká republika jako jediná z posuzovaných zemí není z důvodu nepředložení požadovaných podkladů v tomto přehledu zahrnuta.³⁶³

6.6 Zeměpisný původ

Zeměpisným původem je dle obecných pokynů ESA k posuzování vhodnosti region, v němž daná osoba získala kulturní zázemí, vzdělání nebo odborné zkušenosti.³⁶⁴ V rámci posuzování dostatečné rozmanitosti vedoucích orgánů by zeměpisný původ jeho jednotlivých členů měl být zohledňován zejména u velkých institucí působících na mezinárodní úrovni. To však platí pouze v případě, že zahrnutí aspektu zeměpisného původu není protiprávní podle právních předpisů příslušného členského státu.³⁶⁵ Některé členské státy EU – nejedná se o ČR³⁶⁶ – totiž považují zohledňování zeměpisného původu při výběru členů vedoucího orgánu institucí za rozporné s vnitrostátními právními předpisy, jež zakazují diskriminaci na základě

---

³⁵⁹ *ibid.*, s. 34.

³⁶⁰ *ibid.*, s. 17.

³⁶¹ *ibid.*, s. 15.

³⁶² *ibid.*, s. 32.

³⁶³ *ibid.*, s. 33.

³⁶⁴ EBA, ESMA, *op. cit.* pozn. 41, s. 7.

³⁶⁵ *ibid.*, s. 31.

³⁶⁶ SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 8. In: SMUTNÝ a kol., *op. cit.* pozn. 64, s. 260.

původu nebo etnicity. V takových členských státech tedy tento aspekt není nutné zahrnovat do politik rozmanitosti.³⁶⁷

Rozmanitost zeměpisného původu je dle EBA pro mezinárodně aktivní instituce důležitá zejména z toho důvodu, že sladění obchodních oblastí, na nichž instituce působí, se zeměpisným původem členů vedoucího orgánu umožňuje vedoucím orgánům zohledňovat kulturní hodnoty, obchodní zvláštnosti a právní rámec dané oblasti, což má usnadňovat informované rozhodování ohledně obchodní strategie v daném státu nebo oblasti.³⁶⁸ EBA v této souvislosti zohledňuje 7 oblastí, a to oblasti EU/EHP, Evropa (mimo EU/EHP), Afrika, Severní Amerika, Jižní Amerika, Asie, a Austrálie.³⁶⁹

Dle zprávy EBA pouze přibližně 40 % institucí, jež mají zavedenu politiku rozmanitosti, v rámci ní zohledňuje i zeměpisný původ členů vedoucího orgánu.³⁷⁰ EBA připouští, že pro menší instituce, jež nejsou výrazně mezinárodně aktivní, není aspekt různosti zeměpisného původu členů jejich vedoucích orgánů příliš významný. Členové vedoucích orgánů by nicméně měli mít dostatečné povědomí o kulturních, jazykových a tržních specifikách a právním rámci oblastí, v nichž instituce působí.³⁷¹

Shrnutí

Požadavek rozmanitosti je specifickým požadavkem kladeným na členy představenstva banky. Ve vztahu k členům představenstva běžných akciových společností podobný požadavek v českém právním řádu nenalezneme – relevantní není zatím ani pohlaví kandidáta na funkci člena představenstva akciové společnosti,³⁷² přitom však ve vztahu k představenstvům bank je vyvážené zastoupení žen a mužů v tomto kontextu považováno za zvláště významné.³⁷³

Z aspektů rozmanitosti probíraných v této kapitole výše považuji pro české banky za významný požadavek na rozmanitost členů představenstva z hlediska **pohlaví, věku, vzdělání a profesních zkušeností.**

---

³⁶⁷ EBA, op. cit. pozn. 316, s. 7.

³⁶⁸ *ibid.*, s. 17.

³⁶⁹ *ibid.*, s. 35.

³⁷⁰ *ibid.*, s. 16.

³⁷¹ *ibid.*, s. 35.

³⁷² ČERNÁ a kol., op. cit. pozn. 52, s. 174.

³⁷³ Recitál 60 směrnice CRD.

Jak je patrné z této kapitoly, v představenstvech českých bank i v současnosti výrazně převažují muži, a i navzdory deklarovaným snahám bank o větší zastoupení žen zřejmě ještě určitou dobu potrvá, než se **rovnost zastoupení obou pohlaví** v představenstvech českých bank stane realitou. Bude zajímavé sledovat, zda česká nebo unijní právní úprava v budoucnu stanoví kvóty pro zastoupení žen v představenstvech,³⁷⁴ tak jak je tomu například v Norsku, Belgii, Itálii, Francii nebo Německu³⁷⁵ – zdá se totiž, že až legislativní zakotvení kvót a sankce za jejich nedodržování vedou ke znatelným výsledkům v oblasti rovného zastoupení žen a mužů ve vedoucích orgánech společností.³⁷⁶ Kvóty se však ukazují být prospěšné pouze ve státech, kde existuje dostatečně velký počet žen kvalifikovaných k výkonu dané funkce,³⁷⁷ což není dle mého názoru překvapivé. Před zavedením kvót je tedy důležité nejprve zajistit podmínky pro vzdělávání a dosažení potřebné kvalifikace osob nedostatečně zastoupeného pohlaví, což však ČR dle mého názoru v současnosti splňuje a případné zavedení kvót by tak zřejmě mohlo být pro české banky prospěšné, byť by se takový krok dle mého názoru bezesporu setkal s vlnou kritiky.

Rovněž **rozmanitost věková** není v rámci českých bank příliš zohledňována, když jak vyplývá z této kapitoly, převážná většina členů představenstev je ve věku 41 – 60 let. Vzhledem k rozsáhlým požadavkům na odbornou způsobilost a zkušenost členů představenstva banky, jak bylo uvedeno v předchozí kapitole, a vzhledem k nejvyššímu aktuálnímu důchodovému věku 65 let³⁷⁸ nelze však dle mého názoru očekávat, že by v případě věku členů představenstev českých bank v blízké budoucnosti došlo k výraznějším změnám tak, že by poměr členů představenstev ve věku nižším než 40 let nebo vyšším než 60 let výrazně stoupl. Tím je tedy omezená i možnost českých bank sestavit představenstvo co do věku jeho členů dostatečně rozmanité.

---

³⁷⁴ Takové snahy se na unijní úrovni zatím objevily pouze ve vztahu k nevýkonným členům vedoucích orgánů společností kotovaných na burzách – viz návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy dozorčí rady/nevýkonnými členy správní rady společností kotovaných na burzách o souvisejících opatřeních [online]. [cit. 31. 5. 2022].

³⁷⁵ EKIN, A. *Quotas get more women on boards and stir change from within* [online]. 2018 [cit. 31. 5. 2022].

³⁷⁶ LIAO, R.C., LOUREIRO, G., TABOADA, A.G. *Women on Bank Boards: Evidence from Gender Quotas round the World* [online]. 2019, s. 3 [cit. 31. 5. 2022].

³⁷⁷ *ibid.*, s. 29.

³⁷⁸ Příloha k zákonu č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

Co se týče **rozmanitosti ve vztahu ke vzdělání a profesním zkušenostem**, je tento požadavek jistě opodstatněný vzhledem k tomu, že představenstvo banky jako celek musí být schopno kvalifikovaně rozhodovat o široké škále záležitostí, a to nejen v rámci obchodního vedení banky, ale i při zastupování banky navenek v rámci generálního zástupčího oprávnění. Toho lze nejlépe dosáhnout v případě, kdy jsou různí členové představenstva experty na různé oblasti, a to jak s ohledem na vzdělání, tak i na jejich profesní zkušenosti.

Konečně požadavek na **rozmanitost zeměpisného původu** lze dle mého názoru považovat do určité míry za opodstatněný u největších globálně působících bank, nicméně i v takovém případě nepovažuji rozmanitost ve smyslu zeměpisného původu za zásadní aspekt rozmanitosti. Ve vztahu k českým bankám se každopádně nejedná o nutný požadavek³⁷⁹ zejména vzhledem k tomu, že žádná z českých bank není významně mezinárodně aktivní.

---

³⁷⁹ SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 8. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 260.

7 VÝKON FUNKCE ČLENA PŘEDSTAVENSTVA BANKY

7.1 Osobní výkon funkce a zastoupení

V souladu s ust. § 159 odst. 2 ObčZ platí, že člen voleného orgánu právnické osoby vykonává funkci osobně – to však nebrání tomu, aby zmocnil pro jednotlivý případ jiného člena téhož orgánu, aby za něho při jeho neúčasti hlasoval. Vzhledem k absenci speciálnější právní úpravy se toto ustanovení aplikuje i na členy představenstva banky.

Člen představenstva banky je tak povinen primárně vykonávat tuto funkci osobně, tj. zpravidla fyzickou přítomností na zasedání představenstva. Pokud to stanovy banky umožňují, představenstvo může rozhodovat i *per rollam*, například písemně nebo prostřednictvím videokonference – v takovém případě není fyzická přítomnost členů představenstva nutná. Člen představenstva banky se každopádně nemůže při hlasování nechat zastoupit třetí osobu, jež není členem představenstva banky. Vzhledem k zákonnému požadavku, aby členem statutárního orgánu banky byly pouze fyzické osoby, nemůže být k zastoupení člena představenstva banky zmocněna právnická osoba, jak je tomu u jiných akciových společnostech, kde se člen – fyzická osoba může nechat zastoupit jiným členem – právnickou osobou a zmocnitele tak fakticky zastupuje statutární orgán zmocněné právnické osoby nebo fyzická osoba zastupující tuto právnickou osobu v souladu s ust. § 154 ObčZ.

V případě zmocnění jiného člena představenstva je s ohledem na výše uvedené přípustná pouze speciální plná moc, kterou člen představenstva může jiného člena zmocnit k tomu, aby za něj v konkrétním případě při jeho neúčasti hlasoval. ObčZ dále v rámci obecných ustanovení ke smluvnímu zastoupení v ust. § 441 odst. 2 stanoví, že rozsah zástupčího oprávnění má být uveden v plné moci, přičemž pokud se zastoupení netýká jen určitého právního jednání, musí mít plná moc písemnou formu. Člen představenstva banky tak teoreticky může udělit plnou moc dle ust. § 159 odst. 2 ObčZ i ústně, nicméně muselo by se jednat o zmocnění k hlasování ohledně jediné konkrétní záležitosti. V žádném případě tedy nelze ústně zmocnit jiného člena představenstva banky k zastupování na jednání představenstva banky a hlasování ve více než jedné záležitosti projednávané na daném jednání. Zmocnění udělené ústně se rovněž těžko prokazuje a zejména v případě představenstva banky není taková forma zmocnění dle mého názoru vůbec vhodná. Domnívám se, že pro vyloučení

veškerých pochybností by plná moc dle ust. § 159 odst. 2 ObčZ měla být členem představenstva banky vždy udělována písemně.

Písemně lze jiného člena představenstva zmocnit i k hlasování ve všech bodech konkrétního zasedání, ale v plné moci by mělo být specifikováno, jak má zmocněnec za zmocnitele hlasovat v každé projednávané věci. Zmocnit v souladu s ust. § 159 odst. 2 ObčZ ke hlasování ve všech bodech projednávaných na jednání představenstva tedy lze pouze v případě, že je zmocnitel seznámen s programem daného jednání. Zákon zároveň nevylučuje, aby člen představenstva banky v rámci jedné plné moci zmocnil jiného člena představenstva k hlasování i na více zasedáních představenstva, za splnění výše uvedené podmínky, tj. je-li členovi představenstva program takových budoucích jednání znám tak, aby mohl v plné moci přesně specifikovat způsob, jak má za něj zmocněnec v jednotlivých bodech programu zasedání představenstva hlasovat. Člen představenstva banky může rovněž zmocnit jiného člena představenstva „preventivně“, tedy aby za něj stanoveným způsobem hlasoval v určité věci, která sice v době udělení plné moci není na programu zasedání představenstva, ale která by na program zasedání mohla být zařazena nebo k jejímuž projednání by mohlo v rámci zasedání představenstva dojít.³⁸⁰

Zmocní-li však člen představenstva banky jiného člena představenstva dle ust. § 159 odst. 2 ObčZ bez toho, aby byl jako zmocnitel seznámen s programem zasedání představenstva, včetně veškerých relevantních podkladů, může to být považováno za porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře dle ust. § 159 odst. 1 ObčZ a ust. § 51 odst. 1 ZOK v tom ohledu, že člen představenstva nejednal pečlivě a s potřebnými znalostmi. V souladu s odborným komentářem k ust. § 159 ObčZ lze doporučit, aby plná moc dle tohoto ustanovení obsahovala pokyn zmocněnci zdržet se hlasování za zmocnitele v případě, že se v průběhu zasedání představenstva banky změnil podkladové informace do takové míry, že by hlasování dle zmocnění uděleného na základě odlišných informací dostupných v době udělení plné moci mohlo představovat porušení povinnosti řádného hospodáře.³⁸¹ V takovém případě tedy nebude možné, aby zmocněný člen představenstva banky za zmocnitele hlasoval, v důsledku čehož dle mého názoru může dojít k nenaplnění podmínky usnášeníschopnosti představenstva banky.

---

³⁸⁰ LASÁK, J. § 159. In: LAVICKÝ a kol., op. cit. pozn. 206, s. 595–606.

³⁸¹ *ibid.*

Zákon nevyklučuje, aby při jednom jednání představenstva banky bylo tímto způsobem zastoupeno více členů představenstva. Zároveň může více členů představenstva zmocnit ke svému zastoupení při hlasování téhož člena představenstva a zřejmě by tedy bylo možné, aby jeden člen představenstva zastoupil na základě zmocnění všechny ostatní členy představenstva, resp. nejsem si vědoma, že by zákon tuto možnost vylučoval. V praxi však zřejmě zejména v představenstvech bank k takovým případům docházet nebude a tato možnost by předpokládám mohla být využita jen opravdu ve výjimečných situacích. Co se samotného hlasování na jednání představenstva týče, může zmocněnec za zmocnitele hlasovat jinak než za sebe. Pokud se však zmocnitel hlasování představenstva nakonec zúčastní, logicky za něj zmocněnec na základě udělené plné moci již hlasovat nemůže.

Zákon rovněž nestanoví žádné podmínky ohledně případných důvodů, jež zmocnitele vedly ke zmocnění jiného člena představenstva a tuto možnost tedy lze využít bez ohledu na to, jaký nebo zdali vůbec nějaký důvod k takovému zmocnění zmocnitel má. Dle mého názoru by však členové představenstva banky tuto možnost zastoupení jiným členem měli využívat jen výjimečně v odůvodněných situacích, kdy se opravdu z určitého objektivního důvodu jednání představenstva zúčastnit nemohou. Domnívám se, že by rovněž bylo vhodné, aby člen představenstva takový důvod uvedl i přímo v plné moci, nebo jiným způsobem představenstvo o tomto důvodu informoval. V případě, že by člen představenstva opakovaně zmocňoval jiného člena bez toho, aby k tomu měl vážný důvod, mohlo by se zřejmě jednat o porušení povinnosti vykonávat funkci s nezbytnou loajalitou a pečlivostí dle ust. § 159 odst. 1 ObčZ, jakož i řádně a čestně plnit své povinnosti a věnovat výkonu funkce dostatečnou časovou kapacitu dle ust. § 8 odst. 4 písm. a) ZOB.

Jak již bylo uvedeno výše v kapitole 3 této práce, představenstvo banky, jako ostatně každý kolektivní orgán právnické osoby, rozhoduje v souladu s ust. § 156 odst. 1 ObčZ ve sboru, přičemž je usnášeníschopné za přítomnosti nebo jiné účasti většiny členů a rozhoduje většinou hlasů zúčastněných členů. Dle odborného komentáře může být sporné, jaký má zmocnění dle ust. § 159 odst. 2 ObčZ vliv na quorum příslušného orgánu.³⁸² V případě zastoupení člena představenstva banky jiným členem dle ust. § 159 odst. 2 ObčZ se však dle mého názoru zcela zjevně jedná

---

³⁸² *ibid.*

právě o jednu z forem „jiné účasti“ dle ust. § 156 odst. 1 ObčZ a skutečnost, že jeden nebo více členů představenstva banky je zastoupen jiným členem by tedy neměla mít žádný vliv na usnášeníschopnost představenstva banky.

Zajímavá je dle mého názoru otázka zmocnění v případě horizontální delegace působnosti v rámci představenstva banky dle ust. § 156 odst. 2 ObčZ, tedy v případě, kdy o záležitostech spadajících do určitého oboru nerozhoduje představenstvo jako celek, nýbrž samostatně k tomu určený člen představenstva. Dle odborného komentáře nelze využít plnou moc dle ust. § 159 odst. 2 ObčZ k přijetí rozhodnutí v rámci „oddelegované“ části působnosti člena voleného orgánu.³⁸³ S tímto výkladem souhlasím – nemožnost člena představenstva zmocnit k výkonu jemu delegované působnosti jiného člena představenstva vnímám jako validní vzhledem k tomu, že o samotné delegaci působnosti dle ust. § 156 odst. 2 ObčZ rozhoduje zpravidla představenstvo, jež musí při přidělování jednotlivých oborů postupovat s péčí řádného hospodáře tak, aby byla působnost v určitém oboru přidělena vhodné osobě, která danému oboru rozumí.³⁸⁴ Dle mého názoru by tedy nemělo být přípustné, aby o delegaci působnosti v určitém oboru rozhodoval jeden člen představenstva jako zmocnitel. Zároveň platí, že i v případě horizontálního rozdělení působnosti může v delegovaných záležitostech rozhodovat představenstvo (vzhledem k tomu, že představenstvo může rozhodnout o zrušení delegace, může i v jednotlivých případech delegaci prolomit a v dané věci rozhodnout ve sboru).³⁸⁵ Pokud by tedy člen představenstva z jakéhokoliv důvodu nemohl nebo nebyl schopen delegovanou působnost vykonávat, rozhodlo by v dané věci představenstvo. Ke stejnému závěru lze dle mého názoru dospět i v případě vertikální delegace působnosti představenstva.

Co se týče výkonu funkce člena představenstva banky ve smyslu jednání za banku navenek, platí dle již výše zmíněného ust. § 164 ObčZ, že člen představenstva může banku zastupovat ve všech záležitostech, a to samostatně (neurčí-li stanovy banky jinak). Stanovy bank v této souvislosti běžně obsahují tzv. pravidlo čtyř očí, tj. omezení v tom smyslu, že za banku musí jednat minimálně dva členové představenstva společně (například Česká spořitelna, a.s. vyžaduje podpis dvou členů

---

³⁸³ *ibid.*

³⁸⁴ JOSKOVÁ, *op. cit.* pozn. 147.

³⁸⁵ LASÁK, J. § 156. In: LAVICKÝ a kol., *op. cit.* pozn. 206, s. 584–587.

představenstva v případě písemného jednání, Československou obchodní banku, a.s. mohou zavazovat a písemné právní úkony činit společně nejméně dva členové představenstva, a ještě přísnější je Komerční banka, a.s., jež vyžaduje vždy společné jednání dvou nebo všech členů představenstva). V případě, že stanovy banky vyžadují společné jednání členů představenstva, může dle ust. § 164 odst. 2 ObčZ zastoupit jeden člen představenstva banku samostatně pouze v případě, že byl zmocněn k určitému právnímu jednání. Zákon však nestanoví, jak určitě musí být takové právní jednání vymezeno – bude se však zřejmě jednat například o speciální plnou moc k uzavření, změně nebo ukončení určité smlouvy jménem banky a právním jednáním s tím souvisejícím. Plná moc má být udělena způsobem, jakým jsou členové představenstva oprávněni banku zastupovat, tedy zpravidla v písemné formě. Zároveň platí, že člen představenstva banky může v plné moci vystupovat jako zmocnitel (člen představenstva udělující plnou moc) a zároveň i jako zmocněnec (člen představenstva přijímající zmocnění).³⁸⁶ Pokud by však v případě, kdy dle stanov banky musí jednat společně dva či více členů představenstva, jednal v rozporu s tímto omezením a bez předchozího zmocnění pouze jeden člen představenstva, bude z takového jednání zavázán sám takto jednající člen představenstva, ledaže banka jednání bez zbytečného odkladu dodatečně schválí.³⁸⁷

Kromě toho banky, stejně jako jiné právnické osoby, mají v rámci všeobecného jednatelského oprávnění dle ust. § 164 odst. 1 ObčZ možnost zmocnit k jednání jejich jménem třetí stranu, například zaměstnance nebo jinou osobu. To je však zřejmě možné opět pouze na základě speciální plné moci k určitému právnímu jednání, a udělit generální plnou moc k jednání za banku tak nebude možné.

7.2 Péče řádného hospodáře

Členové představenstva banky musí vykonávat svoji funkci s péčí řádného hospodáře – tuto povinnost má dle ust. § 159 odst. 1 ObčZ každý, kdo přijme funkci člena voleného orgánu, přičemž dané ustanovení ObčZ specifikuje tři aspekty péče řádného hospodáře, a to nezbytnou loajalitu, potřebné znalosti a pečlivost. ObčZ zároveň stanoví vyvratitelnou právní domněnku, že ten, kdo není takové péče řádného hospodáře schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu,

---

³⁸⁶ LASÁK, J. § 164. In: LAVICKÝ a kol., op. cit. pozn. 206, s. 611–617.

³⁸⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 8. 2020, sp. zn. 27 Cdo 760/2019.

a nevyvodí z toho pro sebe důsledky, jedná nedbale. To pak může být relevantní v případě, kdy bance vznikne škoda z důvodu porušení povinnosti člena představenstva vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře.

Člen představenstva banky je vázán vůči bance povinností loajality na základě skutečnosti, že vztah mezi členem představenstva a bankou je vztahem fiduciárním. Tato povinnost je tedy odvoditelná přímo z povahy fiduciárního vztahu a zákon ji nemusí přímo stanovit.³⁸⁸ V rámci povinnosti loajality jako „*stálého zřetele a důrazu na zájmy společnosti a umění udržet jazyk za zuby tam, kde se to patří*“³⁸⁹ by měl člen představenstva banky vždy brát ohled na zájmy banky a upřednostnit je před svými vlastními zájmy nebo zájmy třetích osob (včetně zájmů členů valné hromady nebo dozorčí rady, kteří jej do funkce zvolili).³⁹⁰ Domnívám se, zejména s ohledem na formulaci ust. § 159 odst. 1 ObčZ, že povinnost loajality je součástí povinnosti péče řádného hospodáře, tedy že v případě porušení povinností loajality dochází i k porušení povinnosti péče řádného hospodáře. K takovému výkladu se přiklání i ustálená judikatura.³⁹¹ V tomto ohledu se však názory v právní teorii různí, a určitá – byť menší – část odborníků považuje povinnost loajality za samostatnou povinnost, jež členům statutárních orgánů obchodních korporací vzniká vedle povinnosti péče řádného hospodáře.³⁹² Součástí povinnosti loajality jsou mj. i povinnost mlčenlivosti,³⁹³ zákaz konkurence, nebo pravidla o konfliktu zájmů,³⁹⁴ jimž se blíže věnuji v následujících podkapitolách této práce.

Co se týče potřebných znalostí a pečlivosti, tyto aspekty péče řádného hospodáře ObčZ blíže nespécifikuje. Povinnost jednat s potřebnými znalostmi však patrně neznamená, že by člen představenstva musel disponovat všemi odbornými znalostmi, ale postačují základní znalosti, jež mu umožní rozeznat hrozící škodu

---

³⁸⁸ MANCELOVÁ, S. *Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 19.

³⁸⁹ VÍTEK, J. *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 204.

³⁹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 3. 2021, sp. zn. 27 Cdo 1873/2019.

³⁹¹ Například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2019, sp. zn. 27 Cdo 2695/2018, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 7. 2018, sp. zn. 29 Cdo 3770/2016.

³⁹² K tomu viz například HADRAVOVÁ, P. *Povinnost loajality statutárního orgánu*. *Obchodněprávní revue* [online]. 2021, č. 1, s. 46 [cit. 31. 5. 2022].

³⁹³ LASÁK, J. § 159. In: LAVICKÝ a kol., op. cit. pozn. 206, s. 595–606.

³⁹⁴ JOSKOVÁ, L. *Je rozdíl mezi povinností loajality a povinností postupovat s péčí řádného hospodáře?* *Obchodněprávní revue* [online]. 2019, č. 11–12, s. 281 [cit. 31. 5. 2022].

a zabránit jejímu způsobení na spravovaném majetku. Pečlivost pak lze vykládat jako obvyklou opatrnost a obezřetnost.³⁹⁵

ZOK dále upravuje tzv. pravidlo podnikatelského úsudku (*business judgement rule*),³⁹⁶ kdy ve svém ust. § 51 odst. 1 stanoví, že pečlivě a s potřebnými znalostmi jedná ten, kdo mohl při podnikatelském rozhodování „v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace“, přičemž z daného ustanovení ZOK dále vyplývá, že je navíc potřeba, aby takové rozhodování bylo učiněno i s nezbytnou loajalitou, jinak jednání nebude splňovat požadavek pečlivosti a potřebných znalostí. Podstata pravidla podnikatelského úsudku je v tom, že poskytuje „ochranný štít“ členům orgánu, jež jednali *lege artis*, a to bez ohledu na případné negativní důsledky takového jednání pro obchodní korporaci. Soudem tak bude posuzována pouze řádnost procesu rozhodování, nikoliv podstata rozhodování a jeho důsledky.³⁹⁷

Výše uvedené povinnosti musí členové představenstva banky splňovat stejně jako všichni členové volených orgánů běžných akciových společností. V této souvislosti však členové představenstva banky mají i další povinnosti, zejména povinnost jednat po celou dobu výkonu funkce řádně, čestně a nezávisle, a věnovat výkonu funkce dostatečnou časovou kapacitu, jimiž se blíže zabývám v následujících podkapitolách této práce.

7.3 Průběžné vzdělávání

Dalším požadavkem, jenž zákonodárce ve vztahu k představenstvu klade na banky, avšak nikoliv na běžné akciové společnosti, je dle ust. § 8 odst. 3 písm. b) ZOB povinnost banky vyčlenit dostatečné personální a finanční zdroje pro průběžné odborné vzdělávání členů statutárního orgánu. Dané ustanovení ZOB transponuje článek 91 odst. 9 směrnice CRD, dle kterého mají banky věnovat dostatečné lidské a finanční zdroje na zaškolení a přípravu (*induction and training*) členů představenstva jako vedoucího orgánu.

---

³⁹⁵ ELEK, Š. § 8a. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 129.

³⁹⁶ Důvodová zpráva k § 44–75 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) [online]. [cit. 31. 5. 2022].

³⁹⁷ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B. § 51. In: ŠTENGLOVÁ a kol., op. cit. pozn. 224, s. 163–177.

Z výše uvedeného tedy plyne nejen povinnost banky takové zdroje vyčlenit, ale rovněž i povinnost každého člena představenstva banky opravdu se průběžně odborně vzdělávat. Opět však v právních předpisech chybí konkrétnější vymezení toho, o jaké personální a finanční zdroje se má jednat, a jaká má být frekvence takového průběžného odborného vzdělávání. Žádné bližší informace nenalezneme ani v důvodové zprávě, jež k celému ust. § 8 odst. 3 ZOB uvádí pouze jednou větou, že dané ustanovení „zakotvuje povinnost banky zajistit splnění stanovených požadavků na členy jejích orgánů.“³⁹⁸ Tuto nejasnost opět vnímám jako nedostatek české bankovní regulace vzhledem k tomu, že pokud banka nevyčlení ony nikde blíže nespecifikované „dostatečné personální a finanční zdroje“ pro průběžné odborné vzdělávání členů představenstva, dopustí se přestupku,³⁹⁹ za nějž hrozí pokuta do 20 000 000 Kč,⁴⁰⁰ což považuji za absurdní.

Jediným vodítkem jsou tak opět obecné pokyny ESA k posuzování vhodnosti, dle nichž se „zaškolením“ (*induction*) rozumí iniciativa nebo program zaměřený na přípravu dané osoby na konkrétní novou pozici člena vedoucího orgánu.⁴⁰¹ Jedná se tedy o jakési úvodní seznámení nového člena představenstva s fungováním banky a příslušnými povinnostmi. Obecné pokyny pak pojem „*training*“ na rozdíl od české verze směrnice CRD překládají jako „odborná příprava“, jíž se rozumí iniciativa nebo program zaměřený na zlepšení dovedností, znalostí nebo odborné způsobilosti členů vedoucího orgánu, a to jak průběžně, tak i *ad hoc*.⁴⁰²

Dle závěrečné zprávy k těmto obecným pokynům jsou zaškolení a odborná příprava klíčové k zajištění vhodnosti členů představenstva banky, proto mají banky pro tyto účely zajistit vyčlenění přiměřených finančních a personálních zdrojů a zavést zásady zaškolení a odborné přípravy.⁴⁰³ Zaškolení by mělo nové členy představenstva obeznámit zejména se specifikami struktury banky a s její obchodní a rizikovou strategií. Průběžná odborná příprava je pak nevyhnutná k zajištění dostatečných vědomostí a znalostí o změnách příslušných právních a regulatorních

---

³⁹⁸ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 135/2014 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti se stanovením přístupu k činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry a dohledu nad nimi [online]. [cit. 31. 5. 2022].

³⁹⁹ § 36e odst. 1 písm. f) ZOB.

⁴⁰⁰ § 36e odst. 6 písm. b) ZOB.

⁴⁰¹ EBA, ESMA, op. cit. pozn. 41, s. 7.

⁴⁰² *ibid.*, s. 6.

⁴⁰³ EBA, ESMA, op. cit. pozn. 43, s. 5.

požadavků, trhů a produktů, struktury banky, jejího obchodního modelu a rizikového profilu. Průběžná odborná příprava by měla být zaměřena na zdokonalování a udržování kvalifikací členů představenstva tak, aby představenstvo kolektivně trvale splňovalo nebo převyšovalo očekávanou úroveň kvalifikace.⁴⁰⁴

Oblast zaškolení a odborné přípravy členů vedoucího orgánu upravují zejména ustanovení Hlavy IV obecných pokynů ESA k posuzování vhodnosti, dle nichž je cílem **zaškolení** členů představenstva pomoci jim udělat si jasnou představu o relevantních právních a správních předpisech, způsobu fungování banky a o úloze člena představenstva ve vztahu k výše uvedenému. Zaškolení může být individuální nebo kolektivní, přičemž všichni noví členové představenstva banky by měli do jednoho měsíce od zahájení funkce obdržet „klíčové informace“ (tento pojem obecné pokyny nijak nevysvětlují), a zaškolení by mělo být dokončeno do šesti měsíců. Pro účely **odborné přípravy** by pak banka měla zajistit „*obecné a co nejvhodnější individuálně upravené programy odborné přípravy*“⁴⁰⁵, tedy odborná příprava má být na rozdíl od zaškolení výhradně individuální, nikoliv kolektivní. Odborná příprava by zároveň měla přispět i k informovanosti členů představenstva o přínosech rozmanitosti, což považuji za důležité proto, že význam rozsáhlých požadavků na rozmanitost nemusí být dle mého názoru bez dostatečného vysvětlení zcela zjevný.

Pokud má nový člen představenstva mezery v požadovaných znalostech a dovednostech, měly by být takové mezery v rámci zaškolení a odborné přípravy vyplněny, a to ideálně ještě předtím, než se člen představenstva své funkce ujme, nebo co nejdříve potom. Každý člen představenstva by však měl splňovat všechny požadavky na znalosti a dovednosti nejpozději jeden rok po zahájení funkce, což však osobně považuji za příliš dlouho dobu. Členové představenstva banky by měli zároveň znalosti a dovednosti potřebné k plnění svých povinností průběžně udržovat a prohlubovat.⁴⁰⁶

Co se týče **zdrojů**, jež mají banky na zaškolení a odbornou přípravu vyčlenit, obecné pokyny ESA k posuzování vhodnosti pouze stanoví, že tyto lidské a finanční zdroje mají být dostatečné k dosažení cílů zaškolení a odborné přípravy a k zajištění toho, že člen představenstva banky je pro danou funkci vhodný a splňuje veškeré

---

⁴⁰⁴ *ibid.*, s. 13.

⁴⁰⁵ EBA, ESMA, *op. cit.* pozn. 41, s. 29.

⁴⁰⁶ *ibid.*, s. 29.

příslušné požadavky, přičemž při stanovení těchto zdrojů by banky měly brát v úvahu „dostupná relevantní měřítka v daném odvětví“ (například dostupný rozpočet na odbornou přípravu a poskytnuté dny odborné přípravy), včetně výsledků srovnávání poskytnutých orgánem EBA.⁴⁰⁷

Dle obecných pokynů by zásady a postupy pro zaškolení a odbornou přípravu měl schvalovat vedoucí orgán (tato oblast tedy bude zřejmě spadat do tzv. zbytkové působnosti představenstev českých bank). Tyto zásady mohou být součástí celkových zásad týkajících se vhodnosti a měly by mj. upravovat cíle zaškolení a odborné přípravy, odpovědnost za vytvoření podrobného programu odborné přípravy, finanční a lidské zdroje, které má banka pro tyto účely k dispozici (s přihlédnutím k počtu lekcí zaškolení a odborné přípravy, k jejich ceně a souvisejícím administrativním úkolům) a srozumitelný postup pro zadávání žádostí kteréhokoliv z členů představenstva o zaškolení nebo o odbornou přípravu. Zásady a postupy, včetně plánů odborné přípravy, by měly být pravidelně aktualizovány, a banky by měly zavést postup hodnocení pro přezkoumávání provádění a kvality zaškolení a odborné přípravy.⁴⁰⁸

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že českým bankám nezbyvá než samostatně uvážit, jaké personální a finanční zdroje vyčlení jako dostatečné pro účely zajištění průběžného odborného vzdělávání členů svých představenstev, a jaký způsob a frekvenci takového odborného vzdělávání budou považovat za adekvátní k naplnění tohoto zákonného požadavku, a doufat, že ČNB nedospěje k závěru, že vyčleněné personální a finanční zdroje jsou nedostatečné.

7.4 Řádné, čestné a nezávislé plnění povinností

Dle ust. § 8 odst. 4 písm. a) ZOB platí, že člen představenstva banky musí po celou dobu výkonu své funkce plnit své povinnosti řádně, čestně a nezávisle. Jedná se o transpozici článku 91 odst. 8 směrnice CRD, jenž ukládá členům představenstva banky jako vedoucího orgánu povinnost jednat čestně, bezúhonně a používat vlastní názory (*act with honesty, integrity and independence of mind*). Terminologie

---

⁴⁰⁷ *ibid.*, s. 29. Navzdory odkazu na výsledky srovnávání EBA, jež mají být zahrnuty jako příloha těchto obecných pokynů, jsem však žádné konkrétní výsledky v české ani anglické verzi těchto obecných pokynů nedohledala.

⁴⁰⁸ *ibid.*, s. 30.

používaná v ZOB tedy není úplně konzistentní s původním textem směrnice CRD, nicméně v případě překladu výrazu „*independence of mind*“ považuji pojem „nezávisle“ dle ZOB za vhodnější než formulaci „používat vlastní názory“ dle českého znění směrnice CRD, a povinnost plnit povinnosti „řádně“ dle ZOB v sobě nepochybně zahrnuje i požadavek bezúhonnosti (*integrity*) dle směrnice CRD, a nadto i požadavek na odbornost a péči.⁴⁰⁹ ZOB tedy dle mého názoru navzdory nekonzistentnímu překladu výše uvedené ustanovení směrnice CRD transponuje správně, byť v případě požadavku na řádné plnění povinností o něco přísněji.

V souladu s českým zněním směrnice CRD nalezneme i v českém znění obecných pokynů ESA k posuzování vhodnosti výraz „používání vlastních názorů“, kdy tato povinnost, jež se vztahuje na všechny členy vedoucích orgánů banky, je odlišována od povinnosti nezávislosti členů vedoucích orgánů v kontrolní funkci⁴¹⁰ (tj. v případě českých bank dozorčí rady).

Dle obecných pokynů by se používání vlastních názorů mělo projevovat zejména během diskusí a rozhodování v rámci představenstva banky, přičemž všichni členové představenstva se mají aktivně věnovat svým povinnostem a při výkonu funkce by měli být schopni činit „*vlastní správné, objektivní a nezávislé úsudky a rozhodnutí.*“⁴¹¹ Při posuzování používání vlastních názorů členů představenstva banky by mělo být vyhodnocováno, zda všichni členové představenstva mají nezbytné behaviorální schopnosti – například odvaha, přesvědčení, schopnost posuzovat navrhovaná rozhodnutí jiných členů představenstva a vznášet k nim konstruktivní připomínky, schopnost klást otázky a odolávat tzv. skupinovému myšlení. Nejsm si jistá, jak přesně lze posoudit například odvahu jako jednu z nezbytných behaviorálních schopností pro výkon funkce člena představenstva banky, nicméně dle obecných pokynů by se při posuzování těchto schopností mělo zohledňovat dosavadní chování člena představenstva, zejména v rámci příslušné banky. Při posuzování používání vlastních názorů by se rovněž měla vyhodnotit případná existence střetu zájmů, který by zhoršoval schopnost člena představenstva banky nezávisle a objektivně vykonávat své povinnosti. Banka by pak v případě zjištění takového střetu zájmů měla náležitě informovat ČNB, včetně informace o přijatých

---

⁴⁰⁹ ELEK, Š. § 8. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 124.

⁴¹⁰ EBA, ESMA, op. cit. pozn. 41, s. 24.

⁴¹¹ *ibid.*

zmírňujících opatřeních.⁴¹² Implementace požadavku používání vlastních názorů je každopádně považována za nejobtížnější vzhledem k tomu, že není snadné určit objektivní a spolehlivou metodu k ověření splnění tohoto požadavku členem představenstva.⁴¹³

Co se týče „řádného“ a „čestného“ plnění povinností, jedná se dle obecných pokynů ESA k posuzování vhodnosti v podstatě o aspekty požadavku důvěryhodnosti (dobré pověsti),⁴¹⁴ o němž bylo blíže pojednáno v podkapitole 5.6.1 této práce.

7.5 Dostatečná časová kapacita

Dalším speciálním požadavkem, jenž ZOB ve svém ust. § 8 odst. 4 písm. a) klade na členy představenstva banky, je povinnost věnovat výkonu funkce po celou dobu dostatečnou časovou kapacitu. Jedná se opět o transpozici ustanovení směrnice CRD, konkrétně článku 91 odst. 2, jenž stanoví povinnost všech členů vedoucích orgánů věnovat dostatečný čas výkonu svých funkcí v instituci. Kromě ZOB i vyhláška č. 163/2014 v této souvislosti ve svém ust. § 19 odst. 1 stanoví povinnost bank přijmout opatření vedoucí k zajištění, že představenstvo jako celek a jeho jednotliví členové mají pro výkon svých činností vhodné časové a další předpoklady a věnují jim odpovídající a dostatečné kapacity. Jinak není českými právními předpisy tato povinnost konkrétněji upravena.

Vzhledem k absenci bližšího upřesnění, jak má být dostatečná časová kapacita posuzována, je potřeba vycházet opět z obecných pokynů ESA k posuzování vhodnosti a související závěrečné zprávy, jež stanoví, že členové vedoucího orgánu mají mít dostatek času na to, aby mohli přiměřeně plnit své povinnosti, a to tak, aby mohli pokrýt veškeré potřebné oblasti v dostatečné hloubce, zejména co se týče řízení hlavních rizik. Zároveň by členové vedoucích orgánů měli mít dostatečný čas i na získávání, udržování a zdokonalování svých vědomostí a dovedností, například i formou dodatečného odborného vzdělávání, aby bylo zajištěno jejich porozumění struktuře a vývoji instituce, a změnám v oblasti práva a ekonomie.⁴¹⁵

---

⁴¹² *ibid.*, s. 25–26.

⁴¹³ NCTM STUDIO LEGALE, *op. cit.* pozn. 46.

⁴¹⁴ EBA, ESMA, *op. cit.* pozn. 41, s. 22 a násl.

⁴¹⁵ EBA, ESMA, *op. cit.* pozn. 43, s. 12.

K zajištění věnování dostatečné časové kapacity výkonu funkce člena představenstva banky stanoví ZOB v ust. § 8 odst. 4 písm. b) pravidlo omezující možnost výkonu funkce v orgánech jiných právnických osob, a to tak, že člen představenstva banky může takové další funkce vykonávat pouze za předpokladu, že to neovlivní dostatečnost časové kapacity pro plnění povinností v představenstvu banky vzhledem k povaze, rozsahu a složitosti činností a s přihlédnutím k individuálním okolnostem.

V této souvislosti je potřeba zmínit ust. § 441 ZOK, jež upravuje zákaz konkurence (jemuž se věnuji v podkapitole 7.7 této práce níže) a členům představenstva akciové společnosti zakazuje působit ve statutárním orgánu jiné právnické osoby se stejným nebo obdobným předmětem činnosti. Zajímavé je, že důvodová zpráva ke vztahu ust. § 8 odst. 4 písm. b) ZOB ve spojení s ust. § 441 ZOK uvádí následující: *„Ustanovení v § 8 odst. 4 písm. b) obsahuje speciální úpravu k § 441 ZOK a vylučuje obecnou úpravu neslučitelnosti funkcí, jež je v tomto ustanovení ZOK obsažena. Zatímco § 441 ZOK se vztahuje na členství v orgánu právnické osoby se stejným nebo obdobným předmětem podnikání, zákon o bankách povoluje členům orgánu výkon funkce v jakýkoliv [sic!] jiných právnických osobách, pokud to neovlivní dostatečnost jejich časové kapacity pro plnění povinností a s přihlédnutím k povaze, rozsahu a složitosti činností banky a individuálním okolnostem.“*⁴¹⁶ Z důvodové zprávy by tak bylo možné dovodit, že právní úprava je v tomto smyslu k členům představenstva banky „shovívavější“ než k členům představenstev běžných akciových společností, a tedy že členové představenstva banky mohou působit i ve statutárních orgánech právnických osob se stejným nebo obdobným předmětem činnosti. S takovým závěrem však dle mého názoru nelze souhlasit vzhledem k tomu, že ustanovení ZOK jako obecnějšího právního předpisu se ve vztahu k bankám použijí v případech, kdy úprava dle ZOB a dalších zvláštních právních předpisů nestanoví v dané věci jinak. Vzhledem k tomu, že ZOB problematiku zákazu konkurence neupravuje a v ust. § 8 odst. 4 stanovuje omezení možnosti zastávat funkce v orgánech jiných právnických osob nikoliv z důvodu zamezení možné konkurenci a střetu zájmů, ale z důvodu zajištění, aby členové představenstva banky byli schopni věnovat

---

⁴¹⁶ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 135/2014 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti se stanovením přístupu k činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry a dohledu nad nimi [online]. [cit. 31. 5. 2022].

výkonu této funkce dostatečnou časovou kapacitu, nelze dle mého názoru považovat toto ustanovení ZOB za speciální úpravu zákazu konkurence ve vztahu k obecnější úpravě dle ZOK.⁴¹⁷ Na členy představenstva by se tak měly vztahovat ustanovení ZOK o zákazu působení ve statutárním orgánu právnické osoby se stejným nebo obdobným předmětem činnosti, s tím, že dle ZOB navíc výkon funkce v orgánech jiných právnických osob nesmí ovlivnit dostatečnost časové kapacity pro plnění povinností člena představenstva banky.

V případě, že se jedná o významnou banku, jsou požadavky na časovou kapacitu člena představenstva ještě přísnější v tom smyslu, že ZOB stanoví kvantitativní omezení možného počtu funkcí zastávaných v orgánech jiných právnických osob – v souladu s ust. § 8 odst. 4 písm. c) ZOB, jež téměř doslovně transponuje článek 91 odst. 3 směrnice CRD, může člen představenstva významné banky vykonávat v orgánech jiných právnických osob buď maximálně jednu funkci výkonného člena a dvě funkce nevýkonného člena, nebo maximálně čtyři funkce nevýkonného člena, jinak by se dopustil přestupku,⁴¹⁸ za nějž lze uložit pokutu do 10 000 000 Kč.⁴¹⁹

Zároveň dle ust. § 8 odst. 5 ZOB platí, že pokud to neovlivní řádné plnění povinností člena představenstva, může ČNB na základě odůvodněného návrhu významné banky povolit členovi jejího představenstva, aby zastával v orgánu jiné právnické osoby jednu další funkci nevýkonného člena. Člen představenstva významné banky tedy v žádném případě nemůže zastávat více než jednu funkci výkonného člena a tři funkce nevýkonného člena, nebo více než pět funkcí nevýkonného člena v orgánech jiných právnických osob. Jedná se opět o transpozici článku 91 odst. 6 směrnice CRD, v souladu s nímž musí ČNB o takových povoleních pravidelně informovat orgány EBA i ESMA.

Ust. § 8 odst. 6 ZOB, jež transponuje článek 91 odst. 4 a odst. 5 směrnice CRD, pak ve vztahu k členům představenstva významných bank stanoví, že pro účely ust. § 8 odst. 4 písm. c) ZOB se nezohlední funkce člena v orgánu právnické osoby, která neslouží převážně výdělečným cílům (dle směrnice CRD “převážně obchodní cíle” –

---

⁴¹⁷ Podobně viz i ELEK, Š. § 8. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 126, a SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 8. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 264, 266.

⁴¹⁸ § 36a odst. 3 ZOB.

⁴¹⁹ § 36a odst. 6 písm. b) ZOB.

“*predominantly commercial objectives*”) – například členství v orgánu bytového družstva, veřejně prospěšných právnických osob, nadací atd.⁴²⁰ Zároveň se za výkon jedné funkce považuje výkon funkce výkonného a nevýkonného člena (tj. všechny funkce výkonného nebo nevýkonného člena se počítají jako jedna funkce výkonného nebo nevýkonného člena)⁴²¹ v rámci skupiny, stejného institucionálního systému ochrany podle nařízení CRR, a obchodní korporace, ve které má banka kvalifikovanou účast.

ESA v obecných pokynech k posuzování vhodnosti ve vztahu k požadavku dostatečné časové kapacity zdůrazňují, že členové představenstva banky musí být schopni plnit své povinnosti i ve výjimečných situacích (restrukturalizace, přemísťování banky, akvizice, fúze, převzetí, krizová situace apod.) a měli by zohlednit skutečnost, že takové situace mohou vyžadovat více času.⁴²²

Dále tyto obecné pokyny uvádějí demonstrativní výčet skutečností, jež by banky měly zohledňovat při posuzování toho, zda člen představenstva věnuje výkonu své funkce dostatečný čas (například počet funkcí, které tato osoba vykonává ve vedoucích orgánech různých subjektů, velikost a povahu činností takových subjektů, počet plánovaných zasedání vedoucího orgánu, jiné externí odborné nebo politické činnosti člena představenstva, nezbytné zaškolení a odbornou přípravu).⁴²³

Banky by měly informovat členy představenstva o očekávaném množství času, jež by měl člen představenstva věnovat výkonu svých povinností, a zároveň mohou od každého člena představenstva požadovat, aby potvrdil, že je schopen stanovené množství času výkonu své funkce věnovat. V průběhu trvání funkce člena představenstva by pak banky měly sledovat, zda taková osoba opravdu věnuje výkonu své funkce dostatečný čas, přičemž by měla být zohledňována zejména účast na zasedáních představenstva, příprava na zasedání představenstva a aktivní zapájení v jeho průběhu, včetně zohledňování dlouhodobých nepřítomností.⁴²⁴

Zároveň mají banky vést evidenci všech externích odborných a politických funkcí, jež člen představenstva banky vykonává, a pravidelně ji aktualizovat, přičemž dojde-li v této souvislosti ke změnám, jež mohou mít negativní vliv na schopnost člena

---

⁴²⁰ ELEK, Š. § 8. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 125.

⁴²¹ *ibid.*, s. 124.

⁴²² EBA, ESMA, op. cit. pozn. 41, s. 15.

⁴²³ *ibid.*, s. 16.

⁴²⁴ *ibid.*, s. 17.

představenstva věnovat výkonu své funkce dostatečnou časovou kapacitu, měla by banka opět posoudit schopnost takového člena představenstva věnovat výkonu své funkce dostatečný čas.⁴²⁵

7.6 Střet zájmů

Součástí banky, tak jako každé jiné obchodní společnosti, je „morální hazard“ – riziko, že budou sledovány jiné zájmy, než pro které byla banka zřízena. Zákonodárce se proto snaží případný střet zájmů korigovat a zhojit jeho negativní důsledky.⁴²⁶

ZOK v ust. § 54 a násl. v obecné rovině upravuje povinnosti členů volených orgánů obchodních korporací, zjistí-li, že dochází ke střetu jejich zájmů se zájmy obchodní korporace.⁴²⁷ Dle ust. § 54 ZOK platí, že pokud se člen představenstva banky dozví, že může při výkonu jeho funkce dojít ke střetu jeho zájmu se zájmem banky, má o tom bez zbytečného odkladu informovat představenstvo a dozorčí radu, přičemž výše uvedené platí obdobně pro možný střet zájmů osob členovi představenstva banky blízkých⁴²⁸ nebo osob jím ovlivněných nebo ovládaných.

Výše uvedenou notifikační povinnost splní člen představenstva i tím, že informuje valnou hromadu banky. Dále dle ust. § 54 ZOK platí, že dozorčí rada nebo valná hromada mohou pozastavit výkon funkce člena představenstva banky při střetu zájmů, a to na vymezenou dobu. Dozorčí rada má dále podat valné hromadě zprávu o informacích, které obdržela podle odst. 1 daného ustanovení, a rovněž i o případném dočasném pozastavení výkonu funkce podle odst. 4 téhož ustanovení.

Dle ust. § 8b odst. 1 písm. a) bod 2. ZOB ve spojení s ust. § 16 písm. d) vyhlášky č. 163/2014 má být součástí řídicího a kontrolního systému banky mj. funkční a efektivní organizační uspořádání, v rámci kterého se vymezí postupy pro zamezení vzniku možného střetu zájmů. Představenstvo banky má v rámci zásad systému

---

⁴²⁵ *ibid.*, s. 17.

⁴²⁶ HAVEL, B. *Teorie firmy a konflikty zájmů ve společnosti*. In: HUSÁR, J., CSACH, K. (eds.) *Konflikty zájmů v práve obchodních společností*. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2018, s. 23.

⁴²⁷ Tato ustanovení ZOK však neupravují problematiku střetu zájmů komplexně – k tomu viz ŠTENGLOVÁ, I. *Střet zájmů člena statutárního orgánu kapitálové obchodní korporace ve vazbě na principy corporate governance*. Bulletin advokacie [online]. 2019, č. 11, s. 29 [cit. 31. 5. 2022].

⁴²⁸ Osobou blízkou je dle ust. § 22 odst. 1 ObčZ příbuzný v řadě přímé, sourozenec, manžel, registrovaný partner, a jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní. Zároveň platí vyvratitelná právní domněnka, že osobami blízkými jsou i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí.

vnitřní kontroly schvalovat a pravidelně vyhodnocovat i zásady pro zamezování vzniku možného střetu zájmů.⁴²⁹ Banka má v rámci vymezení působností a pravomocí orgánů, výborů, jejich členů a dalších pracovníků a útvarů zajistit, aby bylo dostatečně zamezeno vzniku možného střetu zájmů, přičemž má identifikovat oblasti, kde existuje možnost vzniku střetu zájmů, a zajistit, že postupy banky pro výkon činnosti jsou stanoveny tak, aby omezily možnosti střetu zájmů. Zároveň má banka zajistit průběžné nezávislé sledování oblastí střetu zájmů⁴³⁰ a obecné zásady a postupy odměňování mají obsahovat opatření k zamezování střetům zájmů v souvislosti s odměňováním.⁴³¹

Problematiku zamezování střetu zájmů ve vztahu k bankám upravují i obecné pokyny EBA k internal governance, jež rozlišují mezi střety zájmů na úrovni instituce a střety zájmů pro pracovníky. K povinnostem představenstva jako vedoucího orgánu banky by tak mělo patřit i stanovování, schvalování, kontrola provádění a udržování zásad týkajících se střetu zájmů na institucionální úrovni a střetu zájmů pracovníků.⁴³²

Na úrovni instituce může ke střetu zájmů docházet například v důsledku různých činností instituce nebo různých organizačních útvarů v dané instituci a banky by tak měly přijmout odpovídající opatření k tomu, aby se v této souvislosti předešlo negativnímu vlivu na zájmy klientů.⁴³³

Zásady týkající se střetu zájmů pro pracovníky by měly sloužit zejména k prevenci skutečných nebo potenciálních střetů mezi zájmy banky a soukromými zájmy jejich pracovníků (včetně členů představenstva), které by mohly mít negativní vliv na plnění povinností a odpovědností těchto osob. Ve vztahu k členům představenstva banky by tak zásady měly určit střety zájmů těchto členů, včetně zájmů jejich nejbližších rodinných příslušníků, a banky by měly přihlížet nejen k současným, ale i dřívějším osobním nebo pracovním vztahům členů představenstva. V případě, že dojde ke střetu zájmů, měla by to dotčená osoba oznámit a banka by následně měla posoudit významnost takového střetu a zavést vhodná zmírňující

---

⁴²⁹ § 18 odst. 1 písm. g) vyhlášky č. 163/2014.

⁴³⁰ § 21 vyhlášky č. 163/2014.

⁴³¹ Bod 3. písm. d) přílohy č. 1 k vyhlášce č. 163/2014.

⁴³² EBA, op. cit. pozn. 44, s. 10.

⁴³³ *ibid.*, s. 26.

opatření.⁴³⁴ Člen představenstva by se pak měl zdržet hlasování ve všech záležitostech, kdy dochází ke střetu zájmů.⁴³⁵

Dle obecných pokynů ESA k posuzování vhodnosti by banky již v rámci individuálního posuzování vhodnosti člena představenstva měly vyžadovat, aby posuzovaná osoba sama oznámila bance veškeré střety zájmů, a to skutečné nebo i potenciální.⁴³⁶ Rozpoznávání a předvídání potenciálních osobních a obchodních střetů zájmů je i součástí loajality jako jedné z dovedností zohledňované při posuzování vhodnosti člena představenstva banky.⁴³⁷

Jasná představa člena představenstva banky o jeho možných střetech zájmů je rovněž jedním z aspektů dostatečných znalostí.⁴³⁸ Zároveň i při posuzování používání vlastních názorů člena představenstva by banky měly vyhodnotit, zda daný člen není ve střetu zájmů v takové míře, že je zhoršena jeho schopnost nezávisle a objektivně vykonávat své povinnosti vyplývající z funkce člena představenstva.⁴³⁹

Dodržování zásad týkajících se střetu zájmů by mělo být předmětem průběžného sledování výkonu členů představenstva banky, přičemž v případě zjištění nedodržování těchto zásad by mělo být provedeno opětovné posouzení vhodnosti takového člena.⁴⁴⁰ Pokud banka zjistí střet zájmů, jenž může ovlivnit schopnost člena představenstva používat vlastní názory, měla by o něm i o přijatých zmírňujících opatřeních informovat ČNB jako příslušný orgán.⁴⁴¹

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že i požadavky ohledně střetu zájmů jsou ve vztahu k členům představenstva banky přísnější než ve vztahu k členům představenstev běžných akciových společností.

7.7 Zákaz konkurence

Zákaz konkurence obecně upravuje ust. § 432 ObčZ, jež stanoví, že osoba vystupující jako podnikatelův zástupce při provozu obchodního závodu nesmí činit na vlastní

---

⁴³⁴ *ibid.*, s. 27.

⁴³⁵ *ibid.*, s. 26.

⁴³⁶ EBA, ESMA, *op. cit.* pozn. 41, s. 38.

⁴³⁷ *ibid.*, s. 53.

⁴³⁸ *ibid.*, s. 18.

⁴³⁹ *ibid.*, s. 25.

⁴⁴⁰ *ibid.*, s. 11.

⁴⁴¹ *ibid.*, s. 26.

nebo cizí účet nic, co spadá do oboru obchodního závodu, nemá-li k takové činnosti souhlas podnikatele.

Na české banky jako akciové společnosti s dualistickým systémem vnitřní struktury se však použije speciálnější úprava dle ust. § 441 ZOK, z něhož vyplývá, že neupravují-li stanovy zákaz konkurence jinak, je členům představenstva zakázáno:

- podnikat v předmětu činnosti společnosti, a to ani ve prospěch jiných osob, ani zprostředkovávat obchody společnosti pro jiného;⁴⁴²
- být členem statutárního orgánu jiné právnické osoby se stejným nebo obdobným předmětem činnosti nebo osobou v obdobném postavení (ledaže se jedná o koncern);⁴⁴³
- účastnit se na podnikání jiné obchodní korporace jako společník s neomezeným ručením nebo jako ovládající osoba jiné osoby se stejným nebo obdobným předmětem činnosti.⁴⁴⁴

Ve vztahu k bankám není zákaz konkurence nad rámec výše uvedených ustanovení ZOK nijak speciálně upraven. V případě bank, stejně jako v případě běžných akciových společností tedy platí, že neupraví-li banka ve svých stanovách zákaz konkurence jinak, nemohou členové představenstva banky vykonávat žádnou z činností dle ust. § 441 odst. 1–3 ZOK, přičemž v případě porušení tohoto zákazu hrozí členovi představenstva nejen uložení povinnosti nahradit škodu a vydat bezdůvodné obohacení, ale i povinnost vydat bance prospěch, který v důsledku porušení zákazu konkurenčního jednání získal, anebo převést na banku z toho vzniklá práva (ledaže to vylučuje jejich povaha).⁴⁴⁵ Vzhledem k dispozitivnosti ust. § 441 ZOK však stanovy banky mohou upravit zákaz konkurence odlišně od ZOK, a to jak přísněji, tak i mírněji.

Zákaz konkurence nicméně nelze úplně oddělit od jiných povinností člena představenstva banky. I v případě, kdy by banka ve stanovách zákaz konkurence dle ust. § 441 ZOK úplně vyloučila, musel by člen představenstva bez ohledu na neexistenci výslovného zákazu konkurence splňovat ostatní zákonné povinnosti, zejména povinnost jednat s péčí řádného hospodáře. Člen představenstva banky tedy

---

⁴⁴² § 441 odst. 1 ZOK.

⁴⁴³ § 441 odst. 2 ZOK.

⁴⁴⁴ § 441 odst. 3 ZOK.

⁴⁴⁵ § 5 odst. 1 ZOK.

zřejmě bez ohledu na případnou mírnější úpravu zákazu konkurence ve stanovách nemůže jednat ve vztahu k bance konkurenčně bez toho, aby zároveň neporušil své další povinnosti vyplývající z jeho funkce. Z českých bank nicméně zákaz konkurence upravují méně přísně než ZOK pouze stanovy Československé obchodní banky, a.s.

Zároveň lze z ust. § 2975 odst. 2 ObčZ dovodit, že banka a člen jejího představenstva si mohou ujednat tzv. konkurenční doložku,⁴⁴⁶ to však nejdéle na dobu pěti let. Zákon neomezuje trvání konkurenční doložky pouze na dobu výkonu funkce, proto člen představenstva může být konkurenční doložkou vázán i po zániku své funkce.

ZOB každopádně zákaz konkurence ve vztahu k členům představenstva banky nijak blíže neupravuje. V této souvislosti považuji za vhodné připomenout, že jak již bylo blíže pojednáno v podkapitole 7.5 této práce, možnost členů představenstva banky zastávat současně funkce v jiných právnických osobách je dle ZOB omezena. Toto zákonné omezení však dle mého názoru nijak nesouvisí se zákazem konkurence, ale jedná se o regulatorní požadavek zakotvený spíše z důvodu obav o to, aby byl člen představenstva banky schopen své povinnosti z této funkce vyplývající plnit řádně a věnovat výkonu této funkce dostatečnou časovou kapacitu (viz ust. § 8 odst. 4 písm. b) a c) ZOB). Úprava zákazu konkurence je tak dle mého názoru ve vztahu k členům představenstva banky stejná jako v případě běžných akciových společností.

7.8 Mlčenlivost

Zatímco v ObčZ ani ZOK není povinnost mlčenlivosti v tomto kontextu nijak zvláště upravena,⁴⁴⁷ ZOB stanoví ve svém ust. § 39 pro pracovníky banky, členy statutárního orgánu, členy správní rady a členy dozorčí rady banky povinnost zachovávat mlčenlivost jako jeden z druhů státem uložených povinností mlčenlivosti, jež zahrnuje širší okruh informací než bankovní tajemství⁴⁴⁸ dle ust. § 38 ZOB, nicméně pro zachování bankovního tajemství je tato povinnost klíčová.⁴⁴⁹ Přitom obecně platí,

---

⁴⁴⁶ Viz i rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 11. 2018, sp. zn. 29 Cdo 5943/2016.

⁴⁴⁷ § 504 ObčZ pouze upravuje obchodní tajemství.

⁴⁴⁸ Bankovní tajemství se vztahuje na všechny bankovní obchody a peněžní služby bank, včetně stavů na účtech a depozit, a na rozdíl od povinnosti mlčenlivosti zavazuje pouze banku, nikoliv fyzické osoby. K tomu viz i LIŠKA, P., ELEK, Š., MAREK, K. *Bankovní obchody*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 34.

⁴⁴⁹ LIŠKA, P. *Bankovní tajemství a povinnost mlčenlivosti*. *Obchodněprávní revue* [online]. 2016, č. 9, s. 241 [cit. 31. 5. 2022].

že povinnost zachovávat mlčenlivost trvá neomezeně, tedy i po skončení pracovněprávního nebo jiného obdobného vztahu povinných osob k bance.⁴⁵⁰ Nad rámec této zákonné povinnosti může banka s členy představenstva přísnější povinnost mlčenlivosti sjednat i smluvně. Porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost podle ust. § 39 ZOB je v každém případě přestupkem, za nějž hrozí členům představenstva banky pokuta do výše 20 000 000 Kč.⁴⁵¹

Povinnost zachovávat mlčenlivost podle ust. § 39 odst. 1 ZOB

Dle ust. § 39 odst. 1 ZOB platí, že členové představenstva banky mají povinnost zachovávat mlčenlivost ve služebních věcech dotýkajících se zájmů banky a jejích klientů. Služebními věcmi dotýkajícími se zájmů banky nebo jejích klientů mohou být například obchodní tajemství, know-how, pracovní postupy, informační systémy, zkušenosti s klienty,⁴⁵² informace o jejich majetkových a jiných poměrech, údaje týkající se jejich domácnosti nebo zaměstnání a podobně,⁴⁵³ o nichž se člen představenstva banky dozvěděl v souvislosti s výkonem své činnosti pro banku.⁴⁵⁴

Tato povinnost však není neomezená – ze zákonných důvodů, kdy dochází k prolomení bankovního tajemství,⁴⁵⁵ mohou být výše uvedené osoby povinnosti zachovávat mlčenlivost zproštěny. V případě pracovníků a členů dozorčí rady banky přísluší působnost zprostit tyto osoby povinnosti mlčenlivosti představenstvu, a člena představenstva banky ve výše uvedených případech zprošťuje povinnosti mlčenlivosti dozorčí rada. Forma rozhodnutí o zproštění povinnosti mlčenlivosti není zákonem předepsána, nicméně doporučováno je vyhotovení písemného dokumentu o takovém rozhodnutí, zejména pro účely založení do spisu týkajícího se probíhajícího občanského soudního řízení nebo trestního řízení.⁴⁵⁶

---

⁴⁵⁰ § 39 odst. 3 ZOB.

⁴⁵¹ § 36b odst. 3 a odst. 7 písm. c) ZOB.

⁴⁵² LIŠKA, P. § 39. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 545.

⁴⁵³ LIŠKA, op. cit. pozn. 449.

⁴⁵⁴ LIŠKA, P. *Zproštění povinnosti mlčenlivosti podle zákona o bankách*. Bulletin advokacie [online]. 2020, č. 1–2, s. 37 [cit. 31. 5. 2022].

⁴⁵⁵ § 38 odst. 2–6, § 38 odst. 8 a § 38b ZOB.

⁴⁵⁶ LIŠKA, op. cit. pozn. 454.

Povinnost zachovávat mlčenlivost podle ust. § 39 odst. 2 ZOB

Novelou provedenou zákonem č. 338/2020 Sb.⁴⁵⁷ došlo s účinností od 1. 10. 2020 ke vložení nového odstavce 2 ust. § 39 ZOB. Vzhledem k tomu, že zpravodajské služby dle zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky (tj. Bezpečnostní informační služba, Úřad pro zahraniční styky a informace, a Vojenské zpravodajství jako součást Ministerstva obrany)⁴⁵⁸ mohou dle ust. § 11a odst. 1 písm. a) téhož zákona písemně žádat od banky poskytnutí zprávy o záležitostech týkajících se klienta banky, které jsou předmětem bankovního tajemství, bylo potřeba, aby předávání informací bankami bylo chráněno před vyzrazením (a to i klientovi, jehož se žádost týká).⁴⁵⁹

Členové představenstva banky jsou dle ust. § 39 odst. 2 ZOB povinni zachovávat mlčenlivost o údajích, které jim byly poskytnuty za účelem vyřízení vyžádání takové zprávy o záležitostech klienta, které jsou předmětem bankovního tajemství, podle ust. § 38 odst. 3 písm. j) ZOB (tj. na písemné vyžádání zpravodajské služby za účelem plnění konkrétního úkolu v její působnosti podle zákona upravujícího činnost zpravodajských služeb ČR, se souhlasem soudce), přičemž tuto povinnost musí povinné osoby zachovávat vůči klientovi i všem dalším osobám. Výjimkou z povinnosti zachovávat mlčenlivost o výše uvedených údajích jsou případy, kdy povinná osoba tyto údaje poskytne pracovníkovi, členovi statutárního orgánu, členovi správní rady nebo členovi dozorčí rady téže banky, pokud je to nutné pro výkon jeho funkce nebo pracovní činnosti.

Ust. § 39 odst. 2 ZOB na rozdíl od ust. § 39 odst. 1 ZOB neupravuje možnost zproštění této povinnosti mlčenlivosti, proto lze dle mého názoru dané ustanovení vykládat tak, že povinnosti zachovávat mlčenlivost o údajích, které byly členům představenstva banky poskytnuty za účelem vyřízení žádosti zpravodajské služby dle

---

⁴⁵⁷ Zákon č. 338/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁵⁸ § 3 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky.

⁴⁵⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 338/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů [online]. [cit. 31. 5. 2022].

ust. § 11a odst. 1 písm. a) zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, nelze zprostit.

Povinnost zachovávat mlčenlivost podle ust. § 38 AML zákona

Na členy představenstva bank jako povinných osob dle ust. § 2 odst. 1 písm. a) bod 1 AML zákona se navíc vztahuje i povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech týkajících se oznámení a šetření podezřelého obchodu, úkonů učiněných Finančním analytickým úřadem nebo plnění povinností stanovených v ust. § 24 odst. 1 (informace, které byly předmětem informační povinnosti) nebo ust. § 31c AML zákona (informace obsažené ve zprávě o činnosti Finančního analytického úřadu). Jedná se o jakousi „nadstavbovou“ povinnost vůči ochraně bankovního tajemství.⁴⁶⁰ Tato povinnost nezaniká ani skončením funkce člena představenstva banky⁴⁶¹ a vztahuje se na každého, kdo se o těchto skutečnostech dozví,⁴⁶² tedy dle mého názoru například i na rodinné příslušníky členů představenstva banky a další osoby, které se jakýmkoliv způsobem o skutečnostech chráněných povinností mlčenlivosti dozví. Povinnosti mlčenlivosti dle AML zákona na rozdíl od povinnosti mlčenlivosti dle ZOB nezprošťuje orgán banky, nýbrž předseda vlády nebo jím pověřený člen vlády, a to pouze v odůvodněných případech.⁴⁶³ Výjimky z této povinnosti stanoví ust. § 39 AML zákona.⁴⁶⁴

7.9 Odpovědnost za škodu

Členové představenstva banky jako osoby stojící na „špicí odpovědnostní pyramidy“⁴⁶⁵ nesou odpovědnost za řízení banky nejen vůči akcionářům, ale i dalším poškozeným osobám. Na členy představenstva banky se v tomto ohledu vztahuje jak obecnější úprava dle ObčZ a ZOK, tak i úprava speciální dle ZOB.

---

⁴⁶⁰ PILÍKOVÁ, J. § 38. In: HLAVINOVÁ, M., PILÍKOVÁ, J., KABEŠ, V. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Komentář* [online]. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 291–295 [cit. 31. 5. 2022].

⁴⁶¹ § 38 odst. 2 AML zákona.

⁴⁶² § 38 odst. 3 AML zákona.

⁴⁶³ § 38 odst. 4 AML zákona.

⁴⁶⁴ Povinnosti zachovávat mlčenlivost se za určitých podmínek nelze dovolávat například vůči orgánům činným v trestním řízení, finančními arbitry, soudu, zpravodajským službám nebo správci daně.

⁴⁶⁵ SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 8a. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 272.

Jak již bylo uvedeno v podkapitole 7.2 této práce, členové představenstva banky, stejně jako ostatní členové volených orgánů právnických osob, dle ust. § 159 odst. 1 ObčZ spolu s funkcí člena voleného orgánu přijímají i závazek vykonávat tuto funkci s nezbytnou loajalitou a s potřebnými znalostmi a pečlivostí, tedy s péčí řádného hospodáře. V odborné literatuře bylo předmětem diskusí, zda je ke vzniku povinnosti k náhradě škody v důsledku porušení povinnosti péče řádného hospodáře potřeba zavinění či nikoliv. Přikláním se k závěrům autorů, jež zastávají názor, že povinnost jednat s péčí řádného hospodáře je povinností zákonnou, a tudíž ke vzniku povinnosti náhrady škody je potřeba zavinění na straně člena představenstva banky (tj. jedná se o odpovědnost subjektivní).⁴⁶⁶ Dle ust. § 2910 ObčZ pak platí, že pokud člen představenstva banky vlastním zaviněním poruší jakoukoli svoji zákonnou povinnost, tedy dle mého názoru včetně povinnosti jednat při výkonu své funkce s péčí řádného hospodáře, je povinen nahradit bance jako poškozenému takto vzniklou škodu. V případě, že člen představenstva bance tuto škodu nenahradí, anebo ji nahradí jen částečně, a věřitel banky se nemůže na bance domoci plnění jejího dluhu, ručí dle ust. § 159 odst. 3 ObčZ člen představenstva za dluh banky v rozsahu, v jakém škodu nenahradil.

Dle ust. § 51 odst. 1 ZOK je ve vztahu k členům představenstva banky požadavek jednat s péčí řádného hospodáře doplněn pravidlem podnikatelského úsudku, o němž bylo blíže pojednáno v podkapitole 7.2 této práce. Ust. § 52 odst. 1 ZOK pak stanoví, že při posuzování, zda člen představenstva banky jednal s péčí řádného hospodáře, se má vždy přihlídnout k péči, kterou by v podobné situaci vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba, pokud by byla v postavení člena podobného orgánu obchodní korporace (s ohledem na specifické znalosti a dovednosti konkrétního člena představenstva zvyšující standard kvality péče).⁴⁶⁷ Dle ust. § 52 odst. 2 ZOK pak platí přísnější, tzv. obrácené důkazní břemeno, kdy v případě řízení před soudem, v rámci něhož se posuzuje, zda člen představenstva banky jednal s péčí řádného hospodáře, nese důkazní břemeno takový člen (ledaže soud přenesse důkazní

---

⁴⁶⁶ Například ELEK, Š. § 8a. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 130, a NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. *Odpovědnost za jednání s péčí řádného hospodáře... z pohledu teorií právnických osob*. Časopis pro právní vědu a praxi [online]. 2020, č. 2, s. 247 [cit. 31. 5. 2022].

⁴⁶⁷ GORČÍK, J. *Odlíšnosti výkonu funkce člena statutárního orgánu kapitálové společnosti od pracovněprávního vztahu a možný souběh výkonu funkce a pracovněprávního vztahu*. Obchodněprávní revue [online]. 2022, č. 1, s. 29 [cit. 31. 5. 2022].

břemeno na banku z důvodu, že po členovi představenstva nelze nesení břemene spravedlivě požadovat).⁴⁶⁸

Člen představenstva banky, jenž porušil povinnost péče řádného hospodáře, musí vydat bance prospěch, který v souvislosti s takovým jednáním získal, nebo není-li to možné, musí nahradit bance prospěch v penězích.⁴⁶⁹ Zároveň platí, že právní jednání obchodní korporace omezující odpovědnost člena jejího voleného orgánu je absolutně neplatné a nepřihlíží se k němu.⁴⁷⁰ Banka, stejně jako jakákoliv jiná obchodní korporace tedy nesmí omezit odpovědnost člena představenstva, resp. pokud by tak učinila, nebude se k takovému jednání přihlížet. V případě vzniku újmy banky z důvodu porušení péče řádného hospodáře některým z členů jejího představenstva může banka s takovým členem představenstva uzavřít smlouvu o vypořádání vzniklé újmy. Účinnost takové smlouvy je však podmíněna souhlasem nejméně dvou třetin všech členů valné hromady.⁴⁷¹

Členové představenstva banky nesou odpovědnost nejen za své jednání a rozhodnutí, ale nesou i spoluodpovědnost za jednání a rozhodování představenstva jako kolektivního orgánu, přičemž jejich odpovědnost může být dovozována kromě konkrétních rozhodnutí například i za špatnou vnitřní organizaci nebo za výběr a kontrolu svých podřízených.⁴⁷²

Banka je nad rámec obecnější právní úpravy povinna v souladu s ust. § 9 odst. 1 písm. b) ZOB upravit odpovědnost členů statutárního orgánu banky přímo ve stanovách.⁴⁷³ Ust. § 8a odst. 1 ZOB pak upravuje zvláštní způsob porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře,⁴⁷⁴ a to výhradně ve vztahu k členům statutárního orgánu banky. Dle tohoto ustanovení platí, že členové představenstva banky v případě porušení povinností vyplývajících pro ně z výkonu funkce podle ZOB, zvláštních právních předpisů nebo stanov banky odpovídají společně a nerozdílně za škodu, která vznikne věřitelům banky tím, že v důsledku porušení těchto

---

⁴⁶⁸ ČERNÁ a kol., op. cit. pozn. 52, s. 192.

⁴⁶⁹ § 53 odst. 1 ZOK.

⁴⁷⁰ § 53 odst. 2 ZOK.

⁴⁷¹ § 53 odst. 3 ZOK.

⁴⁷² SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 8a. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 273.

⁴⁷³ Dané ustanovení lze považovat za nadbytečné (vzhledem k úpravě odpovědnosti v zákoně) i duplicitní (vzhledem k úpravě § 8 odst. 8 ZOB), viz i ELEK, Š. § 9. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 127, 152.

⁴⁷⁴ ELEK, Š. § 8a. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 130.

povinností banka není schopna plnit své splatné závazky. Jedná se o přímou odpovědnost členů představenstva za škodu způsobenou věřitelům banky (na rozdíl od obecné úpravy dle ust. § 159 odst. 3 ObčZ, která upravuje pouze ručení členů představenstva),⁴⁷⁵ jež je specifickým případem skutkové podstaty upravené v ust. § 159 odst. 3 ObčZ – vztahuje se jen na úpadek banky, zatímco skutková podstata dle ObčZ se vztahuje na jakýkoliv případ, kdy se věřitel nemůže domoci plnění vůči bance. Podmínku vzniku této odpovědnosti je, že porušení povinnosti členem představenstva banky je příčinou toho, že se banka dostala do úpadku, a současně že důsledkem úpadku banky je vznik škody věřitelům banky.⁴⁷⁶

Názory v odborné literatuře se opět různí ohledně otázky, zda je tento zvláštní druh odpovědnosti dle ZOB odpovědností objektivní nebo subjektivní. Smutný a kol. zastávají názor, že odpovědnost dle ust. § 8a ZOB je odpovědností objektivní, tedy odpovědností za porušení, bez ohledu na zavinění,⁴⁷⁷ Elek naopak tuto odpovědnost považuje za subjektivní, tedy vyžadující úmysl nebo alespoň nedbalost.⁴⁷⁸ Ani jeden z těchto autorů však neuvádí ve prospěch svých závěrů žádnou argumentaci. Osobně se však přikláním k druhému názoru, tedy že odpovědnost dle ust. § 8a ZOB je subjektivní, a to z toho důvodu, že se – jak bylo uvedeno výše – jedná o jakousi zvláštní formu porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře, jež je povinností zákonnou a tedy založenou na subjektivním principu.

S názorem Eleka souhlasím i v tom ohledu, že ust. § 8a ZOB lze považovat za nadbytečné vzhledem k tomu, že tato situace je pokryta již zmíněným obecnějším ust. § 159 odst. 3 ObčZ, dle kterého člen představenstva banky ručí věřitelům banky za její dluh v rozsahu, v jakém škodu způsobenou porušením povinnosti při výkonu funkce nenahradil, ačkoli byl k tomu povinen. Není mi jasné, proč zákonodárce upravuje tuto oblast v ZOB v podstatě duplicitně, a odpověď nenabízí ani příslušná důvodová zpráva.⁴⁷⁹ Elek navíc považuje dané ustanovení ZOB za nesprávné i z teoretického hlediska, když zakládá odpovědnost členů představenstva banky vůči

---

⁴⁷⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 165/1998 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony [online]. [cit. 31. 5. 2022].

⁴⁷⁶ ELEK, Š. § 8a. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 131.

⁴⁷⁷ SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 8a. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 63, s. 275.

⁴⁷⁸ ELEK, Š. § 8a. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 131.

⁴⁷⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 165/1998 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony [online]. [cit. 31. 5. 2022].

věřitelům banky přímo, byť mezi porušením povinnosti členem představenstva a škodou na straně věřitelů neexistuje přímá příčinná souvislost.⁴⁸⁰

Co se týče způsobu stanovení škody vzniklé na straně věřitelů banky, ZOB ohledně této otázky mlčí. Ust. § 8a ZOB však zřejmě lze vykládat široce a členové představenstva by tak mohli být odpovědni za škodu nejen v rozsahu, v jakém nebyly věřitelům uhrazeny jejich pohledávky v rámci insolvenčního řízení, ale i za jinou škodu (například vzniklou v důsledku nesplnění závazků banky včas).⁴⁸¹

V této souvislosti ještě považuji za vhodné zmínit, že byť je odpovědnost dle ust. § 8a ZOB koncipována jako solidární, odpovídají za škodu vzniklou věřitelům jenom ti členové představenstva, kteří své povinnosti porušili, a ostatní členové představenstva nenesou v takovém případě žádnou odpovědnost.⁴⁸²

Shrnutí

Z obsahu této kapitoly je zjevné, že i v průběhu výkonu funkce jsou na členy představenstva banky kladeny přísnější požadavky než na členy představenstva běžných akciových společností. Kromě obecnějších požadavků ObčZ a ZOK na **osobní výkon funkce a zastoupení, povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, zákaz konkurence a odpovědnost za škodu** se na členovy představenstva banky vztahují i další zvláštní požadavky a povinnosti, a to **povinnost průběžně se odborně vzdělávat** (v rámci individuálního nebo kolektivního úvodního zaškolení a individuální odborné přípravy), **řádně, čestně a nezávisle plnit své povinnosti**, věnovat výkonu funkce **dostatečnou časovou kapacitu**, dále přísnější podmínky ohledně **střetu zájmů**, speciální **povinnost mlčenlivosti** a zvláštní dodatečná **odpovědnost za škodu ve vztahu k věřitelům banky** dle ZOB.

Všechny výše uvedené speciální požadavky ve vztahu k členům představenstva banky považuji za opodstatněné, snad kromě odpovědnosti za škodu ve vztahu k věřitelům banky dle ust. § 8a ZOB, jež lze považovat za nadbytečnou a i z teoretického hlediska za nesprávnou, jak bylo uvedeno v této kapitole výše.

---

⁴⁸⁰ ELEK, Š. § 8a. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 131.

⁴⁸¹ SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 8a. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 276.

⁴⁸² ELEK, Š. § 8a. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 131.

8 DALŠÍ ZVLÁŠTNÍ POŽADAVKY VE VZTAHU K ČLENŮM PŘEDSTAVENSTVA BANKY

8.1 Odměňování

V kontextu této práce nelze opomenout odměňování jako jednu z „*klíčových motivačních strategií v rámci corporate governance*“, jež posiluje zájmové vazby v rámci fiduciárního vztahu mezi bankou a členem jejího představenstva.⁴⁸³ Motivační aspekt odměňování lze dle mého názoru spatřovat i v tom, že v případě porušení povinností člena představenstva při výkonu této funkce může společnost jeho odměnu přiměřeně krátit.⁴⁸⁴ Ve vztahu k členům volených orgánů obchodních korporací upravuje ZOK odměňování zejména v ust. § 59 a násl., dle nichž má být odměňování a související skutečnosti upraveno ve smlouvě o výkonu funkce, jinak platí nevyvratitelná právní domněnka, že výkon funkce je bezplatný, případně se odměna určuje jako odměna obvyklá.

Ve vztahu k bankám upravuje tuto oblast zejména ZOB, dle jehož ust. § 8b odst. 1 písm. f) je systém odměňování jednou ze součástí řídicího a kontrolního systému banky, a má vždy zahrnovat zásady a postupy odměňování, které přispívají k řádnému a účinnému řízení rizik a jsou s ním v souladu, jsou založeny na stejné odměně mužů a žen za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty,⁴⁸⁵ a v případě osob s rizikovým vlivem zahrnují také zvláštní pravidla pro určení a podmínky výplaty pevné a pohyblivé složky odměny a pro přijímání rozhodnutí o odměňování této osoby.

Jedná se o nové ustanovení vložené do ZOB novelou účinnou od 1. 1. 2022. Do té doby byly „osoby s rizikovým vlivem“ definovány v ust. § 9a odst. 1 ZOB jako „osoby, jejichž pracovní činnosti mají podstatný vliv na rizikový profil banky“ – jednalo se tedy o vymezení rámcové a bylo vždy na bance, aby určila konkrétní okruh

---

⁴⁸³ HURYSCHOVÁ, K. *Odměňování za výkon funkce v akciové společnosti*. In: ŽITŇANSKÁ a kol., op. cit. pozn. 144, s. 143.

⁴⁸⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2019, sp. zn. 27 Cdo 2426/2018.

⁴⁸⁵ Dané ustanovení bylo do ZOB promítnuto novelizujícím zákonem č. 353/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, s účinností od 1. 1. 2022. Dle důvodové zprávy k tomuto zákonu se jedná o transpozici článku 74 odst. 1 směrnice CRD upravující genderovou neutralitu zásad a postupů odměňování – jedná se tedy o promítnutí zásady rovného zacházení a zákazu diskriminace na základě pohlaví.

osob s rizikovým vlivem.⁴⁸⁶ Nyní však definici osob s rizikovým vlivem nalezneme v ust. § 8b odst. 1 písm. f) bod 3. ZOB, dle kterého jsou osobami s rizikovým vlivem členové statutárního orgánu, správní rady, dozorčí rady a další pracovníci, jejichž pracovní činnosti mají významný vliv na rizikový profil banky. Členy představenstva banky je tak vždy potřeba považovat za osoby s rizikovým vlivem. Podobně i směrnice CRD v článku 92 odst. 3 písm. a) zahrnuje do kategorie pracovníků, jejichž pracovní činnosti mají podstatný vliv na rizikový profil instituce mj. všechny členy vedoucího orgánu.⁴⁸⁷

ZOB pak v ust. § 9a transponujícím článek 94 směrnice CRD upravuje pohyblivou složku odměny (tzv. bonusy) u osob s rizikovým vlivem – tedy i členů představenstva banky – a stanoví dle mého názoru zásadní omezení v tom smyslu, že výše pohyblivé složky odměny u těchto osob zpravidla nesmí přesáhnout výši pevné složky odměny (tzv. *bonus cap*).⁴⁸⁸ O případném překročení tohoto limitu (nejvýše však ve výši dvojnásobku pevné složky odměny) rozhoduje valná hromada na základě představenstvem předloženého odůvodněného návrhu, jenž musí obsahovat alespoň náležitosti dle ust. § 9a odst. 2 ZOB, přičemž k takovému rozhodnutí valné hromady je vyžadován souhlas alespoň 66 % většiny hlasů přítomných akcionářů, jsou-li přítomni akcionáři nakládající alespoň polovinou hlasovacích práv v bance, jinak alespoň 75 % většiny hlasů přítomných akcionářů. O navrhovaném vyšším maximálním poměru pevné a pohyblivé složky celkové odměny a jeho odůvodnění musí banka uvědomit ČNB a na její žádost musí banka prokázat, že navrhovaný vyšší poměr není v rozporu s jejími povinnostmi, zejména s ohledem na kapitálové požadavky.⁴⁸⁹

Pro účely výpočtu výše pohyblivé složky odměny však banka může uplatnit diskontní sazbu až do 25 % celkového objemu pohyblivé složky odměny osoby s rizikovým vlivem v případě, že je vyplacena prostřednictvím nástrojů, z nichž lze práva uplatnit nejdříve za 5 let⁴⁹⁰ – v důsledku diskontování části pohyblivé složky

---

⁴⁸⁶ SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 9a. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 318.

⁴⁸⁷ I dle důvodové zprávy k zákonu č. 353/2021 Sb. došlo novelou daného ustanovení ZOB ke zpřesnění transpozice směrnice CRD.

⁴⁸⁸ EBA, op. cit. pozn. 51, s. 5.

⁴⁸⁹ § 9a odst. 7 ZOB.

⁴⁹⁰ § 9a odst. 8 ZOB.

odměny je tak možné efektivně přiznávat vyšší odměny.⁴⁹¹ Cílem zvýhodnění je podpora tohoto obezřetnějšího způsobu poskytování pohyblivé složky odměny.⁴⁹²

Ve vztahu k pohyblivým složkám odměny může navíc ČNB intervenovat v tom smyslu, že může bance uložit, aby omezila pohyblivou složku odměny osob s rizikovým vlivem, pokud není v souladu s udržováním kapitálu, a v takovém případě musí banka určit výši pohyblivé složky odměny procentem z čistého zisku.⁴⁹³

Dle ust. § 8c odst. 1 písm. c) ZOB musí významné banky navíc zřídit výbor pro odměňování složený z nevýkonných členů orgánů banky. V působnosti výboru pro odměňování je zejména příprava návrhů rozhodnutí týkajících se odměňování, přičemž při této činnosti má výbor pro odměňování přihlížet mj. k dlouhodobým zájmům akcionářů a ostatních zúčastněných stran, a i k veřejnému zájmu.⁴⁹⁴

Odměňování blíže upravuje vyhláška č. 163/2014, pro jejíž účely se v souladu s ust. § 7 odst. 2 písm. f) rozumí odměnou mzda, peněžní i nepeněžní požitky a další příjmy pracovníka.⁴⁹⁵ Jedná se každopádně o odměny poskytované v souvislosti s výkonem funkce. Zajímavou otázkou je, zda lze za odměnu dle ZOB považovat i dividendy z akcií, jež člen představenstva obdržel jako součást odměny za výkon své funkce. Dle mého názoru nikoliv, k čemuž se přiklání i odborná literatura vzhledem k tomu, že výplata dividend není závislá na výkonu funkce.⁴⁹⁶ Zároveň i obecné pokyny EBA k odměňování stanoví, že za součást odměny nejsou považovány dividendy vyplácené z akcií nebo obdobných vlastnických podílů, které pracovníci obdrželi jako součást své odměny, přičemž totéž platí i pro úroky vyplácené pracovníkům z jiných nástrojů nebo investic. Dividendy a platby úroků nicméně nelze používat jako způsob výplaty pohyblivé složky odměny, pokud by tím docházelo k obcházení požadavků v oblasti odměňování.⁴⁹⁷

Dle ust. § 17 odst. 3 vyhlášky č. 163/2014 má představenstvo banky zajistit v rámci stanovení zásad řízení lidských zdrojů zejména zásady pro odměňování

---

⁴⁹¹ Odůvodnění vyhlášky č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry [online]. S. 31 [cit. 31. 5. 2022].

⁴⁹² *ibid.*, s. 8.

⁴⁹³ § 26 odst. 2 písm. a) bod 8. ZOB.

⁴⁹⁴ Příloha č. 2 k vyhlášce č. 163/2014, bod 4.

⁴⁹⁵ Pracovníkem se dle ust. § 7 odst. 3 písm. d) vyhlášky č. 163/2014 rozumí nejen osoba v základním pracovněprávním nebo podobném vztahu s bankou, ale i členové orgánů a výborů banky.

⁴⁹⁶ SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 9a. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 319.

⁴⁹⁷ EBA, op. cit. pozn. 49, s. 37.

pracovníků v souladu s celkovým systémem odměňování schváleným představenstvem. Stanovení zásad odměňování členů představenstva a vyhodnocování celkového systému odměňování je v pravomoci dozorčí rady.⁴⁹⁸ Podrobnější vymezení požadavků na odměňování pak obsahuje příloha č. 1 vyhlášky č. 163/2014, jež transponuje příslušné články směrnice CRD.⁴⁹⁹ Věcné výklady a další informace k vymezení některých požadavků na odměňování dle přílohy č. 1 vyhlášky č. 163/2014 poskytuje sdělení ČNB k odměňování.⁵⁰⁰

Související obecné pokyny EBA k odměňování upřesňují řádné a genderově neutrální zásady odměňování, které by banky měly mít zavedeny pro všechny své pracovníky a pro osoby s rizikovým vlivem,⁵⁰¹ přičemž banky by měly jednou ročně provádět sebehodnocení s cílem určit osoby s rizikovým vlivem.⁵⁰² Důraz je zde kladen zejména na genderovou neutralitu v odměňování (tj. stejná odměna mužů a žen za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty), nicméně ve vztahu k rozdílům v odměňování žen a mužů (tzv. *gender pay gap*) obecné pokyny pouze stanoví, že banky by měly sledovat vývoj těchto rozdílů,⁵⁰³ a to patrně z toho důvodu, že EBA plánuje připravit k této oblasti samostatné obecné pokyny.⁵⁰⁴ Dále obecné pokyny EBA k řádným zásadám odměňování upravují zejména podmínky a způsob výplaty retenčních odměn (tj. pohyblivé složky odměny přiznané pod podmínkou, že pracovníci zůstanou v bance po předem stanovenou dobu) a odstupného (tj. plateb pracovníkům souvisejících s předčasným ukončením smlouvy).⁵⁰⁵

Článek 450 nařízení CRR pak stanoví bankám povinnost zpřístupňovat vybrané informace týkající se zásad a postupů odměňování osob s rizikovým vlivem. Vybrané informace má dle článku 75 odst. 1 směrnice CRD ČNB jako příslušný orgán shromažďovat a poskytovat orgánu EBA. V souladu s ust. § 8d písm. a) ZOB používá ČNB tyto informace, jakož i informace poskytnuté bankou o rozdílech v odměňování mužů a žen, ke srovnání trendů a postupů odměňování. Informace obdržené

---

⁴⁹⁸ § 14 odst. 3 a 4 vyhlášky č. 163/2014.

⁴⁹⁹ Směrnice CRD tuto oblast upravuje zejména v článku 92 (zásady odměňování), 94 (pohyblivé složky odměny) a 95 (výbor pro odměňování).

⁵⁰⁰ ČNB, op. cit. pozn. 18.

⁵⁰¹ EBA, op. cit. pozn. 49, s. 3.

⁵⁰² *ibid.*, s. 25.

⁵⁰³ *ibid.*, s. 18.

⁵⁰⁴ BORSÍK, op. cit. pozn. 40.

⁵⁰⁵ EBA, op. cit. pozn. 49, s. 6.

od příslušných orgánů členských států pak EBA v souladu s článkem 75 směrnice CRD používá ke srovnání trendů a postupů odměňování na úrovni EU. Poslední takovou srovnávací zprávu vydala EBA v srpnu 2021 ve vztahu k tzv. *High Earners*⁵⁰⁶ (tj. pracovníkům, jejichž finanční odměna v instituci dosáhla za jeden finanční rok 1 milion EUR nebo více⁵⁰⁷ – v ČR dle údajů platných ke konci roku 2019 byly celkem čtyři takoví pracovníci⁵⁰⁸) a v červenci 2020 ve vztahu k odměňování obecně.⁵⁰⁹

Jak vyplývá z výše uvedeného, odměňování členů představenstva banky je regulováno výrazně přísněji než odměňování členů představenstva běžné akciové společnosti. Problematika odměňování členů představenstva banky je dle mého názoru bezesporu zajímavou, zejména co se týče pohyblivé složky odměny vzhledem k tomu, že její výše by s ohledem na zkušenosti z finanční krize roku 2008 měla být omezena tak, aby členové představenstva nebyli motivováni k přebírání nadměrného rizika bankou, zároveň je však potřeba pohyblivou složku odměny udržovat na takové úrovni, aby členové představenstva byli i nadále motivováni k dosahování pozitivních hospodářských výsledků a aby nedocházelo ke zvyšování podílu pevné složky odměny na úkor složky pohyblivé, což by mohlo vést k nerozumnému nákladovému zatížení bank.⁵¹⁰

8.2 Obchody s osobami se zvláštním vztahem k bance

Banka dle ust. § 18 ZOB nesmí s osobami, které k ní mají zvláštní vztah (tedy mj. s členy představenstva a s osobami jím blízkými)⁵¹¹ provádět obchody, které by vzhledem ke své povaze, účelu nebo riziku nebyly provedeny s ostatními klienty. Jedná se o specifikaci obecné povinnosti banky jednat obezřetně dle ust. § 12 odst. 1 ZOB, a to s ohledem na možný vznik nežádoucích konfliktů zájmů. Vyhláška č. 163/2014 dále v této souvislosti ve své příloze 2 bodu 3. stanoví, že banky mají obchody s osobami se zvláštním vztahem k ní sjednávat na základě podmínek obvyklých na daném trhu (tzv. *arm's length principle*).⁵¹² V případě zjištění

---

⁵⁰⁶ EBA: *Report on High Earners. Data as of end of 2019* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022].

⁵⁰⁷ Povinnost shromažďovat údaje o těchto osobách má ČNB dle článku 75 odst. 3 směrnice CRD.

⁵⁰⁸ EBA, op. cit. pozn. 506, s. 5.

⁵⁰⁹ EBA: *Report. Benchmarking of Remuneration Practices at the European Union Level (2017 and 2018 data) and Data on High Earners (2018 data)* [online]. 2020 [cit. 31. 5. 2022].

⁵¹⁰ DŘEVÍNEK, K. § 26. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 318.

⁵¹¹ § 19 odst. 1 ZOB.

⁵¹² ELEK, Š. § 18. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 229.

nedostatku v činnosti banky může ČNB uložit bance povinnost zakázat nebo omezit provádění operací s členy představenstva a osobami jím blízkými.⁵¹³

Nadto ve vztahu k úvěrovým obchodům⁵¹⁴ dle ust. § 18 odst. 2 ZOB platí, že banka může s těmito osobami takové obchody provádět jen v případě, že o tom rozhodne představenstvo na základě rozboru příslušného bankovního obchodu a finanční situace (bonity) žadatele. Schválení představenstvem je požadavkem dodatečným, a i v případě členů představenstva a osob jím blízkých tak bude potřeba, aby proběhl i standardní schvalovací proces, jenž útvary řízení rizik a případně zvláštní úvěrové výbory banky provádějí ve vztahu k jakémukoliv jinému klientovi při posuzování žádosti o úvěr. Zároveň v případě zmenšení celkového kapitálového poměru banky na individuálním základě může ČNB bance úplně zakázat poskytovat úvěry osobám se zvláštním vztahem k bance jako jedno z možných opatření k nápravě.⁵¹⁵

Výše uvedená omezení představují přísnější požadavek českého zákonodárce vzhledem k tomu, že unijní předpisy tuto oblast neupravují. Účelem těchto ustanovení je omezení rizik vyplývajících z toho, že členům představenstva banky nebo osobám jím blízkým budou poskytovány úvěry nebo s nimi budou uzavírány jiné obchody potenciálně zvyšující riziko banky nebo ohrožující její hospodaření.⁵¹⁶ Pokud by banka s členem představenstva nebo osobou jemu blízkou provedla obchod, který by vzhledem ke svému charakteru, účelu nebo riziku nebyl proveden s ostatními klienty, dopustila by se přestupku,⁵¹⁷ za nějž lze uložit pokutu ve výši do 50 000 000 Kč.⁵¹⁸

Kromě úpravy dle ZOB je však v této souvislosti potřeba zohlednit i obecnější úpravu pravidel o střetu zájmů dle ZOK. Z ust. § 55 odst. 1 ZOK vyplývá, že v případě, kdy člen představenstva nebo osoba jemu blízká hodlá uzavřít s bankou smlouvu, musí o tom bez zbytečného odkladu informovat představenstvo a dozorčí radu (případně valnou hromadu)⁵¹⁹ a zároveň uvést, za jakých podmínek má být smlouva

---

⁵¹³ § 26 odst. 5 písm. d) ZOB.

⁵¹⁴ Dle ust. § 3b odst. 2 písm. n) ZOB jsou úvěrovými obchody činnosti týkající se poskytování úvěrů a záruk.

⁵¹⁵ § 26a písm. d) ZOB.

⁵¹⁶ LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 448, s. 28.

⁵¹⁷ § 36e odst. 3 písm. e) ZOB.

⁵¹⁸ § 36e odst. 6 písm. c) ZOB.

⁵¹⁹ § 55 odst. 3 ZOK.

uzavřena. V případě, že taková smlouva není v zájmu banky, může dozorčí rada nebo valná hromada její uzavření zakázat.⁵²⁰ Výše uvedená notifikační povinnost ani možnost orgánu zakázat uzavření smlouvy však neplatí v případě, že se jedná o smlouvu uzavíranou v rámci běžného obchodního styku.⁵²¹ Vzhledem k absenci definice pojmu „běžný obchodní styk“ je potřeba vycházet z judikatury a odborné literatury, dle které pro účely zjištění, zda určitá smlouva je nebo není uzavírána v rámci běžného obchodního styku, bude potřeba posoudit druh předmětné transakce, její finanční rozměr (intenzitu) a jedinečnost.⁵²² Aby smlouva mohla být považována za uzavíranou v rámci běžného obchodního styku, nesmí vybočovat ze zapsaného předmětu podnikání,⁵²³ nesmí svým rozměrem (intenzitou) materiálně významným způsobem vybočovat z finančního rozměru ostatních smluv uzavíraných bankou přibližně v téže době, a nesmí být svým charakterem zcela jedinečná a neopakovatelná. Pokud smlouva nesplňuje všechny výše uvedené aspekty, lze mít důvodně za to, že uzavření takové smlouvy nespadá pod rozsah běžného obchodního styku.⁵²⁴

V případě smluv uzavíraných bankou s členy představenstva a osobami jim blízkými tak bude potřeba výše uvedeným způsobem posoudit, zda se jedná o smlouvu splňující podmínky běžného obchodního styku (například běžná smlouva o úvěru). Pokud tyto podmínky smlouva splňovat nebude, bude kromě požadavků ust. § 18 ZOB potřeba aplikovat i požadavky ust. § 55 ZOK, tedy člen představenstva bude muset banku o záměru uzavřít takovou smlouvu předem notifikovat, přičemž pokud příslušný orgán banky dospěje k závěru, že předmětná smlouva není v zájmu banky, může její uzavření zakázat.

S výše uvedeným ust. § 18 ZOB souvisí i ust. § 12 odst. 2 ZOB, jež zakazuje bankám uzavírat smlouvy za podmínek, které jsou pro ně nápadně nevýhodné, přičemž smlouvy uzavřené bankou v rozporu s tímto ustanovením jsou neplatné, a to absolutně dle ust. § 588 ObčZ, což je reakcí zákonodárce na zkušenosti s tzv.

---

⁵²⁰ § 56 odst. 2 ZOK.

⁵²¹ § 57 ZOK.

⁵²² LASÁK, J. § 57. In: LASÁK a kol., op. cit. pozn. 135, s. 425.

⁵²³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 23 Cdo 3867/2007.

⁵²⁴ LASÁK, J. § 57. In: LASÁK a kol., op. cit. pozn. 135, s. 426.

tunelováním bank.⁵²⁵ Zároveň by v důsledku takového jednání hrozila bance pokuta do 20 000 000 Kč.⁵²⁶

8.3 Evidence údajů o úvěrových obchodech

Jednou z povinností banky je dle ust. § 8 odst. 3 písm. d) ZOB i povinnost evidovat údaje o úvěrových obchodech s členy jejího představenstva, a to tak, aby takové údaje mohly být na vyžádání bez zbytečného odkladu poskytnuty ČNB. Stejná povinnost platí i ve vztahu k osobám s členem představenstva banky spřízněným (takovými osobami jsou pro účely ZOB manžel, registrovaný partner, dítě nebo rodič, nebo právnická osoba, ve které má člen představenstva banky, jeho manžel, registrovaný partner, dítě nebo rodič kvalifikovanou účast nebo v ní může uplatňovat významný vliv nebo v ní zastává výkonnou řídicí funkci nebo je členem jejího statutárního orgánu, správní rady nebo dozorčí rady). Vzhledem k tomu, že tato povinnost byla zákonodárcem zařazena mezi povinnosti dle ust. § 8 odst. 3 ZOB, je porušení této povinnosti přestupkem,⁵²⁷ za nějž bance hrozí pokuta do 20 000 000 Kč.⁵²⁸

Výše uvedené ustanovení ZOB transponuje novelizovaný článek 88 odst. 1 směrnice CRD a do ZOB bylo vloženo s účinností od 1. 1. 2022. V anglické verzi směrnice CRD je v této souvislosti používán termín „*related parties*“, jenž by jinak zřejmě bylo vhodnější překládat jako „osoby blízké“, nicméně dle příslušné důvodové zprávy bylo v daném případě použití pojmu „osoba blízká“ shledáno jako nevyhovující, a to s ohledem na ust. § 22 ObčZ, jež tento pojem vymezuje širěji než směrnice CRD, proto je v překladu směrnice CRD i v české právní úpravě v tomto kontextu používán pojem „spřízněné strany“, resp. „spřízněné osoby“.⁵²⁹

Vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně nové ustanovení, není zatím dostupný relevantní odborný komentář, a ani příslušná důvodová zpráva či recitály směrnice (EU) 2019/878, jež článek 88 odst. 1 směrnice CRD novelizovala, neobsahují v této souvislosti žádné další doplňující informace. Ty lze zatím najít v obecných pokynech EBA k internal governance, které ve svém článku 12.2 uvádí stručný výčet

⁵²⁵ SMUTNÝ, A., PIHERA, V., CUNÍK, T. § 4. In: SMUTNÝ a kol., op. cit. pozn. 64, s. 151.

⁵²⁶ § 36e odst. 1 písm. n) ZOB ve spojení s § 36e odst. 6 písm. b) ZOB.

⁵²⁷ § 36e odst. 1 písm. f) ZOB.

⁵²⁸ § 36e odst. 6 písm. b) ZOB.

⁵²⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 353/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony [online]. [cit. 31. 5. 2022].

údajů, jež by dokumentace úvěrů měla obsahovat (zejména jméno dlužníka a jeho funkce, druh úvěru a částka, podmínky úvěru, datum jeho schválení včetně jména schvalující osoby nebo orgánu a jeho složení, a zda byl úvěr poskytnut za tržních podmínek dostupných všem pracovníkům). V případě úvěru, jehož částka přesahuje 200 000 EUR, by banky měly být schopny předložit na požádání ČNB doplňující informace.⁵³⁰

Shrnutí

Nad rámec obecnějších požadavků dle ObčZ a ZOK stanoví bankovní regulace některé zvláštní požadavky ve vztahu k **odměňování** členů představenstva banky a k **obchodům** uzavíraným mezi jimi a bankou.

Banky musí mít zaveden **system odměňování**, jenž je jednou ze součástí řídicího a kontrolního systému a zahrnuje mj. zásady a postupy odměňování jejich pracovníků. Ve vztahu k členům představenstva banky jako jedné z kategorií osob s rizikovým vlivem má systém odměňování navíc stanovit i speciální pravidla pro určení a podmínky výplaty pevné a pohyblivé složky odměny (bonusů) a pro přijímání rozhodnutí o jejich odměňování. ZOB v této souvislosti stanovuje i tzv. *bonus cap* v tom smyslu, že bonusy členů představenstva zpravidla nesmí překročit výši pevné složky odměny. Případný návrh na překročení tohoto limitu musí představenstvo předložit ke schválení valné hromadě banky a o této skutečnosti je nutné informovat i ČNB.

Členové představenstva (a osoby jím blízké) jako osoby se zvláštním vztahem k bance nesmí být při **provádění obchodů** s bankou zvýhodňováni a je zakázáno provádět s nimi obchody, které by nebyly provedeny s ostatními klienty banky. Každý potenciální úvěrový obchod banky s členem představenstva nebo osobu jemu blízkou musí být nejdříve (nad rámec standardního schvalovacího procesu) schválen představenstvem na základě rozboru příslušného obchodu a bonity žadatele.

Nadto ve vztahu k **úvěrovým obchodům** uzavřeným mezi bankou a členem jejího představenstva nebo osobou s ním spřízněnou (což je užší pojem než „osoba blízká“) platí zvláštní povinnost banky evidovat veškeré takto uzavřené úvěrové

---

⁵³⁰ EBA, op. cit. pozn. 44, s. 31.

obchody tak, aby příslušné údaje mohly být na vyžádání bez zbytečného odkladu poskytnuty ČNB.

Účelem výše uvedených přísnějších požadavků je zejména předcházení vzniku možných střetů zájmů, neodůvodněnému zvýhodňování členů představenstva a osob jim blízkých nebo s nimi spřízněných, a ochrana banky před tzv. tunelováním, k němuž v českém prostředí docházelo ve zvýšeném rozsahu v 90. letech.⁵³¹ Tyto požadavky považuji za opodstatněné zejména s ohledem na skutečnost, že neuvážené odměňování členů představenstva a provádění obchodů pro banku nevýhodných by mohlo ohrozit nejen stabilitu dané banky, ale i celého českého bankovního sektoru. Uzavírání nevýhodných smluv bylo v minulosti i jednou z příčin kolapsů bank,⁵³² proto s přísnou regulací v tomto ohledu dle mého názoru nelze než souhlasit.

---

⁵³¹ ELEK, Š. § 12. In: LIŠKA a kol., op. cit. pozn. 45, s. 170.

⁵³² *ibid.*

9 ZÁNİK FUNKCE ČLENA PŘEDSTAVENSTVA BANKY

Aby tato práce poskytovala opravdu ucelený pohled na představenstvo jako statutární orgán banky, zahrnuji zde na závěr stručné pojednání o různých způsobech zániku funkce člena představenstva banky, a to ve srovnání se způsoby zániku funkce členů představenstev běžných akciových společností. Obecně však platí, že člen představenstva by při zániku funkce měl v souladu s ust. § 2442 ObčZ ještě učinit vše, co nesnese odkladu, dokud banka neprojeví jinou vůli,⁵³³ a po zániku funkce je člen představenstva povinen předat bance vše, co má ve své dispozici a co bance patří, jinak jí musí nahradit škodu tím způsobenou.⁵³⁴

9.1 Způsoby zániku funkce

Důvody pro zánik funkce člena představenstva banky z valné části nejsou nijak zásadně odlišné od důvodů pro zánik funkce člena představenstva běžných akciových společností. Funkce člena představenstva banky tak zanikne zejména **uplynutím funkčního období**, a to bez dalšího po uplynutí posledního dne určeného funkčního období, nebo **odvoláním z funkce** jako jednostranným právním jednáním valné hromady nebo dozorčí rady, případně akcionáře s vysílacím právem dle ust. § 438a ZOK (a to kdykoliv v průběhu funkčního období člena představenstva, a z jakéhokoliv důvodu nebo i bez udání důvodu, na rozdíl od například právní úpravy německé nebo rakouské, kde je člena představenstva možné odvolat pouze z důležitého důvodu).⁵³⁵ Funkce přitom skončí dnem, kdy je rozhodnutí o odvolání z funkce přijato, nebo k jinému dni uvedenému v tomto rozhodnutí, musí však být odvolávanému členovi oznámeno. V případě jmenování člena představenstva akcionářem s vysílacím právem a následného zániku vysílacího práva (například v důsledku změny stanov) nedochází k zániku funkce členů představenstva tímto způsobem již dříve povolanych, nicméně valná hromada nebo dozorčí rada tím získává obecné právo takového člena představenstva z funkce odvolat.⁵³⁶

K zániku funkce člena představenstva banky může dále dojít v důsledku **odstoupení z funkce** v souladu s ust. § 58 ZOK. Oznámení o odstoupení jako

⁵³³ LASÁK, J. § 59. In: LASÁK a kol., op. cit. pozn. 135, s. 441.

⁵³⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4245/2014.

⁵³⁵ FILIP, V., LASÁK, J. § 443. In: LASÁK a kol., op. cit. pozn. 135, s. 1924.

⁵³⁶ ČERNÁ a kol., op. cit. pozn. 52, s. 180.

jednostranné právní jednání člena představenstva, v němž projevuje vůli skončit výkon své funkce⁵³⁷ (konkrétní forma není zákonem předepsána), musí být bance doručeno a následně výkon funkce skončí dnem, kdy odstoupení projednal (nebo měl projednat) orgán, který člena představenstva zvolil. Stanovy banky však mohou určit, že postačuje projednání odstoupení v rámci samotného představenstva. Příslušný orgán každopádně musí odstoupení projednat bez zbytečného odkladu, nejpozději na nejbližším zasedání po doručení odstoupení bance. V případě, že odstupující člen představenstva své odstoupení oznámí přímo na zasedání příslušného orgánu, výkon funkce skončí uplynutím dvou měsíců po takovém oznámení, případně na základě žádosti odstupujícího člena může příslušný orgán rozhodnout, že funkce zanikne v jiný okamžik (zpravidla dřívější, ale lze určit i okamžik pozdější).⁵³⁸ Účelem tohoto omezení je zajistit, aby člen představenstva nemohl z funkce odstoupit ze dne na den bez toho, aby banka měla přiměřený čas na zajištění adekvátní náhrady, což by mohlo zcela ochromit její činnost,⁵³⁹ zejména pokud by se ve stejné době rozhodlo z funkce odstoupit více členů představenstva.

Funkce člena představenstva dle ust. § 443 odst. 2 ZOK zanikne automaticky také v případě **zvolení nového člena** na jeho místo. Tento způsob zániku funkce člena představenstva byl do ZOK vložen s účinností od 1. 1. 2021 zejména za účelem sjednocení s úpravou zániku funkce člena dozorčí rady akciové společnosti. Rozhodnutí o volbě nového člena musí především jednoznačně určit, kterého člena představenstva má nově zvolený člen nahradit.⁵⁴⁰ Dle příslušné důvodové zprávy zanikne funkce člena představenstva až v okamžiku, kdy je na jeho místo účinně zvolen nový člen – bude-li tedy nový člen zvolen s odloženou účinností, funkce původního člena představenstva nezanikne k okamžiku zvolení nového člena, nýbrž až k okamžiku účinnosti takového zvolení.⁵⁴¹

Dále může být důvodem zániku funkce člena představenstva banky tzv. **diskvalifikační rozhodnutí soudu** dle ust. § 63 a násl. ZOK. Osoba, které

---

⁵³⁷ DĚDIČ, J, LASÁK, J. § 58. In: LASÁK a kol., op. cit. pozn. 135, s. 427.

⁵³⁸ ŘEHÁČEK, op. cit. pozn. 88, s. 157.

⁵³⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2003, sp. zn. 29 Odo 181/2003.

⁵⁴⁰ FILIP, V., LASÁK, J. § 443. In: LASÁK a kol., op. cit. pozn. 135, s. 1928.

⁵⁴¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony [online]. [cit. 31. 5. 2022].

se diskvalifikační rozhodnutí týká, přestává být právní mocí takového rozhodnutí členem statutárního orgánu ve všech obchodních korporacích⁵⁴² a tuto funkci nesmí vykonávat po dobu tří let od právní moci rozhodnutí.

Funkce člena představenstva banky obecně zanikne i v důsledku **zániku banky** bez právního nástupce (nebo i s právním nástupcem, určí-li tak stanovy)⁵⁴³ a vzhledem k výkonu funkce člena představenstva jako závazku osobní povahy⁵⁴⁴ i v důsledku **smrti člena představenstva** (resp. soudní deklarací jeho smrti).⁵⁴⁵ Smrtí však nezaniká povinnost k náhradě škody ani jiné dluhy člena představenstva vzniklé za jeho života, jež po smrti člena představenstva přechází na jeho dědice⁵⁴⁶ (nestanoví-li zákon jinak), a zároveň nezanikají ani pohledávky člena představenstva, které má vůči bance (například pohledávky na úhradu odměny za výkon funkce do okamžiku úmrtí).⁵⁴⁷

Zvláštním způsobem zániku funkce člena představenstva banky kooptovaného dle ust. § 444 odst. 1 ZOK je **nepotvrzení kooptace** orgánem, jenž je oprávněn členy představenstva jmenovat. Vzhledem k tomu, že kooptací dochází ke jmenování náhradních členů představenstva toliko do příštího zasedání orgánu oprávněného členy jmenovat, v případě, že příslušný orgán v den zasedání nepotvrdí kooptované členy představenstva ve funkci, resp. pokud tuto záležitost vůbec neprojedná, funkce kooptovaného člena představenstva automaticky zanikne.⁵⁴⁸

Dalším důvodem zániku funkce člena představenstva banky je **ztráta způsobilosti k výkonu funkce**.⁵⁴⁹ Pokud člen představenstva banky v průběhu funkčního období přestane splňovat některou ze zákonných podmínek, automaticky tím okamžikem jeho funkce zaniká (*ex lege*), a o této skutečnosti je povinen banku informovat.⁵⁵⁰ Tato notifikační povinnost je pořádkového charakteru, zejména aby se ostatní členové představenstva banky a banka samotná dozvěděli o zániku funkce, nicméně i případné nesplnění této povinnosti nemá na zánik funkce vliv.⁵⁵¹ Ke ztrátě

---

⁵⁴² Výjimka viz § 64 odst. 2 ZOK.

⁵⁴³ FILIP, V., LASÁK, J. § 443. In: LASÁK a kol., op. cit. pozn. 135, s. 1922.

⁵⁴⁴ § 159 odst. 2 ObčZ.

⁵⁴⁵ ČERNÁ a kol., op. cit. pozn. 52, s. 179.

⁵⁴⁶ Viz i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. 29 Cdo 5/2012.

⁵⁴⁷ FILIP, V., LASÁK, J. § 443. In: LASÁK a kol., op. cit. pozn. 135, s. 1922.

⁵⁴⁸ *ibid.*, s. 1925.

⁵⁴⁹ § 155 odst. 1 ObčZ.

⁵⁵⁰ ČERNÁ a kol., op. cit. pozn. 52, s. 170.

⁵⁵¹ FILIP, V., LASÁK, J. § 443. In: LASÁK a kol., op. cit. pozn. 135, s. 1925.

způsobilosti vykonávat funkci může dojít například v důsledku toho, že člen představenstva **přestal splňovat požadavek bezúhonnosti**, že na jeho straně vznikla **překážka provozování živnosti** dle ust. § 8 ZŽP nebo tím, že bylo pravomocně rozhodnuto o **omezení jeho svéprávnosti**, kdy vzhledem k požadavku na neomezenou svéprávnost členů představenstva dojde v důsledku takového rozhodnutí k zániku funkce člena představenstva banky, a to bez ohledu na rozsah omezení svéprávnosti⁵⁵² (v takovém případě by dle mého názoru notifikační povinnost ve vztahu k bance mohl splnit jmenovaný opatrovník).

V případě členů představenstva banky, jak bylo uvedeno zejména v kapitole 5 této práce, v důsledku přísnějších zákonných kvalifikačních požadavků existuje i větší okruh skutečností způsobujících ztrátu způsobilosti člena představenstva vykonávat tuto funkci. K tomu tedy může dojít například **pravomocným odsouzením pro některý z trestných činů** dle ust. § 4 odst. 6 ZOB, nebo pokud člen představenstva banky **přestane splňovat požadavek důvěryhodnosti** dle ust. § 8 odst. 3 písm. a) ZOB.

K zániku funkce člena představenstva banky může dojít i „z iniciativy“ ČNB, která může v případě zjištění nedostatku v činnosti banky v rámci opatření k nápravě uložit bance **povinnost vyměnit člena představenstva**.⁵⁵³ Funkce člena představenstva banky může zaniknout i **uložením zákazu výkonu funkce** člena statutárního orgánu jakékoliv povinné osoby v případě, že se člen představenstva banky dopustí přestupku dle AML zákona.⁵⁵⁴

Shrnutí

Jak je patrné z výše uvedeného, k zániku funkce člena představenstva banky dochází převážně ze stejných důvodů jako k zániku funkce člena představenstva běžné akciové společnosti. Funkce člena představenstva banky tak může zaniknout **uplynutím funkčního období, odvoláním** nebo **odstoupením** z funkce, dále v důsledku **zvolení nového člena** na jeho místo, **diskvalifikačního rozhodnutí** soudu, **zániku banky** nebo **smrti** člena představenstva, a funkce kooptovaného člena

---

⁵⁵² ČERNÁ a kol., op. cit. pozn. 52, s. 171.

⁵⁵³ § 26 odst. 5 písm. a) bod 1. ZOB.

⁵⁵⁴ § 50a odst. 3 AML zákona.

představenstva může zaniknout i z důvodu **nepotvrzení kooptace** příslušným orgánem banky.

K automatickému zániku funkce člena představenstva banky dochází i v důsledku **ztráty způsobilosti k výkonu funkce**, a to jak ve vztahu k obecnějším požadavkům dle ObčZ a ZOK (**svéprávnost, bezúhonnost, překážka provozování živnosti**), tak i ve vztahu ke speciálním požadavkům kladeným na členy představenstva banky bankovní regulací (například **pravomocné odsouzení pro některý z vybraných trestných činů** dle ZOB nebo **ztráta důvěryhodnosti**).

Nad rámec obecnější právní úpravy může funkce člena představenstva banky zaniknout i z **rozhodnutí ČNB**, například v případě, kdy ČNB uloží bance povinnost vyměnit člena představenstva nebo v případě, kdy ČNB členovi představenstva banky uloží zákaz výkonu této funkce.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této práce bylo vytvořit souvislý odborný text poskytující ucelený pohled na představenstvo jako statutární orgán banky a především objasnit, ve kterých aspektech a do jaké míry je úprava představenstva banky a požadavků kladených na jeho členy odlišná od úpravy představenstva „běžných“ akciových společností, tedy akciových společností nepodléhajících bankovní regulaci a dohledu České národní banky. V práci jsem se proto zaměřila na relevantní právní předpisy a další prameny, vnitřní organizaci banky a související zvláštní zákonné požadavky, charakteristiku představenstva jako statutárního orgánu banky, způsob volby jeho členů a předpoklady pro vznik funkce, požadavek rozmanitosti, povinnosti členů představenstva banky při výkonu funkce, některé další zvláštní požadavky, a na způsoby zániku funkce člena představenstva banky.

První kapitola obsahovala shrnutí právních předpisů a dalších pramenů, jež jsou pro téma této práce relevantní, a to zejména z důvodu značné nepřehlednosti bankovní regulace a její roztržitosti do různých předpisů a dalších pramenů. Cílem první kapitoly bylo poskytnout přehled těchto pramenů spolu se stručnou analýzou závaznosti vybraných pramenů tak, aby čtenář měl možnost lépe se v komplikované oblasti bankovní regulace zorientovat, i s ohledem na to, že na jednotlivé prameny bylo v této práci průběžně odkazováno.

Ve druhé kapitole bylo pojednáno o organizaci banky jako akciové společnosti a dalších souvisejících požadavcích, jež zákonodárce klade na banky jako tzv. zvláštní obchodní korporace, s důrazem na specifické požadavky ve vztahu k představenstvu jako statutárnímu orgánu banky. Z této kapitoly vyplývá několik odlišností právní úpravy představenstva banky od úpravy představenstva běžných akciových společností – nad rámec požadavků dle ZOK musí stanovky bank obsahovat některé údaje týkající se představenstva, a zároveň i podmínkou pro udělení bankovní licence je splnění vybraných požadavků na představenstvo banky a jeho členy. Dále je speciálním i požadavek na vytvoření a udržování řídicího a kontrolního systému bank, což spadá do působnosti představenstva banky. Významnou odlišností je i dohled ČNB, v rámci něhož má ČNB možnost výrazné ingerence i ve vztahu k představenstvu banky a jeho členům.

Třetí kapitola již byla zaměřena na představenstvo jako statutární orgán banky a byla zde rozebrána jeho základní charakteristika, od vztahu mezi bankou a členem jejího představenstva, působnosti, počtu členů, délky funkčního období až po způsob rozhodování představenstva banky. Z této kapitoly je patrné, že úprava výše uvedených oblastí je ve vztahu k představenstvu bank a k představenstvu běžných akciových společností z velké části totožná, nicméně speciálním je požadavek na minimální počet členů, když představenstvo banky musí být vždy nejméně tříčlenné. Zároveň právní úprava obsahuje i zvláštní požadavek na zastoupení minimálně tří zaměstnanců nebo osob v obdobném vztahu k bance v představenstvu banky.

Ve čtvrté kapitole jsem se zabývala možnými způsoby ustavení člena představenstva banky do funkce, nicméně z provedené analýzy vyplynulo, že tyto způsoby do velké míry korespondují se způsobem ustavení členů představenstva běžných akciových společností. Jediným zjištěným rozdílem je povinnost významných bank zřídit výbor pro jmenování, jenž mj. navrhuje kandidáty na uvolněná místa v představenstvu a hodnotí jeho složení a činnost.

V páté kapitole byly rozebrány předpoklady pro vznik funkce člena představenstva banky, a to jak obecnější, tak i zvláštní požadavky, přičemž především na tyto zvláštní požadavky byl kladen důraz. Rozdílů je zde v porovnání s úpravou představenstva běžných akciových společností několik – funkci člena představenstva banky mohou vykonávat pouze fyzické osoby, zároveň jsou nad rámec požadavku bezúhonnosti dle ZOK znatelně přísnějšími i požadavky na členy představenstva ve vztahu k jejich případné trestní minulosti, a dále musí členové představenstva banky splňovat i speciální a dle mého názoru přísné požadavky důvěryhodnosti, odborné způsobilosti a zkušenosti.

Šestá kapitola byla zaměřena na specifický, z mého pohledu značně zajímavý a do jisté míry kontroverzní požadavek rozmanitosti členů představenstva banky, resp. představenstva banky jako celku. Postupně zde bylo pojednáno o jednotlivých aspektech rozmanitosti – pohlaví, věk, vzdělání, profesní zkušenosti, a zeměpisný původ, přičemž jak vyplynulo z této kapitoly, poslední uvedený požadavek rozmanitosti co do zeměpisného původu není zatím patrně ve vztahu k členům představenstva českých bank relevantní. Dostatečná rozmanitost ve složení představenstva je však patrně žádoucí v zájmu předcházení nebezpečnému

„skupinovému myšlení“, jež – jak vyplývá z této kapitoly – je považováno za jednu z hlavních příčin finanční krize roku 2008.

V sedmé kapitole byly analyzovány obecnější a zejména zvláštní požadavky na členy představenstva banky při výkonu jejich funkce. Z analýzy provedené v této kapitole vyplývá, že nad rámec obecnějších požadavků dle ObčZ a ZOK musí členové představenstva banky při výkonu této funkce splňovat i další speciální zákonné požadavky a povinnosti, zejména povinnost průběžného odborného vzdělávání, řádného, čestného a nezávislého plnění svých povinností, dále povinnost věnovat výkonu své funkce dostatečnou časovou kapacitu, přísnější podmínky ohledně střetu zájmů, speciální povinnost mlčenlivosti a zvláštní dodatečná odpovědnost za škodu ve vztahu k věřitelům banky. Poslední uvedenou povinnost však, jak bylo uvedeno v této kapitole, lze pokládat za nadbytečnou a i z teoretického hlediska za nesprávnou.

V osmé kapitole jsem se zabývala dalšími vybranými požadavky ve vztahu k členům představenstva banky, o nichž nebylo pojednáno v předchozích kapitolách a jež jsou dle mého názoru pro účely této práce relevantní. Jedná se o problematiku odměňování členů představenstva banky, kdy banky musí mít mj. zaveden systém odměňování a ve vztahu k členům představenstva se v této souvislosti uplatní i tzv. *bonus cap*. Dalším ze speciálních požadavků je zákaz zvýhodňování členů představenstva banky – i osob jim blízkých – při provádění obchodů s bankou, a ještě přísnější je právní úprava ve vztahu k úvěrovým obchodům. Zároveň musí banka v důsledku novely ZOB účinné od 1. 1. 2022 údaje o veškerých úvěrových obchodech s členem představenstva nebo osobou s ním spřízněnou evidovat tak, aby tyto údaje mohly být na vyžádání bez zbytečného odkladu předloženy ČNB.

Devátá a zároveň poslední kapitola obsahovala stručný přehled způsobů zániku funkce člena představenstva banky. Kromě obecnějších důvodů pro zánik funkce může funkce člena představenstva banky zaniknout i v případě ztráty způsobilosti k výkonu funkce v důsledku toho, že přestal splňovat speciální zákonné požadavky, například z důvodu pravomocného odsouzení pro některý z vybraných trestných činů dle ZOB nebo z důvodu ztráty důvěryhodnosti. Nadto může funkce člena představenstva banky zaniknout i „z iniciativy“ ČNB, například v případě uložení povinnosti bance vyměnit člena představenstva, nebo v případě uložení zákazu výkonu funkce člena představenstva.

Tato práce sice nepokrývá detailně veškeré relevantní otázky týkající se představenstva jako statutárního orgánu banky – což by ostatně v zájmu zachování přiměřeného rozsahu této práce ani nebylo možné – nicméně s ohledem na výše uvedené dílčí závěry se domnívám, že stanovený cíl práce byl dostatečně uspokojivě naplněn. Z obsahu této práce vyplývá, že zákonné požadavky kladené na členy představenstva banky jsou v určitých ohledech znatelně přísnější než požadavky kladené na členy představenstva běžných akciových společností, což však vzhledem k povaze bankovní činnosti a významu bank považuji za žádoucí. Zkušenosti z minulosti, zejména z finanční krize roku 2008 ukazují, jak zásadní je finanční zdraví bank nejen pro národní, ale i globální ekonomiku. Abychom se my ani budoucí generace nemuseli potýkat s potenciálně katastrofálními dopady případné další finanční krize, je potřeba zajistit stabilitu bankovního sektoru, přičemž v tomto ohledu je dle mého názoru klíčové, aby bankovní regulace byla dostatečně přísná a aby v čele bank stály vysoce kompetentní osoby, jež jsou k výkonu této funkce kvalifikované nejen z hlediska vědomostí, zkušeností a schopností, ale i neochvějně morální integrity a důvěryhodnosti. Striktní zákonné požadavky na členy představenstva bank jako „*motoru hospodářského růstu*“⁵⁵⁵ proto považuji za validní vzhledem k tomu, že je v zájmu nejen klientů bank, ale i celé společnosti, aby tento „motor“ i nadále fungoval spolehlivě a bez problémů.

---

⁵⁵⁵ VENCOVSKÝ a kol., op. cit. pozn. 1, s. 5.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AML zákon	zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu
CRD	směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES
CRR	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
EBA	Evropský orgán pro bankovníctví
ECB	Evropská centrální banka
EHP	Evropský hospodářský prostor
EIOPA	Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění
ESA	evropské orgány dohledu
ESFS	Evropský systém dohledu nad finančním trhem
ESMA	Evropský orgán pro cenné papíry a trhy
ESRB	Evropská rada pro systémová rizika
EU	Evropská unie
ObčZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
SE	evropská společnost (<i>Societas Europaea</i>)
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
ZOB	zákon č. 21/1992 Sb., o bankách
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech
ZOPRK	zákon č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu
ZŽP	zákon č. 466/1991 Sb., o živnostenském podnikání

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Odborné publikace

BAKEŠ, M., KARFÍKOVÁ, M., KOTÁB, P., MARKOVÁ, H. a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 549 s. ISBN 978-80-7400-440-7.

ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, 656 s. ISBN 978-80-7598-991-8.

DEKEUWER-DÉFOSSEZ, F. *Droit bancaire*. 7e édition. Paris: ÉDITIONS DALLOZ, 2001, 195 s. ISBN 2-247-04353-4.

DVOŘÁK, T. *Akciová společnost*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, 984 s. ISBN 978-80-7478-961-8.

HLAVINOVÁ, M., PILÍKOVÁ, J., KABEŠ, V. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Komentář* [online]. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 550 s. [cit. 31. 5. 2022]. ISBN 978-80-7400-860-3. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

HUSÁR, J., CSACH, K. (eds.) *Konflikty zájmov v práve obchodných spoločností*. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2018, 222 s. ISBN 978-80-8168-926-0.

CHALUPA, I., REITERMAN, D. *Komentovaná judikatura k a.s. 2019. Výběr k 1. 1. 2019*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 628 s. ISBN 978-80-7598-423-4.

KARFÍKOVÁ, M. a kol. *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 356 s. ISBN 978-80-7552-935-0.

LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, 2628 s. ISBN 978-80-7598-881-2.

LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář* [online]. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. [cit. 31. 5. 2022]. ISBN 978-80-7400-852-8. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

LIŠKA, P., DŘEVÍNEK, K., ELEK, Š., KOTÁB, P., RÝDL, T. *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, 668 s. ISBN 978-7552-385-3.

LIŠKA, P., ELEK, Š., MAREK, K. *Bankovní obchody*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 216 s. ISBN 978-80-7478-510-8.

MANCELOVÁ, S. *Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, 132 s. ISBN 978-80-7400-584-8.

MOLONEY, N. *EU Securities and Financial Markets Regulation*. Third Edition. Oxford: Oxford University Press, 2016, 1044 s. ISBN 978-0-19-966435-1.

MORAVEC, T., ANDREISOVÁ, L. *Obchodní společnosti pohledem Corporate Governance*. Praha: GRADA Publishing, 2021, 312 s. ISBN 978-80-271-1217-3.

PAUL, C., MONTAGU, G. *Banking and Capital Markets Companion*. Sixth Edition. Bloomsbury Professional Limited, 2014, 598 s. ISBN 978-1-78043-492-6.

POKORNÁ, J. a kol. *Obchodní společnosti a družstva*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, 448 s. ISBN 978-80-7400-475-9.

POTĚŠIL, L., HEJČ, D., RIGEL, F., MAREK, D. *Správní řád. Komentář* [online]. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 916 s. [cit. 31. 5. 2022]. ISBN 978-80-7400-804-7. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

PROCTOR, C. *The Law and Practice of International Banking*. Oxford: Oxford University Press, 2010, 844 s. ISBN 978-0-19-929186-1.

ROZEHNAL, A. a kol. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, 730 s. ISBN 978-80-7380-524-1.

RÝDL, T., BARÁK, J., SAŇA, L., VÝBORNÝ, P. *Zákon o České národní bance. Komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 344 s. ISBN 978-80-7478-622-8.

ŘEHÁČEK, O. *Představenstvo akciové společnosti a postavení jeho členů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, 199 s. ISBN 978-80-7400-346-2.

SMUTNÝ, A., PIHERA, V., SÝKORA, P., CUNÍK, T. *Zákon o bankách. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 843 s. ISBN 978-80-7400-764-4.

ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář* [online]. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1316 s. [cit. 31. 5. 2022]. ISBN 978-80-7400-799-6. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

TOMÁŠEK, M., TÝČ, V., PETRLÍK, D. a kol. *Právo Evropské unie*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021, 512 s. ISBN 978-80-7502-491.

VENCOVSKÝ, F., JINDRA, Z., NOVOTNÝ, J., PŮLPÁN, K., DVOŘÁK, P. a kol. *Dějiny bankovníctví v českých zemích*. Praha: Bankovní institut a.s., 1999, 594 s. ISBN 978-80-7265-030-0.

VÍTEK, J. *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, 388 s. ISBN 978-80-862-6.

ŽITŇANSKÁ, L., HAVEL, B., CSACH, K. a kol. *Smluvní režim výkonu funkce*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, 192 s. ISBN 978-80-7552-654-0.

Odborné články

ARCHER, D., LEVIN, A.T. *Robust Design Principles for Monetary Policy Committees* [online]. 2018 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.rba.gov.au/publications/confs/2018/pdf/rba-conference-volume-2018-archer-levin.pdf>

ARNABOLDI, F., CASU, B., GALLO, A., KALOTYCHOU, E., SARKISYAN, A. *Gender Diversity and Bank Misconduct* [online]. 2020 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: https://www.bayes.city.ac.uk/_data/assets/pdf_file/0009/510975/Arnaboldi_et_al_2020.pdf

BARMEYER, C. *Gouvernance d'entreprise et diversité culturelle. Comparaison des organes de direction et de contrôle des grandes sociétés anonymes en Allemagne et en France*. Revue d'Allemagne [online]. 2008, s. 503 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/281066794_Gouvernance_d'entreprise_et_diversite_culturelle_Comparaison_des_organes_de_direction_et_de_controlé_des_grandes_societes_anonymes_en_Allemagne_et_en_France

BIRINDELLI, G., IANNUZZI, A.P. *An Overview of Legal Measures, Voluntary Rules, Indexes, and Certifications Concerning Gender Diversity in the Banking Industry* [online]. 2022 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-93471-2_2

BORSÍK, D. *Jak revidované pokyny EBA/ESMA k vnitřní správě, odměňování a posuzování vhodnosti mění správu a řízení bank a obchodníků s cennými papíry?* Obchodněprávní revue [online]. 2022, č. 1, s. 45 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

CARDILLO, G., ONALI, E., TORLUCCIO, G. *Does gender diversity on banks' boards matter? Evidence from public bailouts*. Journal of Corporate Finance [online]. 2021, Volume 71 [cit. 31. 5. 2022].

Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0929119920300043>

COATALEM, C., CHAINE, C. *Banking Regulation in France: Overview*. Thomson Reuters Practical Law [online]. 2022 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z:

[https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/w-007-9978?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/w-007-9978?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true)

DE CABO, R.M., NOGUÉS, R.G., NIETO, M.J. *Gender Diversity on European Banks' Board of Directors: Traces of Discrimination* [online]. 2009 [cit. 31. 5. 2022].

Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/228299066_Gender_Diversity_on_European_Banks'_Board_of_Directors_Traces_of_Discrimination

EKIN, A. *Quotas get more women on boards and stir change from within* [online]. 2018 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z:

<https://ec.europa.eu/research-and-innovation/en/horizon-magazine/quotas-get-more-women-boards-and-stir-change-within>

ELIÁŠ, K. *Variabilita života a právní schémata (k souběhu pracovního poměru s členstvím ve statutárním orgánu obchodní korporace)*. Obchodněprávní revue [online]. 2009, č. 10, s. 271 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

GIBBON, N., GARSTON, C., SALAMAN, B. *Corporate governance and directors' duties in the UK (England and Wales): overview*. Thomson Reuters Practical Law [online]. 2019 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z:

[https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/3-597-4626?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/3-597-4626?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true)

GORČÍK, J. *Odlišnosti výkonu funkce člena statutárního orgánu kapitálové společnosti od pracovněprávního vztahu a možný souběh výkonu funkce a pracovněprávního vztahu*. Obchodněprávní revue [online]. 2022, č. 1, s. 29 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>.

HAAG, H., STEFFEN, J. L. *Banking regulation in Germany: overview*. Thomson Reuters Practical Law [online]. 2020 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z:

[https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/w-007-4084?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/w-007-4084?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true)

HADRAVOVÁ, P. *Povinnost loajality statutárního orgánu*. Obchodněprávní revue [online]. 2021, č. 1, s. 46 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

HUBKOVÁ, P. *Soft law evropských orgánů dohledu: nezávazné unijní akty se závaznými vnitrostátními účinky*. Právní rozhledy [online]. 2021, č. 17, s. 573 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

JOSKOVÁ, L. *Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost*. Bulletin advokacie [online]. 2014, č. 7–8, s. 46 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

JOSKOVÁ, L. *Je rozdíl mezi povinnostmi loajality a povinnostmi postupovat s péčí řádného hospodáře?* Obchodněprávní revue [online]. 2019, č. 11–12, s. 281 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

LIAO, R.C., LOUREIRO, G., TABOADA, A.G. *Women on Bank Boards: Evidence from Gender Quotas round the World* [online]. 2019 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <http://faculty.bus.olemiss.edu/rvanness/Speakers/Presentations%202019-2020/Toboada-Women%20on%20Bank%20Boards-%20Evidence%20from%20Gender%20Laws%20Draft%208-23-2019.pdf>

LIŠKA, P. *Bankovní tajemství a povinnost mlčenlivosti*. Obchodněprávní revue [online]. 2016, č. 9, s. 241 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

LIŠKA, P. *Zproštění povinnosti mlčenlivosti podle zákona o bankách*. Bulletin advokacie [online]. 2020, č. 1–2, s. 37 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

MEGAW, N. *Pandemic seals dominance of UK's biggest banks*. Financial Times [online]. 2020 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/f49190d2-558c-4ee6-90cb-9692ba17de23>

NCTM STUDIO LEGALE. *Fit and Proper Management of Banks and Other Institutions regulated under the Directives 2013/36/EU and 2014/65/EU* [online]. 2018 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=6a671f6c-8511-4e21-b0e8-d477b2376589>

NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. *Odpovědnost za jednání s péčí řádného hospodáře... z pohledu teorií právnických osob*. Časopis pro právní vědu a praxi [online]. 2020, č. 2, s. 247 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

PENN, B., DUMITRU, R., HADFIELD, M. *Banking Regulation in the United Kingdom: Overview*. Thomson Reuters Practical Law [online]. 2022 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/w-008-0211?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)#co_anchor_a704014](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/w-008-0211?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)#co_anchor_a704014)

SKALKOVÁ, O. *Největší banky v Česku. Nové žebříčky podle klientů a peněz* [online]. 2022 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/osobni-ucty/432939-nejvetsi-banky-v-cesku-zebricek-podle-poctu-klientu-a-spravovanych-penez>

ŠTENGLOVÁ, I. *Střet zájmů člena statutárního orgánu kapitálové obchodní korporace ve vazbě na principy corporate governance*. Bulletin advokacie [online]. 2019, č. 11, s. 29 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

TALAVERA, O., YIN, S., ZHANG, M. *Managing the diversity: board age diversity, directors' personal values, and bank performance* [online]. 2016 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: https://mpr.ub.uni-muenchen.de/71927/1/MPRA_paper_71927.pdf

VOJTĚCH, J. *Několik poznámek k doporučením ČNB úvěrovým institucím v oblasti hypotečního trhu a jejich právní povaze*. Obchodněprávní revue [online]. 2017, č. 4, s. 104 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>.

Právní předpisy

České zákony

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky

Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance

Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením

Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky

Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění

Zákon č. 165/1998 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev

Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech)

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

Zákon č. 135/2014 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti se stanovením přístupu k činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry a dohledu nad nimi

Zákon č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu

Zákon č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony

Zákon č. 338/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 353/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Zahraniční zákony

Aktiengesetz [online]. [cit. 31. 5. 2022].

Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/aktg/>

Banking Act 2009 [online]. [cit. 31. 5. 2022].

Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2009/1/contents>

Code de commerce [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z :

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000005634379/2022-05-31/

Companies Act 2006 [online]. [cit. 31. 5. 2022].

Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/46/contents>

Financial Services and Markets Act 2000 [online]. [cit. 31. 5. 2022].

Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/8/contents>

Gesetz über das Kreditwesen [online]. [cit. 31. 5. 2022].

Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/kredwgf/>

Zákon č. 483/2001 Z. z., o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2001-483>

Vyhlášky ČNB

Vyhláška č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry

Vyhláška č. 355/2020 Sb., o žádostech a některých informacích podle zákona o bankách a zákona o spořitelních a úvěrních družstvech

Unijní právní předpisy

Smlouva o fungování Evropské unie

Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/78/ES

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1094/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/79/ES

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1095/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/77/ES.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o omezitelných požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o omezitelném dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES

Directive 2013/36/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on access to the activity of credit institutions and the prudential supervision of credit institutions and investment firms, amending Directive 2002/87/EC and repealing Directive 2006/48/EC and 2006/49/EC

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/878 ze dne 20. května 2019, kterou se mění směrnice 2013/36/EU, pokud jde o osvobozené subjekty, finanční holdingové společnosti, smíšené finanční holdingové společnosti, odměňování, opatření a pravomoci v oblasti dohledu a opatření k zachování kapitálu

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy dozorčí rady/nevýkonnými členy správní rady společností kotovaných na burzách o souvisejících opatřeních [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012PC0614&from=cs>

Důvodové zprávy a odůvodnění

Důvodová zpráva k zákonu č. 165/1998 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Důvodová zpráva k zákonu č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 135/2014 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti se stanovením přístupu k činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry a dohledu nad nimi [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Odůvodnění vyhlášky č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/.galleries/vyhlasky/vyhlaska_163_2014_oduvodneni.pdf

Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Důvodová zpráva k zákonu č. 338/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Důvodová zpráva k zákonu č. 353/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Soudní rozhodnutí

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2003, sp. zn. 29 Odo 181/2003

Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2006, č.j. 2 Ao 1/2006-47

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 23 Cdo 3867/2007

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2011, sp. zn. 29 Cdo 1870/2010

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. 29 Cdo 5/2012

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 29 Cdo 880/2015

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4245/2014

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 4. 2016, sp. zn. 21 Cdo 2310/2015

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 7. 2016, sp. zn. 29 Cdo 396/2016

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 8. 2017, sp. zn. 21 Cdo 1355/2017

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 1. 2018, sp. zn. 7 Cmo 539/2016

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 2. 2018, sp. zn. 21 Cdo 48/2017

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2018, sp. zn. 29 Cdo 2227/2016

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2018, sp. zn. 31 Cdo 4831/2017

Rozsudek Tribunálu Soudního dvora Evropské unie ze dne 24. 4. 2018, spojené věci T-133/16 až T-136/16 *Caisse régionale de crédit agricole mutuel Alpes Provence et al. v ECB* [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=201410&text=&dir=&doclang=CS&part=1&occ=first&mode=DOC&pageIndex=0&cid=9077613>

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. 29 Cdo 3325/2016

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 7. 2018, sp. zn. 29 Cdo 3770/2016

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 11. 2018, sp. zn. 29 Cdo 5943/2016

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2019, sp. zn. 27 Cdo 2695/2018

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2019, sp. zn. 27 Cdo 4593/2017

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 9. 2019, sp. zn. 31 Cdo 1993/2019

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2019, sp. zn. 27 Cdo 4344/2017

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2019, sp. zn. 27 Cdo 2426/2018

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 8. 2020, sp. zn. 27 Cdo 760/2019

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 3. 2021, sp. zn. 27 Cdo 1873/2019

Ostatní zdroje

Česká národní banka

ČNB: *Úřední sdělení České národní banky ze dne 7. července 2008, jímž se oznamuje praxe České národní banky k výpisu nebo opisu z evidence Rejstříku trestů* [online]. 2008 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/.galleries/Vestnik-CNB/2008/v_2008_11_21308560.pdf

ČNB: *Úřední sdělení České národní banky ze dne 10. prosince 2010 k výkonu činnosti na finančním trhu* [online]. 2010 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/.galleries/Vestnik-CNB/2010/v_2010_18_22010560.pdf

ČNB: *Úřední sdělení České národní banky ze dne 18. září 2014 k výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry – odměňování* [online]. 2014 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/.galleries/Vestnik-CNB/2014/vestnik_2014_15_22014560.pdf

Rozhodnutí České národní banky č.j. 2016/96256/570 ze dne 16. 8. 2016 [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2016_00040_CNB_573.pdf

ČNB: *Úřední sdělení České národní banky ze dne 5. srpna 2020 k výkladu pojmů důvěryhodnost a odborná způsobilost* [online]. 2020 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/.galleries/Vestnik-CNB/2020/vestnik_2020_18_22320560.pdf

Příkaz České národní banky č.j. 2021/29030/570 ze dne 17. 3. 2021 [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2021_00064_CNB_573.pdf

ČNB: *Dohledové sdělení č. 1/2021 ze dne 9. 4. 2021. Zajišťování vhodnosti osob v sektorech úvěrových institucí, pojišťoven, zajišťoven a penzijních společností* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledove_sdeleni_2021_01.pdf

ČNB: *Sdělení ČNB o obecných pokynech EBA k vnitřnímu systému správy a řízení* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/obecne-pokyny-evropskych-organu-dohledu/Sdeleni-CNB-o-obecných-pokynech-EBA-k-vnitřnímu-systému-spravy-a-řízení-00001/>

ČNB: *Sdělení ČNB o obecných pokynech EBA a ESMA k posuzování vhodnosti členů vedoucího orgánu a osob v klíčových funkcích* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/obecne-pokyny-evropskych-organu-dohledu/Sdeleni-CNB-o-obecných-pokynech-EBA-a-ESMA-k-posuzovani-vhodnosti-clenu-vedouciho-organu-a-osob-v-klicovych-funkcich/>

ČNB: *Sdělení ČNB o obecných pokynech EBA k řádným zásadám odměňování* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/obecne-pokyny-evropskych-organu-dohledu/Sdeleni-CNB-o-obecných-pokynech-EBA-k-radnym-zasadam-odmenovani/>

ČNB: *Obecné pokyny evropských orgánů dohledu* [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/obecne-pokyny-evropskych-organu-dohledu/>

Dotazník k posouzení odborné způsobilosti, důvěryhodnosti a zkušenosti vedoucí osoby (banka, družstevní záložna, pobočka zahraniční banky) nebo osoby, která je navrhována do vedení finanční nebo smíšené holdingové osoby [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/povolovaci-a-schvalovaci-rizeni/povolovaci-a-schvalovaci-rizeni-banky/>

Orgány EU

ECB: *Stanovisko Evropské centrální banky ze dne 8. listopadu 2017 ke změnám unijního rámce kapitálových požadavků pro úvěrové instituce a investiční podniky* [online]. Bod 1.13.2. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017AB0046&from=EN>

EBA: *Interpretation of the concept of senior management laid down in Article 3(1)(9) of CRD IV* [online]. 2019 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: https://www.eba.europa.eu/single-rule-book-qa/-/qna/view/publicId/2018_4286

ENRIA, A. *Letter from Andrea Enria, Chair of the Supervisory Board of the European Central Bank*. [online]. 2020 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z:

https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssm.mepletter200423_Giegold_1~f5210c4f03.en.pdf

EBA: *Report on the Benchmarking of Diversity Practices at European Union Level under Article 91(11) of Directive 2013/36/EU (2018 data)* [online]. 2020 [cit. 31. 5. 2022].

Dostupné z:

https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/News%20and%20Press/Press%20Room/Press%20Releases/2020/EBA%20calls%20for%20measures%20to%20ensure%20a%20more%20balanced%20composition%20of%20management%20bodies%20in%20institutions/EBA%20report%20on%20the%20benchmarking%20of%20diversity%20practices.pdf

EBA: *Report. Benchmarking of Remuneration Practices at the European Union Level (2017 and 2018 data) and Data on High Earners (2018 data)* [online]. 2020 [cit. 31. 5. 2022].

Dostupné z:

https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Reports/2020/897301/Report%20on%20remuneration%20benchmarking%20and%20High%20Earners.pdf

EBA, ESMA: *Obecné pokyny k posuzování vhodnosti členů vedoucího orgánu a osob v klíčových funkcích* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z:

https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/EBA-GL-2021-06%20Joint%20EBA%20and%20ESMA%20GL%20on%20the%20assessment%20of%20sustainability/1022100/Joint%20EBA%20and%20ESMA%20GL%20on%20the%20assessment%20of%20suitability_CS.pdf

EBA, ESMA: *Final report on joint ESMA and EBA Guidelines on the assessment of the suitability of members of the management body and key function holders under Directive 2013/36/EU and Directive 2014/65/EU* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022].

Dostupné z:

https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/EBA-GL-2021-06%20Joint%20GLs%20on%20the%20assessment%20of%20suitability%20%28fit%26propoeer%29/1022127/Final%20report%20on%20joint%20EBA%20and%20ESMA%20GL%20on%20the%20assessment%20of%20suitability.pdf

EBA: *Obecné pokyny k vnitřnímu systému správy a řízení* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z:

https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/EBA-GL-2021-05%20Guidelines%20on%20internal%20governance/translations/1021312/GL%20on%20internal%20governance%20under%20CRD_CS%20-%20updated.pdf?retry=1

EBA: *Final Report on Guidelines on internal governance under Directive 2013/36/EU* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z:

https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/1016721/Final%20report%20on%20Guidelines%20on%20internal%20governance%20under%20CRD.pdf

EBA: *Obecné pokyny k řádným zásadám odměňování podle směrnice 2013/36/EU* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022].

Dostupné z:

https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/EBA-GL-2021-04%20Guidelines%20on%20sound%20remuneration%20policies/Translations/1023110/GL%20on%20remuneration%20policies%20under%20CRD_CS.pdf

EBA: *Final report on Guidelines on sound remuneration policies under Directive 2013/36/EU* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022].

Dostupné z:

https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2021/1016720/Draft%20Final%20report%20on%20GL%20on%20remuneration%20policies%20under%20CRD.pdf

ECB: *Guide to fit and proper assessments* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z:

https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssm.fit_and_proper_guide_update202112~d66f230eca.en.pdf

EBA: *Report on High Earners. Data as of end of 2019* [online]. 2021 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z:

https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Reports/2021/1018449/Report%20on%20High%20Earners%202019.pdf

EBA: *Compliance with EBA regulatory products. EBA Guidelines and Recommendations* [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z:

<https://www.eba.europa.eu/about-us/legal-framework/compliance-with-eba-regulatory-products>

Evropský parlament: *Evropský systém dohledu nad finančním trhem (ESFS)* [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z:

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/84/evropsky-system-dohledu-nad-financnim-trhem-esfs->

Další internetové zdroje

Autorité de contrôle prudentiel et de résolution : *Établissement de crédit. Critères de délivrance* [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://acpr.banque-france.fr/autoriser/procedures-secteur-banque/agrement-autorisation-ou-enregistrement/etablissement-de-credit>

Bank for International Settlements: *The Basel Framework* [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: https://www.bis.org/basel_framework/index.htm

Česká spořitelna: *Výroční zpráva 2017* [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: https://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/FSCS/Prilohy/vz-2017.pdf

Česká spořitelna: *Výroční zpráva 2020* [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: https://www.csas.cz/static_internet/cs/Redakce/Ostatni/Ostatni IE/Prilohy/vz-2020.pdf

Česká spořitelna: *Zpráva o trvalé udržitelnosti České spořitelny za rok 2020* [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: https://www.csas.cz/static_internet/cs/Redakce/Ostatni/Ostatni IE/Prilohy/cs_nfr20-web.pdf

Česká spořitelna: *Výroční zpráva 2021* [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: https://www.csas.cz/static_internet/cs/Redakce/Ostatni/Ostatni IE/Prilohy/vz-2021.pdf

Česká spořitelna: *Zpráva o trvalé udržitelnosti České spořitelny za rok 2021* [online]. [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: https://www.csas.cz/static_internet/cs/Redakce/Ostatni/Ostatni IE/Prilohy/cs_nfr21-web.pdf

Česká spořitelna: *Kdo jsme. Základní fakta k 31. 3. 2022* [online]. 2022 [cit. 31. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.csas.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>

Ministerstvo spravedlnosti: *Obchodní rejstřík* [online]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>

Stanovy českých bank

Stanovy Air Bank a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].

Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=16293>

Stanovy Banky CREDITAS a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].

Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=716104>

Stanovy České exportní banky, a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].

Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=457155>

Stanovy České spořitelny, a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].

Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=711786>

Stanovy Československé obchodní banky, a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].

Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=56666>

Stanovy ČSOB Stavební spořitelny, a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].

Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=68416>

Stanovy Expobank CZ a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].

Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=413211>

Stanovy Fio banky, a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].

Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=420156>

Stanovy Hypoteční banky, a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].

Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=68591>

Stanovy J&T BANKY, a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].

Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=683339>

Stanovy Komerční banky, a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].

Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=68415>

Stanovy Modré pyramidy stavební spořitelny, a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].

Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=56147>

Stanovy MONETA Money Bank, a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].

Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=15311>

Stanovy MONETA Stavební Spořitelny, a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].
Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=701975>

Stanovy Národní rozvojové banky, a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].
Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=87627>

Stanovy PPF banky a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].
Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=1919>

Stanovy Raiffeisen stavební spořitelny a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].
Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=449350>

Stanovy Raiffeisenbank a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].
Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=445917>

Stanovy Sberbank CZ, a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].
Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=305385>

Stanovy Stavební spořitelny České spořitelny, a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].
Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=685787>

Stanovy TRINITY BANK a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].
Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=359758>

Stanovy UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. [online]. [cit. 1. 4. 2022].
Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=47976>

PŘEDSTAVENSTVO JAKO STATUTÁRNÍ ORGÁN BANKY

Abstrakt

Tato rigorózní práce se zaměřuje na představenstvo jako statutární orgán banky a poskytuje ucelený pohled na českou, unijní i vybranou zahraniční právní úpravu této oblasti, s důrazem na specifika ve vztahu k představenstvu banky a požadavkům kladeným na jeho členy v porovnání s právní úpravou představenstva „běžných“ českých akciových společností, tj. akciových společností nepodléhajících bankovní regulaci a dohledu České národní banky.

První kapitola obsahuje shrnutí relevantních právních předpisů a dalších pramenů – jejím cílem je poskytnout přehled použitých pramenů spolu se stručnou analýzou závaznosti vybraných pramenů tak, aby čtenář měl možnost lépe se v komplikované oblasti bankovní regulace zorientovat. Ve druhé kapitole je pojednáno o vnitřní organizaci banky jako akciové společnosti a dalších souvisejících požadavcích, jež zákonodárce klade na banky jako tzv. zvláštní obchodní korporace, s důrazem na specifické požadavky ve vztahu k představenstvu.

Třetí kapitola se již zaměřuje na představenstvo jako statutární orgán banky a obsahuje jeho základní charakteristiku, od vztahu mezi bankou a členem představenstva, působnosti představenstva, počtu členů a jejich funkčního období, až po způsob rozhodování. Čtvrtá kapitola obsahuje analýzu možných způsobů ustavení člena představenstva banky do funkce.

Jádro této práce tvoří pátá až osmá kapitola, v nichž je pojednáno o kvalifikačních požadavcích a povinnostech člena představenstva banky při výkonu funkce. V páté kapitole jsou rozebírány předpoklady pro vznik funkce člena představenstva banky, s důrazem na rozdílné požadavky ve srovnání s představenstvem běžných akciových společností. Šestá kapitola se zaměřuje na specifický požadavek rozmanitosti jednotlivých členů představenstva banky, resp. představenstva banky jako celku. V sedmé kapitole jsou analyzovány obecnější a zejména zvláštní povinnosti členů představenstva banky při výkonu funkce. Osmá kapitola obsahuje souhrn dalších speciálních požadavků ve vztahu k členům představenstva banky, a devátá a zároveň poslední kapitola je věnována zániku funkce člena představenstva banky.

Ve vybraných částech této práce dochází ke komparaci české právní úpravy se zahraniční právní úpravou (francouzskou, německou, anglickou a slovenskou),

a to zejména v případě, kdy se zahraniční právní úprava odlišuje od právní úpravy české. V práci jsou rovněž průběžně zahrnovány výsledky analýzy údajů týkajících se představenstev českých bank, jež jsou dostupné z obchodního rejstříku a stanov jednotlivých bank.

Hlavním cílem této práce je prozkoumání aktuální české právní úpravy představenstva banky s důrazem na odlišnosti od právní úpravy představenstva běžných akciových společností, analýza dostupných informací, komparace vybraných aspektů české právní úpravy se zahraničními právními úpravami a syntéza zjištěných poznatků do hodnotících závěrů, s poukázáním na ty oblasti české právní úpravy a praxe českých bank, jež lze považovat za nikoliv zcela optimální, ne-li problematické. Snahou autorky je vytvoření uceleného odborného textu pojednávajícího o představenstvu jako statutárním orgánu banky, a to zejména z důvodu nepopíratelné zajímavosti této problematiky a zároveň zatím neexistence žádné obdobné rozsáhlejší publikace v českém právním prostředí.

Klíčová slova

představenstvo, statutární orgán, banka

BOARD OF DIRECTORS AS THE STATUTORY BODY OF A BANK

Abstract

This thesis focuses on the board of directors as the statutory body of a bank, and provides a comprehensive view on the Czech, EU and selected foreign legal regulation of this area, with an emphasis on the specifics of the legal regulation of a bank's board of directors and the legal requirements imposed on its members, in comparison with the legal regulation of the boards of directors of other, "regular" Czech joint stock companies, i.e. joint stock companies not subjected to banking regulation and supervision of the Czech National Bank.

The first chapter contains an overview of the relevant legal regulations and other sources – its aim is to provide an overview of the sources referred to herein together with a brief analysis of the binding nature of selected sources so that the reader gets an opportunity to better orientate themselves in the complicated area of banking regulation. The second chapter deals with the internal organisation of a bank as a joint stock company and other relating requirements imposed by the regulator on banks as so-called special business corporations, with an emphasis on the specific requirements in relation to the board of directors.

In the third chapter, the focus shifts on the board of directors as a bank's statutory body and its general characteristics, from the relationship between the bank and its board's members, competences of the board of directors, number of members and their term of office, to the manner of deciding. The fourth chapter contains an analysis of the possible ways of appointing a member of the bank's board of directors into this function.

The core of this thesis is formed by chapters five to eight, which deal with the qualification requirements and obligations of the members of the bank's board of directors when exercising their function. The fifth chapter includes an analysis of the prerequisites for the appointment of a member of the bank's board of directors, with an emphasis on the different requirements compared to the board of directors of regular joint stock companies. The sixth chapter focuses on the specific diversity requirement in respect of the individual members of the bank's board of directors, or the bank's board as a whole. In the seventh chapter, more general and particularly special requirements imposed on the members of a bank's board of directors in the course of exercising their function are analysed. The eighth chapter contains an overview of further specific

requirements in relation to the members of a bank's board of directors, and the ninth and also final chapter is devoted to the termination of the function of a bank's board member.

In selected parts of this thesis the Czech legal regulation and foreign legal regulation (French, German, English and Slovak) is compared, especially in case the foreign legal regulation differs from the Czech. The results of an analysis of information relating to the Czech banks' boards of directors, which is accessible from the commercial register and the statutes of these banks, are included throughout this thesis.

The main aim of this thesis is examining the current Czech legal regulation of the bank's board of directors, with an emphasis on its differences from the legal regulation of regular joint stock companies' boards of directors, analysis of the accessible information, comparison of selected aspects of the Czech legal regulation with foreign legal regulation, and synthesis of the findings into assessment conclusions, while pointing out those areas of the Czech legal regulation and practice of Czech banks which may be considered not completely optimal, if not problematic. The author aims to create a comprehensive professional text concerning the board of directors as the statutory body of a bank, particularly because of the undeniable interestingness of this topic and with regard to the fact that no other similar extensive publication exists yet in the Czech regulatory environment.

Key words

board of directors, statutory body, bank